

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

เอกสารประกอบการพิจารณา

ร่าง

พระราชบัญญัติ

สัญชาติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

(นางเตือนใจ ดีเทศน์ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และคณะ เป็นผู้เสนอ)

บรรจุระเบียบวาระการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๓๖/๒๕๕๐

วันพุธที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๕๐

อ.พ. ๑๑๔/๒๕๕๐

จัดทำโดย
สำนักกฎหมาย

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

Legislative Institutional Repository of Thailand

ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

คำนำ

เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่...) พ.ศ. เสนอโดย นางเดือนใจ ตีเทศน์ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และคณะ ต่อประธาน สภานิติบัญญัติแห่งชาติ เพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาคำขอรับร่างพระราชบัญญัติรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๐ และได้บรรจุระเบียบวาระการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในคราวประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๓๖/๒๕๕๐ วันพุธที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๕๐

เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในราชการ ของวงงานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ โดยมุ่งเน้นสารประโยชน์ในเชิงอ้างอิงเบื้องต้นเพื่อประกอบการ พิจารณาของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สำนักกฎหมาย
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
กรกฎาคม ๒๕๕๐

เอกสารประกอบการพิจารณา

จัดทำโดย

นายหน้ท ผาสุข ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย
นางสาวสุภาวดีจิตต์ ไตรเพทพิสัย ผู้อำนวยการกลุ่มงานกฎหมาย ๑
นายบุญสงค์ ลาคำ นิตกร ๕ นายทศวิมล เกียรติทัตต์ วิทยากร ๗
นางพวงผกา วรศิลป์ เจ้าหน้าที่งานธุรการ ๖
นางสาวธารินี ดวงสุวรรณ เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล ๒
กลุ่มงานกฎหมาย ๑ สำนักกฎหมาย โทร. ๐ ๒๕๓๑ ๙๒๘๘

ผลิตโดย

กลุ่มงานการพิมพ์ สำนักการพิมพ์ โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๑๗๔๑ - ๔๒
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ท่านสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และผู้สนใจที่มีความประสงค์หรือต้องการที่จะศึกษา เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเป็นการล่วงหน้าก่อนวันประชุมสภานิติบัญญัติ แห่งชาติ สามารถสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ได้จากเว็บไซต์สภานิติบัญญัติแห่งชาติ www.senate.go.th

หรือขอรับเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติได้ ในทุกวันอังคารของสัปดาห์ ที่มีการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นต้นไป ที่ศูนย์บริการข้อมูลกฎหมาย วุฒิสภา อาคารรัฐสภา ๒ ชั้น ๑ หมายเลขโทรศัพท์ ๐๒ ๒๕๔ ๑๕๖๕

สารบัญ

หน้า

ส่วนที่ ๑ บทสรุปสำหรับสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ความเป็นมา สาระสำคัญ และตารางเปรียบเทียบ

- บทสรุปสำหรับสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ๑
- ความเป็นมาของร่างพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่..) พ.ศ.
(นางเตือนใจ ดีเทศน์ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และคณะ เป็นผู้เสนอ) ๕
- สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่..) พ.ศ.
(นางเตือนใจ ดีเทศน์ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และคณะ เป็นผู้เสนอ) ๗
- ตารางเปรียบเทียบพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ (เฉพาะในส่วน
ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่มีการแก้ไข) กับร่างพระราชบัญญัติสัญชาติ
(ฉบับที่ ..) พ.ศ. (นางเตือนใจ ดีเทศน์ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
และคณะ เป็นผู้เสนอ) ๑๗

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่..) พ.ศ.

- บทความ
- กระบวนการของรัฐในการควบคุมคนไทยที่มีองค์ประกอบต่างด้าว ๓๓
- แผนภูมิ
- การขอถือสัญชาติตามสามีของหญิงซึ่งเป็นคนต่างด้าว ๕๖
- การขอแปลงสัญชาติเป็นไทย ตามมาตรา ๑๐ ๕๗
- การสละสัญชาติไทย ๕๘
- การกลับเข้าถือสัญชาติไทย ๕๙
- การถอนสัญชาติไทย ๖๐
- การกำหนดสถานะของชนกลุ่มน้อย ๖๑

ภาคผนวก : ร่างพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่..) พ.ศ.

- (นางเตือนใจ ดีเทศน์ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และคณะ
เป็นผู้เสนอ) (๑)
- : พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ (๑๓)

LIART

ส่วนที่ ๑

- บทสรุปสำหรับสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
ความเป็นมา และสาระสำคัญ

บทสรุปสำหรับสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่..) พ.ศ. เสนอโดยนางเตือนใจ ดีเทศน์ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และคณะ เมื่อวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๐ ต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาดมบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๙ และได้บรรจุระเบียบวาระการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในคราวประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๓๖/๒๕๕๐ วันพุธที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๕๐

ร่างพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่..) พ.ศ. มีเนื้อหา จำนวน ๒๒ มาตรา โดยมีเหตุผลในการเสนอ คือ

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติบางประการของพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ เพื่อให้มีการรองรับสิทธิของบุคคลให้เกิดความเท่าเทียมกันในเรื่องสัญชาติ โดยกำหนดให้ผู้เกิดโดยบิดาซึ่งเป็นผู้มีสัญชาติไทยแต่มีใช้บิดาที่ชอบด้วยกฎหมายได้สัญชาติไทยโดยการเกิด กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการขอแปลงสัญชาติเป็นไทย การถอนสัญชาติไทยของชายต่างด้าวซึ่งสมรสกับหญิงผู้มีสัญชาติไทย กำหนดให้ชายซึ่งมีสัญชาติไทยและสมรสกับหญิงซึ่งเป็นคนต่างด้าว มีสิทธิสละสัญชาติไทยในภายหลังได้ กำหนดให้มีคณะกรรมการกลั่นกรองเกี่ยวกับสัญชาติเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่พิจารณาเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีถึงการอนุญาตในการให้สัญชาติไทย

การถอนสัญชาติไทย และการพิจารณากลับคืนสัญชาติไทย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่างพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่..) พ.ศ. มีสาระสำคัญเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ในประเด็นดังต่อไปนี้

๑. แก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์การได้สัญชาติไทยโดยการเกิด โดยกำหนดให้ผู้เกิดโดยบิดาซึ่งเป็นผู้มีสัญชาติไทยแต่มีใช้บิดาที่ชอบด้วยกฎหมาย ได้สัญชาติไทยโดยการเกิด (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๗ และมาตรา ๗ ทวิ)

๒. กำหนดให้ชายซึ่งเป็นคนต่างด้าวและได้สมรสกับผู้มีสัญชาติไทยขอสัญชาติไทยได้โดยการอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ได้สัญชาติไทยให้คณะกรรมการกลั่นกรองเกี่ยวกับสัญชาติตามมาตรา ๒๕ พิจารณาเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีเพื่อมีคำสั่ง (แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๙)

๓. แก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์วิธีการและคุณสมบัติการขอแปลงสัญชาติเป็นไทย โดยกำหนดให้คนต่างด้าวซึ่งเป็นบุตร ภริยา หรือสามีของผู้ซึ่งได้แปลงสัญชาติเป็นไทย หรือของผู้ได้กลับคืนสัญชาติไทย อาจขอแปลงสัญชาติเป็นไทยได้โดยไม่ต้องมีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๐ (๔) และ (๕) กล่าวคือ มีภูมิลำเนาในราชอาณาจักรไทยต่อเนื่องมาจนถึงวันที่ยื่นคำขอแปลงสัญชาติเป็นไทยเป็นเวลาไม่น้อยกว่าห้าปี และมีความรู้ภาษาไทยตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

และแก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์ในการขอแปลงสัญชาติเป็นไทยให้สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกลั่นกรองเกี่ยวกับสัญชาติตามร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้

นอกจากนี้ ยังกำหนดให้บุคคลอื่นอาจขอแปลงสัญชาติเป็นไทยให้กับบุคคลซึ่งไม่มีสัญชาติไทยที่มีภูมิลำเนาอยู่ในประเทศไทยได้ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๑ (๒) มาตรา ๑๒ และเพิ่มมาตรา ๑๒/๑)

๔. แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการสละสัญชาติไทย โดยกำหนดให้ชายหรือหญิงซึ่งมีสัญชาติไทยและได้สมรสกับคนต่างด้าวและอาจถือสัญชาติของภริยาหรือสามีได้ตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติของภริยาหรือสามี ถ้าประสงค์จะสละสัญชาติไทยให้แสดงความจำนงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามแบบและวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

และกำหนดให้ผู้มีสัญชาติไทยซึ่งเกิดในขณะที่บิดาเป็นคนต่างด้าวและได้สัญชาติของบิดาด้วยตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติของบิดา หรือผู้ซึ่งได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๑๒/๑ ถ้ายังประสงค์จะถือสัญชาติอื่นอยู่ต่อไป ให้แสดงความจำนงสละสัญชาติไทยตามแบบและวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวงภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่มียุครบ ๒๐ ปีบริบูรณ์ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๓ และมาตรา ๑๔)

๕. แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการถอนสัญชาติไทย โดยกำหนดหลักเกณฑ์เพิ่มเติมเกี่ยวกับการถอนสัญชาติไทยของชายต่างด้าวซึ่งสมรสกับหญิงผู้มีสัญชาติไทย (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๖)

๖. แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการถอนสัญชาติไทย โดยกำหนดหลักเกณฑ์เพิ่มเติมเกี่ยวกับการถอนสัญชาติไทยของ

ผู้ซึ่งมีสัญชาติไทยเพราะเกิดในราชอาณาจักรไทย โดยมีบิดาเป็นคนต่างด้าว (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๗)

๗. แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการถอนสัญชาติไทย โดยกำหนดหลักเกณฑ์เพิ่มเติมเกี่ยวกับการถอนสัญชาติไทยของผู้ซึ่งได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิวรรคท้าย ตามความเห็นของคณะกรรมการกลั่นกรองเกี่ยวกับสัญชาติตามมาตรา ๒๕ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๘)

๘. แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการถอนสัญชาติไทย โดยกำหนดหลักเกณฑ์เพิ่มเติมเกี่ยวกับการถอนสัญชาติไทยของผู้ซึ่งได้สัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติ ตามความเห็นของคณะกรรมการกลั่นกรองเกี่ยวกับสัญชาติตามมาตรา ๒๕ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๙)

๙. ยกเลิกบทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการที่มีหน้าที่พิจารณาการถอนสัญชาติไทย (ยกเลิกมาตรา ๒๐)

๑๐. แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการกลับคืนสัญชาติไทย โดยกำหนดให้ชายหรือหญิงซึ่งมีสัญชาติไทยและได้สละสัญชาติไทยในกรณีที่ได้สมรสกับคนต่างด้าวตามมาตรา ๑๓ ถ้าได้ขาดจากการสมรสแล้ว ไม่ว่าด้วยเหตุใด ๆ ย่อมมีสิทธิขอกลับคืนสัญชาติไทยได้ และกำหนดให้การอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้กลับคืนสัญชาติไทย ให้คณะกรรมการกลั่นกรองเกี่ยวกับสัญชาติตามมาตรา ๒๕ พิจารณาเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีเพื่อมีคำสั่ง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๓ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๔ วรรคสอง)

๑๑. กำหนดให้มีคณะกรรมการกลั่นกรองเกี่ยวกับสัญชาติ องค์ประกอบ และอำนาจหน้าที่ (เพิ่มหมวด ๔ คณะกรรมการกลั่นกรองเกี่ยวกับสัญชาติ มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๑ และมาตรา ๓๒) ดังนี้

๑๑.๑ คณะกรรมการกลั่นกรองเกี่ยวกับสัญชาติ ประกอบด้วย

(๑) ปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นประธานกรรมการ

(๒) ปลัดกระทรวงกลาโหมหรือผู้แทน ปลัดกระทรวงการต่างประเทศหรือผู้แทน ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์หรือผู้แทน ปลัดกระทรวงยุติธรรมหรือผู้แทน เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติหรือผู้แทน อัยการสูงสุดหรือผู้แทน ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือผู้แทน เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง

(๓) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสามคน ซึ่งมาจากการคัดเลือกกันเองจากผู้ที่มีความรู้ทางด้าน นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ และสังคมวิทยา มานุษยวิทยา ซึ่งมีประสบการณ์การทำงานด้านสัญชาติเป็นที่ ประจักษ์ โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิในแต่ละด้านจำนวน ไม่เกินหนึ่งคน

(๔) ผู้แทนที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน แห่งชาติแต่งตั้งจำนวนหนึ่งคน เป็นกรรมการ

(๕) ผู้แทนที่ สภานายความแต่งตั้ง จำนวนหนึ่งคน เป็นกรรมการ

(๖) ผู้แทนองค์กรเอกชนจำนวนสามคน ซึ่งมาจากการคัดเลือกกันเองจากองค์กรเอกชน ที่มีวัตถุประสงค์มิใช่เป็นการแสวงหากำไรและ ดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับด้านสัญชาติ เป็นกรรมการ

ให้อธิบดีกรมการปกครองเป็นกรรมการและ เลขานุการ และให้อธิบดีกรมการปกครองแต่งตั้ง ข้าราชการในกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

๑๑.๒ คุณสมบัติของกรรมการ ตามข้อ ๑๑.๑ (๓) (๔) (๕) และ (๖) ต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

(๑) มีสัญชาติไทย

(๒) ไม่เป็นบุคคลไร้ความสามารถหรือ คณะอื่นไร้ความสามารถ

(๓) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษา ถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่พ้นโทษมาแล้วไม่น้อยกว่า ๒ ปี หรือเป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำ โดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

๑๑.๓ วาระการดำรงตำแหน่งของ กรรมการตามข้อ ๑๑.๑ (๓) (๔) (๕) และ (๖) มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละ ๒ ปี กรรมการ ซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจดำรงตำแหน่งได้อีก แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกิน ๒ วาระไม่ได้

ในกรณีที่กรรมการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้ดำเนินการแต่งตั้งกรรมการขึ้นใหม่ภายใน ๙๐ วัน ในระหว่างที่ยังมิได้มีการแต่งตั้งกรรมการขึ้นใหม่ ให้กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ใน ตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไปจนกว่ากรรมการ ซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

๑๑.๔ การพ้นจากตำแหน่งของกรรมการ ตามข้อ ๑๑.๑ (๓) (๔) (๕) และ (๖) นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระแล้ว ยังพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ขาดคุณสมบัติ หรือมีลักษณะ ต้องห้ามตามข้อ ๑๑.๒

ในกรณีที่กรรมการตามข้อ ๑๑.๑ (๓) (๔) (๕) และ (๖) พ้นจากตำแหน่งก่อนวาระให้มีการแต่งตั้ง กรรมการแทนตำแหน่งที่ว่างลง เว้นแต่วาระของ กรรมการจะเหลือไม่ถึง ๙๐ วัน และในระหว่างที่ยัง

มิได้แต่งตั้งกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้กรรมการ
ที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้

ในกรณีที่มีการแต่งตั้งกรรมการตาม
ข้อ ๑๑.๑ (๓) (๔) (๕) และ (๖) และในระหว่างที่
กรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง
ไม่ว่าจะมีการแต่งตั้งเพิ่มขึ้นหรือแต่งตั้งแทนตำแหน่ง
ที่ว่าง ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งนั้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับ
วาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้วนั้น

**๑๑.๕ องค์ประชุมและการออกเสียง
ลงคะแนน ของคณะกรรมการกลั่นกรองเกี่ยวกับ
สัญญาชาติ**

การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการ
มาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการ
ทั้งหมด จึงเป็นองค์ประชุม

ให้ประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม
ในกรณีที่ประธานกรรมการไม่มาประชุม หรือไม่อาจ
ปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการซึ่งมาประชุมเลือก
กรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียง
ข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่ง
ในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธาน
ในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่ง
เป็นเสียงชี้ขาด

**๑๑.๖ อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ
กลั่นกรองเกี่ยวกับสัญญาชาติ**

คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) พิจารณาการให้สัญญาชาติไทย
- (๒) พิจารณาการถอนสัญญาชาติไทย
- (๓) พิจารณาการกลับคืนสัญญาชาติไทย

(๔) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือ
คณะทำงานเพื่อปฏิบัติการตามที่คณะกรรมการ
มอบหมาย

๑๒. บทเฉพาะกาล

๑๒.๑ กำหนดให้บทบัญญัติมาตรา ๗
วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสัญญาชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘
ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ให้มีผลใช้
บังคับกับผู้ที่เกิดก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้
ใช้บังคับด้วย

๑๒.๒ กำหนดให้บทบัญญัติมาตรา ๗ ทวิ
แห่งพระราชบัญญัติสัญญาชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไข
เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญญาชาติ (ฉบับที่ ๒)
พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้
ให้มีผลใช้บังคับกับผู้ที่เกิดก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้
ใช้บังคับด้วย

๑๒.๓ กำหนดให้บรรดาบุคคลที่
เคยมีสัญชาติไทยเพราะเกิดในราชอาณาจักรไทย
แต่ถูกถอนสัญชาติไทยตามประกาศคณะปฏิวัติ
ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕
ข้อ ๑ และผู้ที่เกิดในราชอาณาจักรไทยแต่ไม่ได้
สัญชาติไทยตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗
ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ข้อ ๒ รวมถึงบุตร
ของบุคคลดังกล่าวที่เกิดในราชอาณาจักรไทยก่อน
วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับและไม่ได้สัญชาติไทย
ตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติ
สัญญาชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม
โดยพระราชบัญญัติสัญญาชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕
ถ้าบุคคลผู้นั้นอาศัยอยู่จริงในราชอาณาจักรไทย
ติดต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน โดยปรากฏมีหลักฐาน
ทางทะเบียนราษฎร และยังเป็นผู้มีความประพฤติดี
หรือทำคุณประโยชน์ให้แก่สังคมหรือประเทศไทย
ให้ได้สัญชาติไทยตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้
ใช้บังคับ เว้นแต่ผู้ซึ่งรัฐมนตรีมีคำสั่งอันมิผลให้ได้
สัญชาติไทยแล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ความเป็นมา

ของร่างพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

นางเดือนใจ ดีเทศน์ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และคณะ เป็นผู้เสนอ

ร่างพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เสนอโดย นางเดือนใจ ดีเทศน์ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และคณะ เมื่อวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๐ ต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๙ และได้บรรจุระเบียบวาระการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในคราวประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๓๖/๒๕๕๐ วันพุธที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๕๐ โดยมีเหตุในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ ดังนี้

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติบางประการของพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ เพื่อให้มีการรองรับสิทธิของบุคคลให้เกิดความเท่าเทียมกันในเรื่องสัญชาติ โดยกำหนดให้ผู้เกิดโดยบิดาซึ่งเป็นผู้มีสัญชาติไทยแต่มีใช้บิดาที่ชอบด้วยกฎหมาย ได้สัญชาติไทย โดยการเกิด กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการขอแปลงสัญชาติเป็นไทย การถอนสัญชาติไทย ของชายต่างด้าวซึ่งสมรสกับหญิงผู้มีสัญชาติไทย กำหนดให้ชายซึ่งมีสัญชาติไทยและสมรส กับหญิงซึ่งเป็นคนต่างด้าว มีสิทธิสละสัญชาติไทยในภายหลังได้ กำหนดให้มีคณะกรรมการกลั่นกรอง เกี่ยวกับสัญชาติ เป็นผู้มีอำนาจหน้าที่พิจารณาเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีถึงการอนุญาต ในการให้สัญชาติไทย การถอนสัญชาติไทย และการพิจารณากลับคืนสัญชาติไทย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

หน้าว่าง

Legislative Institutional Repository of Thailand

สาระสำคัญ

ของร่างพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่..) พ.ศ.

นางเตือนใจ ดีเทศน์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และคณะ เป็นผู้เสนอ

๑. หลักการและเหตุผล

๑.๑ หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘

(๑) แก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์การได้สัญชาติไทยโดยการเกิด (แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๗ และมาตรา ๗ ทวิ)

(๒) กำหนดให้ชายซึ่งเป็นคนต่างด้าวและได้สมรสกับผู้มีสัญชาติไทยขอสัญชาติไทยได้ (แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๙)

(๓) แก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์วิธีการและคุณสมบัติการขอแปลงสัญชาติเป็นไทย (แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๑๑ (๒) มาตรา ๑๒ และเพิ่มมาตรา ๑๒/๑)

(๔) แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการสละสัญชาติไทย (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๓ และมาตรา ๑๔)

(๕) แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการถอนสัญชาติไทย (แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๑๖ มาตรา ๑๗ มาตรา ๑๘ และมาตรา ๑๙)

(๖) ยกเลิกบทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการที่มีหน้าที่พิจารณาการถอนสัญชาติไทย (ยกเลิกมาตรา ๒๐)

(๗) แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการกลับคืนสัญชาติไทย (แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๒๓ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๔ วรรคสอง)

(๘) กำหนดให้มีคณะกรรมการกลั่นกรองเกี่ยวกับสัญชาติ องค์ประกอบ และอำนาจหน้าที่ (เพิ่มหมวด ๔ คณะกรรมการกลั่นกรองเกี่ยวกับสัญชาติ มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๑ และมาตรา ๓๒)

๑.๒ เหตุผล

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติบางประการของพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ เพื่อให้มีการรองรับสิทธิของบุคคลให้เกิดความเท่าเทียมกันในเรื่องสัญชาติ โดยกำหนดให้ผู้เกิดโดยบิดาซึ่งเป็นผู้มีสัญชาติไทยแต่มิใช่บิดาที่ชอบด้วยกฎหมาย ได้สัญชาติไทย โดยการเกิด กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการขอแปลงสัญชาติเป็นไทย การถอนสัญชาติไทย ของชายต่างด้าวซึ่งสมรสกับหญิงผู้มีสัญชาติไทย กำหนดให้ชายซึ่งมีสัญชาติไทยและสมรสกับ หญิงซึ่งเป็นคนต่างด้าว มีสิทธิสละสัญชาติไทยในภายหลังได้ กำหนดให้มีคณะกรรมการกลั่นกรอง เกี่ยวกับสัญชาติ เป็นผู้ที่มีอำนาจหน้าที่พิจารณาเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีถึงการอนุญาตในการให้ สัญชาติไทย การถอนสัญชาติไทย และการพิจารณากลับคืนสัญชาติไทย จึงจำเป็นต้องตรา พระราชบัญญัตินี้

๒. ชื่อพระราชบัญญัติ (ร่างมาตรา ๑)

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.”

๓. คำปรารภ

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยสัญชาติ

๔. วันใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๒)

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

๕. บทรักษาการตามพระราชบัญญัติ (ร่างมาตรา ๒๒)

มาตรา ๒๒ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

๖. เนื้อหาของร่างพระราชบัญญัติ

๖.๑ แก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์การได้สัญชาติไทยโดยการเกิด (ร่างมาตรา ๓ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๗) และร่างมาตรา ๔ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๗ ทวิ))

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๗ บุคคลดังต่อไปนี้ย่อมได้สัญชาติไทยโดยการเกิด

(๑) ผู้เกิดโดยบิดาหรือมารดาเป็นผู้มีสัญชาติไทย ไม่ว่าจะผู้นั้นจะเกิดในหรือนอกราชอาณาจักรไทย

(๒) ผู้เกิดในราชอาณาจักรไทย ยกเว้นบุคคลตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๘

คำว่าบิดาใน (๑) ให้หมายความรวมถึงผู้ซึ่งพิสูจน์ได้ว่าเป็นบิดาของเด็ก แม้บุคคลผู้นั้นจะมีได้เป็นสามีโดยชอบด้วยกฎหมายของมารดาของเด็ก และมีได้จดทะเบียนรับรองเด็กเป็นบุตรก็ตาม”

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๗ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๗ ทวิ ผู้เกิดในราชอาณาจักรไทยโดยบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าว ย่อมไม่ได้สัญชาติไทย ถ้าในขณะที่เกิดบิดาดามกฎหมายหรือบิดาซึ่งมิได้มีการสมรสกับมารดาหรือมารดาของผู้นั้นเป็น

(๑) ผู้ที่ได้รับการผ่อนผันให้พักอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยเป็นกรณีพิเศษ เฉพาะราย

(๒) ผู้ที่ได้รับอนุญาตให้เข้าอยู่ในราชอาณาจักรไทยเพียงชั่วคราว หรือ

(๓) ผู้ที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทยโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วย

คนเข้าเมือง

ให้ถือว่าผู้เกิดในราชอาณาจักรไทยซึ่งไม่ได้สัญชาติไทยตามวรรคหนึ่งโดยมีบิดาหรือมารดาเป็นบุคคลตาม (๑) หรือ (๒) มีสิทธิอาศัยในราชอาณาจักรไทยตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองเช่นเดียวกับบิดาหรือมารดา สุดแต่สิทธิของบิดาหรือมารดาจะเป็นคุณต่อผู้นั้นมากกว่า

สำหรับ ผู้ซึ่งไม่ได้สัญชาติไทยตามวรรคหนึ่งโดยมีบิดาและมารดาเป็นบุคคลตาม (๓) มิให้ถือว่าเป็นผู้ที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทย โดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง และให้ถือว่าเป็นผู้ที่ได้รับการผ่อนผันให้พักอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยเป็นกรณีพิเศษเฉพาะรายคราวเท่าที่บิดาหรือมารดาที่ยังอาศัยอยู่จริงในราชอาณาจักรไทย หรือในกรณีที่หาบิดาหรือมารดาไม่พบ ให้ได้รับการผ่อนผันให้อาศัยอยู่ได้คราวเท่าระยะเวลาที่รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการตามมาตรา ๒๕ กำหนด

รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการตามมาตรา ๒๕ จะสั่งเปลี่ยนแปลงสถานะการอยู่อาศัยในราชอาณาจักรไทยของบุคคลตามวรรคสองและวรรคสามให้เป็นผู้มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรไทยเป็นกรณีพิเศษเฉพาะรายหรือเป็นการทั่วไปโดยมีเงื่อนไขตามที่เห็นสมควรด้วยหรือไม่ก็ได้และจะสั่งเพิกถอนสิทธิของบุคคลตามวรรคสามเป็นกรณีพิเศษเฉพาะรายหรือเป็นการทั่วไปก็ได้

ในกรณีที่เห็นสมควรรัฐมนตรีจะพิจารณาและสั่งให้บุคคลตามวรรคหนึ่งได้สัญชาติไทยเป็นกรณีเฉพาะรายหรือเป็นการทั่วไปก็ได้ตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด"

๖.๒ กำหนดให้ชายซึ่งเป็นคนต่างด้าวและได้สมรสกับผู้มีสัญชาติไทยขอสัญชาติไทยได้ (ร่างมาตรา ๕ (แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๙))

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

"มาตรา ๙ ชายหรือหญิงซึ่งเป็นคนต่างด้าวและได้สมรสกับผู้มีสัญชาติไทย ถ้าประสงค์จะได้สัญชาติไทย ให้ยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามแบบและวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

การอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ได้สัญชาติไทย ให้คณะกรรมการตามมาตรา ๒๕ พิจารณาเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีเพื่อมีคำสั่ง"

๖.๓ แก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์วิธีการและคุณสมบัติการขอแปลงสัญชาติเป็นไทย (ร่างมาตรา ๖ (แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๑๑ (๒)) ร่างมาตรา ๗ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๒) และร่างมาตรา ๘ (เพิ่มมาตรา ๑๒/๑))

มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความใน (๒) ของมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

"(๒) เป็นบุตร ภริยา หรือสามีของผู้ซึ่งได้แปลงสัญชาติเป็นไทยหรือของผู้ได้กลับคืนสัญชาติไทย"

มาตรา ๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๒ ผู้ใดประสงค์จะขอแปลงสัญชาติเป็นไทย ให้ยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามแบบและวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

การอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้แปลงสัญชาติเป็นไทย ให้คณะกรรมการตามมาตรา ๒๕ พิจารณาเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีเพื่อมีคำสั่ง และเมื่อรัฐมนตรีสั่งอนุญาตให้บุคคลใดแปลงสัญชาติ เป็นไทย ให้รัฐมนตรีนำความกราบบังคมทูลขอพระราชทานพระบรมราชานุญาต เมื่อได้รับพระราชทาน พระบรมราชานุญาตแล้ว ให้ผู้ขอแปลงสัญชาติเป็นไทยปฏิญาณตนว่าจะมีความซื่อสัตย์สุจริตต่อประเทศไทย ผู้แปลงสัญชาติเป็นไทยชอบที่จะขอหนังสือสำคัญการแปลงสัญชาติเป็นไทยได้”

มาตรา ๘ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๒/๑ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘

“มาตรา ๑๒/๑ นอกจากกรณีตามมาตรา ๑๒ บุคคลอื่นอาจขอแปลงสัญชาติ เป็นไทยให้กับบุคคลซึ่งไม่มีสัญชาติไทยที่มีภูมิลำเนาอยู่ในประเทศไทยได้ ดังนี้

(๑) บิดาหรือมารดาซึ่งเป็นผู้ขอแปลงสัญชาติเป็นไทยหรือได้รับอนุญาตให้ แปลงสัญชาติเป็นไทยแล้วตามมาตรา ๑๒ หรือได้รับการกลับคืนสัญชาติไทยตามมาตรา ๑๑ (๒) อาจขอแปลงสัญชาติเป็นไทยให้กับบุตรซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะตามกฎหมายไทย

(๒) ผู้รับบุตรบุญธรรมซึ่งมีสัญชาติไทย อาจขอแปลงสัญชาติเป็นไทยให้กับ บุตรบุญธรรมที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะตามกฎหมายไทย

(๓) ผู้อนุบาลตามคำสั่งของศาลอาจขอแปลงสัญชาติเป็นไทยให้กับคนไร้ความสามารถ

(๔) ผู้ปกครองสถานสงเคราะห์ของรัฐอาจขอแปลงสัญชาติเป็นไทยให้แก่ผู้เยาว์ที่อยู่ใน ความดูแลของสถานสงเคราะห์มาไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี

บุคคลที่ขอแปลงสัญชาติเป็นไทยตามวรรคหนึ่ง (๑) (๒) (๓) และ (๔) ให้ได้รับการยกเว้น ไม่ต้องมีคุณสมบัติตาม มาตรา ๑๐ (๑) (๓) (๔) และ (๕)”

๖.๔ แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการสละสัญชาติไทย (ร่างมาตรา ๘ (แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๑๓) และร่างมาตรา ๑๐ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๔))

มาตรา ๘ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

* ร่างมาตรา ๘ เพิ่มมาตรา ๑๒/๑ บรรทัดสุดท้าย ซึ่งบัญญัติว่า “คุณสมบัติตามมาตรา...” ควรแก้ไขเป็น ดังนี้ “คุณสมบัติตามมาตรา...” ทั้งนี้ เพื่อความถูกต้อง

“มาตรา ๑๓ ชายหรือหญิงซึ่งมีสัญชาติไทยและได้สมรสกับคนต่างด้าวและอาจถือสัญชาติของภริยาหรือสามีได้ตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติของภริยาหรือสามี ถ้าประสงค์จะละสัญชาติไทย ให้แสดงความจำนงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามแบบและวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง”

มาตรา ๑๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ และพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๔ ผู้มีสัญชาติไทยซึ่งเกิดในขณะที่บิดาเป็นคนต่างด้าวและได้สัญชาติของบิดาด้วยตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติของบิดา หรือผู้ซึ่งได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๑๒/๑ ถ้ายังประสงค์จะถือสัญชาติอื่นอยู่ต่อไป ให้แสดงความจำนงละสัญชาติไทยตามแบบและวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวงภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่มียุครบยี่สิบปีบริบูรณ์”

๖.๕ แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการถอนสัญชาติไทย โดยกำหนดหลักเกณฑ์เพิ่มเติมเกี่ยวกับการถอนสัญชาติไทยของชายต่างด้าวซึ่งสมรสกับหญิงผู้มีสัญชาติไทย (ร่างมาตรา ๑๑ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๖))

มาตรา ๑๑ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๖ ชายหรือหญิงซึ่งเป็นคนต่างด้าวและได้สัญชาติไทยโดยการสมรส อาจถูกถอนสัญชาติไทยได้เมื่อปรากฏว่า

- (๑) การสมรสนั้นได้เป็นไปโดยปกปิดข้อเท็จจริงหรือแสดงข้อความเท็จอันเป็นสาระสำคัญ
- (๒) กระทำการใด ๆ อันเป็นการกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงหรือขัดต่อประโยชน์ของรัฐ หรือเป็นการเหยียดหยามประเทศชาติ
- (๓) กระทำการใด ๆ อันเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน”

๖.๖ แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการถอนสัญชาติไทย โดยกำหนดหลักเกณฑ์เพิ่มเติมเกี่ยวกับการถอนสัญชาติไทยของผู้ซึ่งมีสัญชาติไทยเพราะเกิดในราชอาณาจักรไทย โดยมีบิดาเป็นคนต่างด้าว (ร่างมาตรา ๑๒ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๗))

มาตรา ๑๒ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๗ ผู้ซึ่งมีสัญชาติไทยเพราะเกิดในราชอาณาจักรไทย โดยมีบิดาเป็นคนต่างด้าวอาจถูกถอนสัญชาติไทยได้ เมื่อปรากฏว่า

- (๑) ไปอยู่ในต่างประเทศที่บิดามีหรือเคยมีสัญชาติเป็นเวลาติดต่อกันเกินห้าปี นับแต่วันที่บรรลุนิติภาวะ

(๒) มีหลักฐานแสดงว่าใช้สัญชาติของบิดาหรือสัญชาติอื่นหรือฝึกใฝ่อยู่ในสัญชาติของบิดาหรือสัญชาติอื่น

(๓) กระทำการใด ๆ อันเป็นการกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงหรือขัดต่อประโยชน์ของรัฐ หรือเป็นการเหยียดหยามประเทศชาติ

(๔) กระทำการใด ๆ อันเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

การถอนสัญชาติไทยตาม (๑) หรือ (๒) ให้คณะกรรมการตามมาตรา ๒๕ พิจารณาเสนอความเห็นให้รัฐมนตรีเป็นผู้สั่ง ส่วนการถอนสัญชาติไทยตาม (๓) หรือ (๔) เมื่อพนักงานอัยการร้องขอให้ศาลเป็นผู้สั่ง”

๖.๗ แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการถอนสัญชาติไทย โดยกำหนดหลักเกณฑ์เพิ่มเติมเกี่ยวกับการถอนสัญชาติไทยของผู้ซึ่งได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคท้าย ตามความเห็นของคณะกรรมการตามมาตรา ๒๕ (ร่างมาตรา ๑๓ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๘))

มาตรา ๑๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๘ เมื่อมีพฤติการณ์อันเป็นการสมควรเพื่อความมั่นคงหรือประโยชน์ของรัฐ รัฐมนตรีมีอำนาจถอนสัญชาติไทยของผู้ซึ่งได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคท้าย ตามคำแนะนำของคณะกรรมการตามมาตรา ๒๕”

๖.๘ แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการถอนสัญชาติไทย โดยกำหนดหลักเกณฑ์เพิ่มเติมเกี่ยวกับการถอนสัญชาติไทยของผู้ซึ่งได้สัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติตามความเห็นของคณะกรรมการตามมาตรา ๒๕ (ร่างมาตรา ๑๔ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๘))

มาตรา ๑๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๔ รัฐมนตรีมีอำนาจถอนสัญชาติไทยของผู้ซึ่งได้สัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติตามความเห็นของคณะกรรมการตามมาตรา ๒๕ เมื่อปรากฏว่า

(๑) การแปลงสัญชาตินั้นได้เป็นไปโดยปกปิดข้อเท็จจริงหรือแสดงข้อความเท็จอันเป็นสาระสำคัญ

(๒) มีหลักฐานแสดงว่าผู้แปลงสัญชาตินั้นยังใช้สัญชาติเดิม

(๓) กระทำการใด ๆ อันเป็นการกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงหรือขัดต่อประโยชน์ของรัฐ หรือเป็นการเหยียดหยามประเทศชาติ

(๔) กระทำการใด ๆ อันเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

(๕) ไปอยู่ในต่างประเทศโดยไม่มีภูมิลำเนาในประเทศไทยเป็นเวลาเกินห้าปี

(๖) ยังคงมีสัญชาติของประเทศที่ทำสงครามกับประเทศไทย

การถอนสัญชาติไทยตามมาตรา นี้ ให้รวมถึงบุตรของผู้ถูกถอนสัญชาติไทย ซึ่งได้สัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติ บุตรบุญธรรมและยังไม่บรรลุนิติภาวะ ผู้เยาว์ในสถานสงเคราะห์ หรือคนไร้ความสามารถซึ่งได้สัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติตามมาตรา ๑๒/๑ ด้วยก็ได้ และเมื่อรัฐมนตรีสั่งถอนสัญชาติไทยตามความเห็นของคณะกรรมการตามมาตรา ๒๕ แล้ว ให้รัฐมนตรี นำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงทราบ”

๖.๙ ยกเลิกบทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการที่มีหน้าที่พิจารณาการถอนสัญชาติไทย (ร่างมาตรา ๑๕ (ยกเลิกมาตรา ๒๐))

มาตรา ๑๕ ให้ยกเลิกมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘

๖.๑๐ แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการกลับคืนสัญชาติไทย (ร่างมาตรา ๑๖ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๓ วรรคหนึ่ง) และร่างมาตรา ๑๗ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๔ วรรคสอง))

มาตรา ๑๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๓ ชายหรือหญิงซึ่งมีสัญชาติไทยและได้สละสัญชาติไทยในกรณีได้สมรส กับคนต่างด้าวตามมาตรา ๑๓ ถ้าได้ขาดจากการสมรสแล้วไม่ว่าด้วยเหตุใด ๆ ย่อมมีสิทธิขอกลับคืน สัญชาติไทยได้”

มาตรา ๑๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“การอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้กลับคืนสัญชาติไทย ให้คณะกรรมการตามมาตรา ๒๕ พิจารณาเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีเพื่อมีคำสั่ง”

๖.๑๑ กำหนดให้มีคณะกรรมการกลั่นกรองเกี่ยวกับสัญชาติ องค์ประกอบ และอำนาจหน้าที่ (ร่างมาตรา ๑๘ (เพิ่มหมวด ๔ คณะกรรมการกลั่นกรองเกี่ยวกับสัญชาติ มาตรา ๒๕ - มาตรา ๓๒))

มาตรา ๑๘ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นหมวด ๔ คณะกรรมการกลั่นกรองเกี่ยวกับ สัญชาติ มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๑ และ มาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘

LIRT

“หมวด ๔

คณะกรรมการกลั่นกรองเกี่ยวกับสัญชาติ

มาตรา ๒๕ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการกลั่นกรองเกี่ยวกับสัญชาติ” ประกอบด้วย

(๑) ปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นประธานกรรมการ

(๒) ปลัดกระทรวงกลาโหมหรือผู้แทน ปลัดกระทรวงการต่างประเทศหรือผู้แทน ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์หรือผู้แทน ปลัดกระทรวงยุติธรรมหรือผู้แทน เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติหรือผู้แทน อัยการสูงสุดหรือผู้แทน ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติหรือผู้แทน เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง

(๓) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสามคน ซึ่งมาจากการคัดเลือกกันเองจากผู้ที่มีความรู้ทางด้านนิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ และสังคมวิทยา มานุษยวิทยา ซึ่งมีประสบการณ์การทำงานด้านสัญชาติเป็นที่ประจักษ์ โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิในแต่ละด้านจำนวนไม่เกินหนึ่งคน

(๔) ผู้แทนที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติแต่งตั้งจำนวนหนึ่งคน เป็นกรรมการ

(๕) ผู้แทนที่สภานายความแต่งตั้งจำนวนหนึ่งคน เป็นกรรมการ

(๖) ผู้แทนองค์กรเอกชนจำนวนสามคน ซึ่งมาจากการคัดเลือกกันเองจากองค์กรเอกชนที่มีวัตถุประสงค์มิใช่เป็นการแสวงหากำไรและดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับด้านสัญชาติ เป็นกรรมการ

ให้อธิบดีกรมการปกครองเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้อธิบดีกรมการปกครองแต่งตั้งข้าราชการในกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา ๒๖ กรรมการตามมาตรา ๒๕ (๓) (๔) (๕) และ (๖) ต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

(๑) มีสัญชาติไทย

(๒) ไม่เป็นบุคคลไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๓) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่พ้นโทษมาแล้วไม่น้อยกว่าสองปี หรือเป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

มาตรา ๒๗ กรรมการตามมาตรา ๒๕ (๓) (๔) (๕) และ (๖) มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจดำรงตำแหน่งได้อีก แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

ในกรณีที่กรรมการพ้นจากตำแหน่งตามวาระในวาระหนึ่ง ให้ดำเนินการแต่งตั้งกรรมการขึ้นใหม่ภายในเก้าสิบวัน ในระหว่างที่ยังมิได้มีการแต่งตั้งกรรมการขึ้นใหม่ ให้กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไปจนกว่ากรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

LIRT

มาตรา ๒๘ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการตามมาตรา ๒๕ (๓) (๔) (๕) และ (๖) พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๖

ในกรณีที่กรรมการตามมาตรา ๒๕ (๓) (๔) (๕) และ (๖) พ้นจากตำแหน่งก่อนวาระให้มีการแต่งตั้งกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่างลง เว้นแต่วาระของกรรมการจะเหลือไม่ถึงเก้าสิบวัน และในระหว่างที่ยังมิได้แต่งตั้งกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้กรรมการที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้

มาตรา ๒๙ ในกรณีที่มีการแต่งตั้งกรรมการตามมาตรา ๒๕ (๓) (๔) (๕) และ (๖) และในระหว่างที่กรรมการตามมาตรา ๒๕ (๓) (๔) (๕) และ (๖) ซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ไม่ว่าจะมีการแต่งตั้งเพิ่มขึ้นหรือแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งนั้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้วนั้น

มาตรา ๓๐ การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงเป็นองค์ประชุม

ให้ประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ในกรณีที่ประธานกรรมการไม่มาประชุม หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการซึ่งมาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๓๑ คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) พิจารณาการให้สัญชาติตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง มาตรา ๙ มาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ หรือมาตรา ๑๒ หรือมาตรา ๑๒/๑

(๒) พิจารณาการถอนสัญชาติไทยตามมาตรา ๑๖ มาตรา ๑๗ (๑) หรือ (๒) มาตรา ๑๘ หรือมาตรา ๑๙

(๓) พิจารณาการกลับคืนสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๔

มาตรา ๓๒ คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงาน เพื่อปฏิบัติการตามที่คณะกรรมการมอบหมาย"

๗. บทเฉพาะกาล

๗.๑ กำหนดให้บทบัญญัติมาตรา ๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ให้มีผลใช้บังคับกับผู้ที่เกิดก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับด้วย (ร่างมาตรา ๑๙)

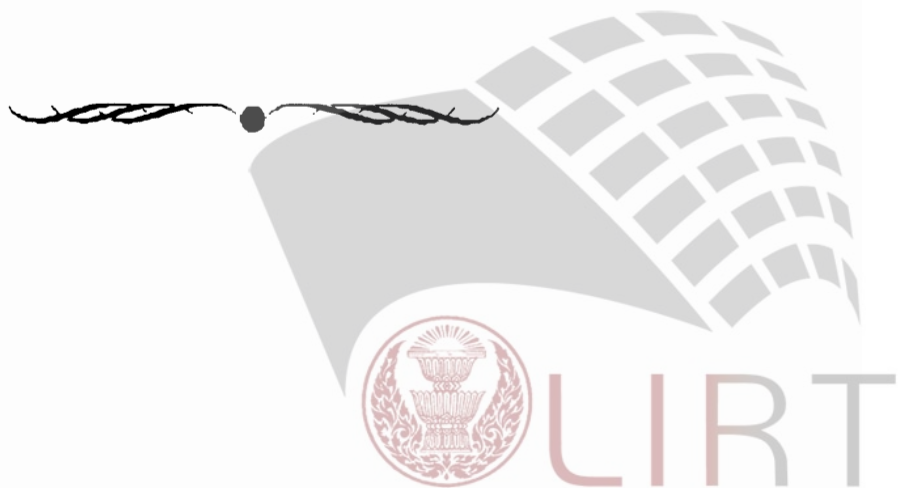
มาตรา ๑๙ บทบัญญัติมาตรา ๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ให้มีผลใช้บังคับกับผู้ที่เกิดก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับด้วย

๗.๒ กำหนดให้บทบัญญัติมาตรา ๗ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ให้มีผลใช้บังคับกับผู้ที่เกิดก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับด้วย (ร่างมาตรา ๒๐)

มาตรา ๒๐ บทบัญญัติมาตรา ๗ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ให้มีผลใช้บังคับกับผู้ที่เกิดก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับด้วย

๗.๓ กำหนดให้บรรดาบุคคลที่เคยมีสัญชาติไทยเพราะเกิดในราชอาณาจักรไทย แต่ถูกถอนสัญชาติไทยและผู้นั้นอาศัยอยู่จริงในราชอาณาจักรไทยติดต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน โดยปรากฏมีหลักฐานทางทะเบียนราษฎร และยังเป็นผู้มีความประพฤติดีหรือทำคุณประโยชน์ให้แก่สังคมหรือประเทศไทย ให้ได้สัญชาติไทยตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เว้นแต่ผู้ซึ่งรัฐมนตรีมีคำสั่งอันมีผลให้ได้สัญชาติไทยแล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๒๑)

มาตรา ๒๑ บรรดาบุคคลที่เคยมีสัญชาติไทยเพราะเกิดในราชอาณาจักรไทย แต่ถูกถอนสัญชาติไทยตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ข้อ ๑ และผู้ที่เกิดในราชอาณาจักรไทยแต่ไม่ได้สัญชาติไทยตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ข้อ ๒ รวมถึงบุตรของบุคคลดังกล่าวที่เกิดในราชอาณาจักรไทย ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับและไม่ได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ถ้าบุคคลผู้นั้นอาศัยอยู่จริงในราชอาณาจักรไทยติดต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน โดยปรากฏมีหลักฐานทางทะเบียนราษฎร และยังเป็นผู้มีความประพฤติดีหรือทำคุณประโยชน์ให้แก่สังคมหรือประเทศไทย ให้ได้สัญชาติไทยตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เว้นแต่ผู้ซึ่งรัฐมนตรีมีคำสั่งอันมีผลให้ได้สัญชาติไทยแล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ตารางเปรียบเทียบ

พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘
(เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่มีการแก้ไข)

กับ

ร่างพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(นางเตือนใจ ดีเทศน์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และคณะ
เป็นผู้เสนอ)

LIRT

Legislative Institutional Repository of Thailand

<p>พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ (เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่มีการแก้ไข)</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (หางต่อนใจ ตีเทศน์ สมาชิกสภาิติบัญญัติแห่งชาติ และคณะ เป็นผู้เสนอ)</p>
<p>มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘”</p> <p>มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป</p> <p>• รก.๒๕๐๘/๖๒/๑พ/๔ สิงหาคม ๒๕๐๘</p> <p>มาตรา ๙ บุคคลดังต่อไปนี้ย่อมได้สัญชาติไทยโดยการเกิด</p> <p>(๑) ผู้เกิดโดยบิดาหรือมารดาเป็นผู้มีสัญชาติไทย ไม่ว่าจะเกิดในหรือนอกราชอาณาจักรไทย</p> <p>(๒) ผู้เกิดในราชอาณาจักรไทย ยกเว้นบุคคลตามมาตรา ๙ ทวิ วรรคหนึ่ง</p> <p>มาตรา ๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕</p>	<p>มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ...) พ.ศ.”</p> <p>มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป</p> <p>มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้เป็นแทน</p> <p>“มาตรา ๙ บุคคลดังต่อไปนี้ย่อมได้สัญชาติไทยโดยการเกิด</p> <p>(๑) ผู้เกิดโดยบิดาหรือมารดาเป็นผู้มีสัญชาติไทย ไม่ว่าจะเกิดในหรือนอกราชอาณาจักรไทย</p> <p>(๒) ผู้เกิดในราชอาณาจักรไทย ยกเว้นบุคคลตามมาตรา ๙ ทวิ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๘ คำว่าบิดาใน (๑) ให้หมายความรวมถึงผู้ซึ่งพิสูจน์ได้ว่าเกิดจากบิดาของเด็ก แม่บุคคลผู้นั้นจะมีได้เป็นสามโดยชอบด้วยกฎหมายของมารดาของเด็ก และมีได้จดทะเบียนรับรองเด็กเป็นบุตรก็ตาม”</p>

<p style="text-align: center;">พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ (เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่มีการแก้ไข)</p> <p>มาตรา ๗ ทวิ ผู้เกิดในราชอาณาจักรไทย โดยบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าว ย่อมไม่ได้รับสัญชาติไทย ถ้าในขณะที่เกิดบิดาตามกฎหมายหรือบิดาซึ่งมิได้มีการสมรสกับมารดาหรือมารดาของผู้นั้นเป็น</p> <p>เฉพาะราย</p> <p>คนเข้าเมือง</p> <p>ในกรณีเห็นสมควรรัฐมนตรีกำหนด</p> <p>ให้ถือว่าผู้เกิดในราชอาณาจักรไทยซึ่งมิได้สัญชาติไทยตามวรรคหนึ่งเป็นผู้ที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทยโดยมิได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง เว้นแต่จะมีการสั่งเป็นอย่างอื่น</p> <p>ตามกฎหมายว่าด้วยการนี้</p> <p>มาตรา ๗ ทวิ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕</p>	<p style="text-align: center;">ร่างพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ทางเตอใจ ดีเทคน์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และคณะ เป็นผู้เสนอ)</p> <p>มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๗ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๗ ทวิ ผู้เกิดในราชอาณาจักรไทยโดยบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าว ย่อมไม่ได้รับสัญชาติไทย ถ้าในขณะที่เกิดบิดาตามกฎหมายหรือบิดาซึ่งมิได้มีการสมรสกับมารดาหรือมารดาของผู้นั้นเป็น</p> <p>(๑) ผู้ที่ได้รับการผ่อนผันให้พักอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยเป็นกรณีพิเศษ เฉพาะราย</p> <p>(๒) ผู้ที่ได้รับอนุญาตให้เข้าอยู่ในราชอาณาจักรไทยเพียงชั่วคราว หรือ</p> <p>(๓) ผู้ที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทยโดยมิได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง</p> <p>ให้ถือว่าผู้เกิดในราชอาณาจักรไทยซึ่งมิได้สัญชาติไทยตามวรรคหนึ่ง โดยมีบิดา หรือมารดาเป็นบุคคลตาม (๑) หรือ (๒) มีสิทธิอาศัยในราชอาณาจักรไทยตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง เช่นเดียวกับบิดาหรือมารดา สุดแต่สิทธิของบิดาหรือมารดาจะเป็นบุคคลผู้นั้นมากกว่า</p> <p>สำหรับผู้ซึ่งมิได้สัญชาติไทยตามวรรคหนึ่งโดยมีบิดาและมารดาเป็นบุคคลตาม (๑) มิให้ถือว่าเป็นผู้ที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทย โดยมิได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง และให้ถือว่าเป็นผู้ที่ได้รับการผ่อนผันให้พักอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยเป็นกรณีพิเศษเฉพาะราย ครบเท่าที่บิดาหรือมารดาซึ่งอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทย หรือในกรณีที่เกิดบิดาหรือมารดาไม่พบ ให้ได้รับการผ่อนผันให้อาศัยอยู่ได้ตราแต่ระยะเวลาที่รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการตามมาตรา ๒๕ กำหนด</p> <p>รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการตามมาตรา ๒๕ จะสั่งเปลี่ยนแปลงสถานะการอยู่อาศัยในราชอาณาจักรไทยของบุคคลตามวรรคสองและวรรคสามให้เป็นผู้มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรไทยเป็นกรณีพิเศษเฉพาะรายหรือเป็นการทำไปโดยมีเงื่อนไขตามที่เห็นสมควรด้วยหรือไม่ก็ได้และจะสั่งเพิกถอนสิทธิของบุคคลตามวรรคสามเป็นกรณีพิเศษเฉพาะรายหรือเป็นการทำไปก็ได้</p> <p>ในกรณีเห็นสมควรรัฐมนตรีจะพิจารณาและสั่งให้บุคคลตามวรรคหนึ่ง ได้รับสัญชาติไทยเป็นกรณีเฉพาะรายหรือเป็นการทำไปก็ได้ตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด”</p>
--	---

พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘

(เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่มีการแก้ไข)

มาตรา ๘ หญิงซึ่งเป็นคนต่างด้าวและได้สมรสกับผู้มีสัญชาติไทย ถ้าประสงค์จะได้อสัญชาติไทย ให้ยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามแบบและวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง การอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ได้อสัญชาติไทยให้อยู่ในดุลพินิจของรัฐมนตรี

มาตรา ๑๑ บทบัญญัติในมาตรา ๑๐ (๔) และ (๕) มีให้นำมาใช้บังคับ ถ้าผู้ขอแปลงสัญชาติเป็นไทย (๑) ได้กระทำความผิดความชอบเป็นพิเศษต่อประเทศไทย หรือได้ทำคุณประโยชน์ให้แก่ทางราชการซึ่งรัฐมนตรีเห็นสมควร

(๒) เป็นบุตรหรือภริยาของผู้ซึ่งได้แปลงสัญชาติเป็นไทย หรือของผู้ได้กลับถิ่นสัญชาติไทย (๓) เป็นผู้ได้เคยมีสัญชาติไทยมาก่อน

ร่างพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(นางเตือนใจ ดีเทศน์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และคณะ เป็นผู้เสนอ)

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๙ ชายหรือหญิงซึ่งเป็นคนต่างด้าวและได้สมรสกับผู้มีสัญชาติไทย ถ้าประสงค์จะได้อสัญชาติไทย ให้ยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามแบบและวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง การอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ได้อสัญชาติไทย ให้คณะกรรมการการตามมาตรา ๒๕ พิจารณาเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีเพื่อมีคำสั่ง”

มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความใน (๒) ของมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(๒) เป็นบุตร ภริยา หรือสามีของผู้ซึ่งได้แปลงสัญชาติเป็นไทยหรือของผู้ซึ่งได้กลับถิ่นสัญชาติไทย”

<p>พระราชบัญญัติสัญญาชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘</p> <p>(เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่มีการแก้ไข)</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติสัญญาชาติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.</p> <p>(นางเตือนใจ ดีเทศน์ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และคณะ เป็นผู้เสนอ)</p>
<p>มาตรา ๑๒ ผู้ประสังข์จะขอแปลงสัญญาชาติเป็นไทย ให้ เห็นด้วยต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามแบบและวิธีการที่กำหนด ในกฎกระทรวง</p> <p>ถ้าผู้ประสังข์จะขอแปลงสัญญาชาติเป็นไทยตามวรรคหนึ่ง มีบุตรซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะตามกฎหมายไทย และบุตรนั้น มีภูมิลำเนาอยู่ในประเทศไทย อาจขอแปลงสัญญาชาติเป็นไทย ให้แก่บุตรพร้อมกับตนได้ โดยบุตรนั้นได้รับการยกเว้นไม่ต้อง มีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๐ (๑) (๓) (๔) และ (๕)</p> <p>การอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้แปลงสัญญาชาติเป็นไทย ให้ อยู่ในดุลพินิจของรัฐมนตรี เมื่อรัฐมนตรีเห็นสมควรอนุญาต ให้ในความกราบบังคมทูลขอพระราชทานพระบรมราชานุญาต เมื่อได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตแล้ว ให้ผู้ขอ แปลงสัญญาชาติเป็นไทยปฏิญาณตนว่า จะมีความซื่อสัตย์สุจริต ต่อประเทศไทย</p> <p>ผู้แปลงสัญญาชาติเป็นไทยชอบที่จะขอหนังสือสำคัญการแปลงสัญญาชาติเป็นไทยได้</p>	<p>มาตรา ๗ ไทยยกเลิกความในมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติสัญญาชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ และ ให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๑๒ ผู้ประสังข์จะขอแปลงสัญญาชาติเป็นไทย ให้ยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามแบบและวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง</p> <p>การอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้แปลงสัญญาชาติเป็นไทย ให้คณะกรรมการตามมาตรา ๒๕ พิจารณาเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีเพื่อมีคำสั่ง และเมื่อรัฐมนตรีสั่งอนุญาตให้บุคคลใดแปลงสัญญาชาติ เป็นไทย ให้รัฐมนตรีนำความกราบบังคมทูลขอพระราชทานพระบรมราชานุญาต เมื่อได้รับพระราชทาน พระบรมราชานุญาตแล้ว ให้ผู้ขอแปลงสัญญาชาติเป็นไทยปฏิญาณตนว่าจะมีความซื่อสัตย์สุจริต ต่อประเทศไทย</p> <p>ผู้แปลงสัญญาชาติเป็นไทยชอบที่จะขอหนังสือสำคัญการแปลงสัญญาชาติเป็นไทยได้”</p>

<p>พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ (เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่มีการแก้ไข)</p>	<p>มาตรา ๑๕ ผู้มีสัญชาติไทยซึ่งเกิดในขณะที่ยังเป็นคนต่างด้าวและได้สัญชาติของบิดา ด้วยตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติของบิดาหรือผู้ซึ่งได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๑๒ วรรคสอง ถ้ายัง ประสงค์จะถือสัญชาติอื่นอยู่ต่อไป ให้แสดงความจำนงต่อกระทรวงมหาดไทยตามแบบและวิธีการที่กำหนด ในกฎกระทรวงภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่มีอายุครบยี่สิบปีบริบูรณ์</p> <p>เมื่อได้พิจารณาความจำเป็นแล้วเห็นว่าสมควรแล้วให้กระทรวงมหาดไทย เสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรหรือสภาผู้แทนราษฎรหรือสภาผู้แทนราษฎร ก็ให้รัฐมนตรีอนุญาต เว้นแต่ในระหว่างประเทศไทยมีกิจการ หรืออยู่ในสถานะสงคราม รัฐมนตรีจะสั่งระงับการตละสัญชาติ ไทยรายใดก็ได้</p> <p>มาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕</p> <p>มาตรา ๑๖ หญิงซึ่งเป็นคนต่างด้าวและได้สัญชาติไทยโดยการสมรส อาจ การสมรส อาจถูกถอนสัญชาติไทยได้เมื่อปรากฏว่า</p> <p>(๑) การสมรสนั้นได้เป็นไปโดยปกปิดข้อเท็จจริง หรือ แสดงข้อความเท็จอันเป็นสาระสำคัญ</p> <p>(๒) กระทำการใด ๆ อันเป็นการกระทบกระเทือนต่อ ความมั่นคงหรือขัดต่อประโยชน์ของรัฐ หรือเป็นการ หมิ่นประมาทชาติ</p> <p>(๓) กระทำการใด ๆ อันเป็นการขัดต่อความสงบ เรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน</p>
<p>ร่างพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (นางเตือนใจ ดีเทศน์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และคณะ เป็นผู้เสนอ)</p>	<p>มาตรา ๑๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ และพระราชบัญญัติ สัญชาติ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๑๔ ผู้มีสัญชาติไทยซึ่งเกิดในขณะที่ยังเป็นคนต่างด้าวและได้สัญชาติ ของบิดาด้วยตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติของบิดา หรือผู้ซึ่งได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๑๒/๑ ถ้ายังประสงค์จะถือสัญชาติอื่นอยู่ต่อไป ให้แสดงความจำนงต่อกระทรวงมหาดไทยตามแบบและวิธีการ ที่กำหนดในกฎกระทรวงภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่มีอายุครบยี่สิบปีบริบูรณ์”</p> <p>มาตรา ๑๑ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๑๖ ชายหรือหญิงซึ่งเป็นคนต่างด้าวและได้สัญชาติไทยโดยการสมรส อาจถูก ถอนสัญชาติไทยได้เมื่อปรากฏว่า</p> <p>(๑) การสมรสนั้นได้เป็นไปโดยปกปิดข้อเท็จจริงหรือแสดงข้อความเท็จอันเป็น สาระสำคัญ</p> <p>(๒) กระทำการใด ๆ อันเป็นการกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงหรือขัดต่อประโยชน์ ของรัฐ หรือเป็นการหมิ่นประมาทชาติ</p> <p>(๓) กระทำการใด ๆ อันเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของ ประชาชน”</p>

<p>พระราชบัญญัติสัญญาชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ (เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่มีการแก้ไข)</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติสัญญาชาติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ทางเตื่อนใจ ดีเทศน์ สมาชิกสภาิติบัญญัติแห่งชาติ และคณะ เป็นผู้เสนอ)</p> <p>มาตรา ๑๒ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติสัญญาชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๑๗ ผู้ซึ่งมีสัญชาติไทยเพราะเกิดในราชอาณาจักรไทย โดยมีบิดาเป็นคนต่างด้าว อาจถูกถอนสัญชาติไทยได้ เมื่อปรากฏว่า</p> <p>(๑) ไปอยู่ในต่างประเทศที่บิดามีหรือเคยมีสัญชาติเป็นเวลาดังกล่าวเกินห้าปี นับแต่วันที่บรรลุนิติภาวะ</p> <p>(๒) มีหลักฐานแสดงว่าใช้สัญชาติของบิดาหรือสัญชาติอื่นหรือมีกไม่อยู่ในสัญชาติของ บิดาหรือสัญชาติอื่น</p> <p>(๓) กระทำการใด ๆ อันเป็นการกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงหรือขัดต่อประโยชน์ ของรัฐ หรือเป็นการเหยียดหยามประเทศไทย</p> <p>(๔) กระทำการใด ๆ อันเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของ ประชาชน</p> <p>การถอนสัญชาติไทยตาม (๑) หรือ (๒) ให้คณะกรรมการตามมาตรา ๒๕ พิจารณาเสนอ ความเห็นให้รัฐมนตรีเป็นผู้สั่ง ส่วนการถอนสัญชาติไทยตาม (๓) หรือ (๔) เมื่อพนักงานอัยการร้องขอให้ ศาลเป็นผู้สั่ง”</p>
<p>พระราชบัญญัติสัญญาชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ (เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่มีการแก้ไข)</p>	<p>มาตรา ๑๗ ผู้ซึ่งมีสัญชาติไทยเพราะเกิดในราชอาณาจักร ไทยโดยมีบิดาเป็นกนต่างด้าวอาจถูกถอนสัญชาติไทยได้ เมื่อ ปรากฏว่า</p> <p>(๑) ไปอยู่ในต่างประเทศที่บิดามีหรือเคยมีสัญชาติเป็น เวลาดังกล่าวเกินห้าปี นับแต่วันที่บรรลุนิติภาวะ</p> <p>(๒) มีหลักฐานแสดงว่าใช้สัญชาติของบิดาหรือสัญชาติ อื่น หรือพักใฝ่อยู่ในสัญชาติของบิดาหรือสัญชาติอื่น</p> <p>(๓) กระทำการใด ๆ อันเป็นการกระทบกระเทือนต่อ ความมั่นคงหรือขัดต่อประโยชน์ของรัฐ หรือเป็นการเหยียด- หยามประเทศไทย</p> <p>(๔) กระทำการใด ๆ อันเป็นการขัดต่อความสงบ เรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน</p> <p>การถอนสัญชาติไทยตาม (๑) หรือ (๒) ให้รัฐมนตรี เป็นผู้สั่ง ส่วนการถอนสัญชาติไทยตาม (๓) หรือ (๔) เมื่อ พนักงานอัยการร้องขอ ให้ศาลเป็นผู้สั่ง</p>

<p>พระราชบัญญัติสัญญาชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘</p> <p>(เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่มีการแก้ไข)</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติสัญญาชาติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.</p> <p>(ทางเตื่อนใจ ดีเทศน์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และคณะ เป็นผู้เสนอ)</p>
<p>มาตรา ๑๘ เมื่อมีพฤติการณ์อันเป็นการสมควรเพื่อความมั่นคงหรือประโยชน์ของรัฐ รัฐมนตรีมีอำนาจถอนสัญชาติไทยของผู้ซึ่งได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๙ ทวิ วรรคสอง</p> <p>มาตรา ๑๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญญาชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕</p> <p>มาตรา ๑๘ รัฐมนตรีมีอำนาจถอนสัญชาติไทยแก่ผู้ซึ่งได้ สัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติ เมื่อปรากฏว่า</p> <p>(๑) การแปลงสัญชาตินั้นได้เป็นไปโดยปกปิดข้อเท็จจริงหรือแสดงข้อความเท็จ อันเป็นสาระสำคัญ</p> <p>(๒) มีหลักฐานแสดงว่าผู้แปลงสัญชาตินั้นยังใช้สัญชาติเดิม</p> <p>(๓) กระทำการใด ๆ อันเป็นการกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงหรือขัดต่อประโยชน์ของรัฐ หรือเป็นการเหยียดหยามประเทศชาติ</p> <p>(๔) กระทำการใด ๆ อันเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน</p> <p>(๕) ไปอยู่ในต่างประเทศโดยไม่มีภูมิลำเนาในประเทศไทยเป็นเวลาเกินห้าปี</p> <p>(๖) ยังคงมีสัญชาติของประเทศที่ทำสงครามกับประเทศไทย</p>	<p>มาตรา ๑๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติสัญญาชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญญาชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความต่อไปแทน</p> <p>“มาตรา ๑๘ เมื่อมีพฤติการณ์อันเป็นการสมควรเพื่อความมั่นคงหรือประโยชน์ของรัฐ รัฐมนตรีมีอำนาจถอนสัญชาติไทยของผู้ซึ่งได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๙ ทวิ วรรคท้าย ตามคำแนะนำของ คณะกรรมการตามมาตรา ๒๕”</p> <p>มาตรา ๑๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติสัญญาชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๑๘ รัฐมนตรีมีอำนาจถอนสัญชาติไทยของผู้ซึ่งได้สัญชาติไทยโดยการแปลง สัญชาติตามความเห็นของคณะกรรมการตามมาตรา ๒๕ เมื่อปรากฏว่า</p> <p>(๑) การแปลงสัญชาตินั้นได้เป็นไปโดยปกปิดข้อเท็จจริงหรือแสดงข้อความเท็จ อันเป็นสาระสำคัญ</p> <p>(๒) มีหลักฐานแสดงว่าผู้แปลงสัญชาตินั้นยังใช้สัญชาติเดิม</p> <p>(๓) กระทำการใด ๆ อันเป็นการกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงหรือขัดต่อประโยชน์ของรัฐ หรือเป็นการเหยียดหยามประเทศชาติ</p> <p>(๔) กระทำการใด ๆ อันเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน</p> <p>(๕) ไปอยู่ในต่างประเทศโดยไม่มีภูมิลำเนาในประเทศไทยเป็นเวลาเกินห้าปี</p> <p>(๖) ยังคงมีสัญชาติของประเทศที่ทำสงครามกับประเทศไทย</p>

<p>พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ (เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่มีการแก้ไข)</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (นางเตือนใจ ดีเทศน์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และคณะ เป็นผู้เสนอ)</p>
<p>การถอนสัญชาติไทยตามมาตรา ๕ จะขยายไปถึงบุตรของผู้ถูกถอนสัญชาติไทย: เมื่อบุตรนั้นยังไม่บรรลุนิติภาวะและได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๑๒ วรรคสองด้วยก็ได้ และเมื่อรัฐมนตรีสั่งถอนสัญชาติไทยแล้วให้นำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงทราบ</p> <p>มาตรา ๒๐ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นประธานกรรมการ ผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศ อธิบดีกรมการปกครอง อธิบดีกรมตำรวจ และอธิบดีกรมอัยการเป็นกรรมการ มีหน้าที่พิจารณาการถอนสัญชาติไทยตามมาตรา ๑๖ มาตรา ๑๗ (๑) หรือ (๒) มาตรา ๑๘ หรือมาตรา ๑๘</p> <p>เมื่อพฤติการณ์ปรากฏว่า ผู้ใดอาจถูกถอนสัญชาติไทยได้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เสนอต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณา เมื่อคณะกรรมการพิจารณาแล้ว ให้เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีเพื่อดำเนินการ</p>	<p>การถอนสัญชาติไทยตามมาตรานี้ ให้รวมถึงบุตรของผู้ถูกถอนสัญชาติไทย ซึ่งได้สัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติ บุตรบุญธรรมและยังไม่บรรลุนิติภาวะ ผู้เยาว์ในสถานสงเคราะห์ หรือคนไร้ความสามารถซึ่งได้สัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติตามมาตรา ๑๒/๑ ด้วยก็ได้ และเมื่อรัฐมนตรีสั่งถอนสัญชาติไทยตามความเห็นของคณะกรรมการตามมาตรา ๒๕ แล้ว ให้รัฐมนตรีนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงทราบ”</p> <p>มาตรา ๑๘ ให้ยกเลิกมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘</p>

<p>พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ (เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่มีการแก้ไข)</p>	<p>มาตรา ๒๓ หญิงซึ่งมีสัญชาติไทยและได้ตั้งสัญชาติไทยในกรณีที่ได้สมรสกับคนต่างต่างตามมาตรา ๑๓ ถ้าได้ขาดจากการสมรสแล้วไม่ว่าด้วยเหตุใด ๆ ย่อมมีสิทธิขอกลับคืนสัญชาติไทยได้</p> <p>การขอกลับคืนสัญชาติไทยให้ยื่นแสดงความจำนงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามแบบและวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง</p> <p>มาตรา ๒๔ ผู้ซึ่งมีสัญชาติไทยและได้ตั้งสัญชาติไทยตามบิดาหรือมารดาขณะที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ถ้าประสงค์จะกลับคืนสัญชาติไทย ให้ยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามแบบและวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง ภายในสองปีนับแต่วันที่บรรลุนิติภาวะตามกฎหมายไทยและกฎหมายที่บุคคลนั้นมีสัญชาติ</p> <p>การอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้กลับคืนสัญชาติไทย ให้อยู่ในดุลพินิจของรัฐมนตรี</p>
<p>ร่างพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (นางเตือนใจ ดีเทศน์ สมาชิกสภาิติบัญญัติแห่งชาติ และคณะ เป็นผู้เสนอ)</p>	<p>มาตรา ๑๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๒๓ ชายหรือหญิงซึ่งมีสัญชาติไทยและได้ตั้งสัญชาติไทยในการที่ได้สมรสกับคนต่างต่างตามมาตรา ๑๓ ถ้าได้ขาดจากการสมรสแล้วไม่ว่าด้วยเหตุใด ๆ ย่อมมีสิทธิขอกลับคืนสัญชาติไทยได้”</p> <p>มาตรา ๑๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“การอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้กลับคืนสัญชาติไทย ให้คณะกรรมการการตามมาตรา ๒๕ พิจารณาเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีเพื่อมีคำสั่ง”</p>

พระราชบัญญัติสัญญาชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘
(เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่มีการแก้ไข)

ร่างพระราชบัญญัติสัญญาชาติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(ทางเดือนใจ ดีเทศน์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และคณะ เป็นผู้เสนอ)

มาตรา ๑๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นหมวด ๔ คณะกรรมการกลั่นกรองเกี่ยวกับสัญญาชาติ
มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๑ และมาตรา ๓๒
แห่งพระราชบัญญัติสัญญาชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘

“หมวด ๔
คณะกรรมการกลั่นกรองเกี่ยวกับสัญญาชาติ

มาตรา ๒๕ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการกลั่นกรองเกี่ยวกับสัญญาชาติ” ประกอบด้วย

- (๑) ปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นประธานกรรมการ
 - (๒) ปลัดกระทรวงกลาโหมหรือผู้แทน ปลัดกระทรวงการต่างประเทศหรือผู้แทน ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์หรือผู้แทน ปลัดกระทรวงยุติธรรมหรือผู้แทน เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติหรือผู้แทน อัยการสูงสุดหรือผู้แทน ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติหรือผู้แทน เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง
 - (๓) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสามคน ซึ่งมาจากการคัดเลือกกันเองจากผู้ที่มีความรู้ ทักษะด้านนิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ และสังคมวิทยา ภาษามนุษยวิทยา ซึ่งมีประสบการณ์การทำงานด้านสัญญาชาติเป็นที่ประจักษ์ โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิในแต่ละด้านจำนวนไม่เกินหนึ่งคน
 - (๔) ผู้แทนที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติแต่งตั้งจำนวนหนึ่งคน เป็นกรรมการ
 - (๕) ผู้แทนที่สภาทนายความแต่งตั้งจำนวนหนึ่งคน เป็นกรรมการ
 - (๖) ผู้แทนองค์กรเอกชนจำนวนสามคน ซึ่งมาจากการคัดเลือกกันเองจากองค์กรเอกชน ที่มีวัตถุประสงค์มิใช่เป็นการแสวงหากำไรและดำเนินการเกี่ยวกับด้านสัญญาชาติ เป็นกรรมการ
- ให้อธิบดีกรมการปกครองเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้อธิบดีกรมการปกครอง แต่งตั้งข้าราชการในกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

- มาตรา ๒๖ กรรมการตามมาตรา ๒๕ (๓) (๔) (๕) และ (๖) ต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้
- (๑) มีสัญชาติไทย
 - (๒) ไม่เป็นบุคคลไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
 - (๓) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่พ้นโทษมาแล้วไม่น้อยกว่าสองปี หรือเป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

พระราชบัญญัติสัญญาชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘
(เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่มีการแก้ไข)

ร่างพระราชบัญญัติสัญญาชาติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(ทางเดือนใจ ดีเทศน์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และคณะ เป็นผู้เสนอ)

มาตรา ๒๗ กรรมการตามมาตรา ๒๕ (๓) (๔) (๕) และ (๖) มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจดำรงตำแหน่งได้อีก แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

ในกรณีที่กรรมการพ้นจากตำแหน่งตามวาระในวาระหนึ่ง ไปได้ เป็นการแต่งตั้งกรรมการขึ้นใหม่ภายในเก้าสิบวัน ในระหว่างที่ยังมิได้มีการแต่งตั้งกรรมการขึ้นใหม่ ไปกรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไปจนกว่ากรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

มาตรา ๒๘ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการตามมาตรา ๒๕ (๓) (๔) (๕) และ (๖) พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๖

ในกรณีที่กรรมการตามมาตรา ๒๕ (๓) (๔) (๕) และ (๖) พ้นจากตำแหน่งก่อนวาระให้มีการแต่งตั้งกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่างลง เว้นแต่วาระของกรรมการจะเหลือไม่ถึงเก้าสิบวัน และในระหว่างที่ยังมิได้แต่งตั้งกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้กรรมการที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้

มาตรา ๒๙ ในกรณีที่มีการแต่งตั้งกรรมการตามมาตรา ๒๕ (๓) (๔) (๕) และ (๖) ในระหว่างที่กรรมการตามมาตรา ๒๕ (๓) (๔) (๕) และ (๖) ซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่งไม่ว่าจะเป็นการแต่งตั้งเพิ่มขึ้นหรือแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งนั้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้วนั้น

มาตรา ๓๐ การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงเป็นองค์ประชุม

ให้ประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ในกรณีที่ประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการซึ่งมาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

พระราชบัญญัติสัญญาชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘

(เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่มีการแก้ไข)

ร่างพระราชบัญญัติสัญญาชาติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(หาเงื่อนใจ ดีเทศน์ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และคณะ เป็นผู้เสนอ)

มาตรา ๓๑ คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้
(๑) พิจารณาการให้สัญญาชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง มาตรา ๙ มาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ หรือมาตรา ๑๒ หรือมาตรา ๑๒/๑
(๒) พิจารณาการถอนสัญญาชาติไทยตามมาตรา ๑๖ มาตรา ๑๗(๑) หรือ (๒) มาตรา ๑๘ หรือมาตรา ๑๙
(๓) พิจารณาการกลับคืนสัญญาชาติไทยตามมาตรา ๒๔

มาตรา ๓๒ คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อ
ปฏิบัติการตามที่คณะกรรมการมอบหมาย"

มาตรา ๑๙ บทบัญญัติมาตรา ๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสัญญาชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘
ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติให้มีผลใช้บังคับกับผู้เกิดก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับด้วย

มาตรา ๒๐ บทบัญญัติมาตรา ๗ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติสัญญาชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไข
เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญญาชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติ
ให้มีผลใช้บังคับกับผู้เกิดก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับด้วย

มาตรา ๒๑ บรรดาบุคคลที่เคยมีสัญญาชาติไทยเพราะเกิดในราชอาณาจักรไทย
แต่ถูกถอนสัญญาชาติไทยตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕
ข้อ ๑ และผู้เกิดในราชอาณาจักรไทยแต่ไม่ได้สัญชาติไทยตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗
ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ข้อ ๒ รวมถึงบุตรของบุคคลดังกล่าวที่เกิดในราชอาณาจักรไทย
ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับและไม่ได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติ
สัญญาชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญญาชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ถ้าบุคคล
ผู้นั้นอาศัยอยู่จริงในราชอาณาจักรไทยติดต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน โดยปรากฏมีหลักฐานทางทะเบียน
ราษฎร และยังเป็นผู้มีควมประพฤติดีหรือทำความประพฤติดีหรือประกอบอาชีพในประเทศไทย ให้ได้สัญชาติไทย
ตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เว้นแต่ผู้ซึ่งรัฐมนตรีมีคำสั่งมิให้ได้รับสัญชาติไทยแล้วก่อนวันที่
พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

<p>ร่างพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (นางเตือนใจ ดีเทศน์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และคณะ เป็นผู้เสนอ)</p>	<p>มาตรา ๖ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาพระราชบัญญัติตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ และออกกฎกระทรวง กำหนดค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้ และยกเว้นค่าธรรมเนียมดังต่อไปนี้ให้แก่ผู้ใด ตามที่เห็นสมควรก็ได้</p> <ol style="list-style-type: none"> (๑) ค่าขอแปลงสัญชาติเป็นไทย (๒) หนังสือสำคัญการแปลงสัญชาติเป็นไทย (๓) ค่าขอกลับถิ่นสัญชาติไทย <p>กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้</p> <div style="text-align: right;"> <p>ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ จอมพล ถนอม กิตติขจร นายกรัฐมนตรี</p> </div>
<p>มาตรา ๒๒ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาพระราชบัญญัตินี้</p>	<p>ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ</p> <p>..... นายกรัฐมนตรี</p>

ส่วนที่ ๒

ข้อมูลประกอบการพิจารณา
ร่างพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่..) พ.ศ.

Legislative Institutional Repository of Thailand

กระบวนการของรัฐในการควบคุมคนไทยที่มีองค์ประกอบต่างด้าว

รศ.ดร.พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร

ในยุคที่โลกได้ก้าวเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ กระแสการติดต่อระหว่างประเทศทวีจำนวนขึ้นอย่างมากมาย ความสัมพันธ์ในลักษณะข้ามชาตินี้มีประโยชน์สำหรับประชาคมระหว่างประเทศ กฎหมายระหว่างประเทศมิใช่ “วิชาใหม่” สำหรับการเรียนการสอนในคณะนิติศาสตร์ แต่สิ่งที่เปลี่ยนไปในทัศนคติของนักกฎหมายในยุคนี้ต่างหากที่มี “ความใหม่” นักกฎหมายในยุคนี้มีความคุ้นเคยกับ “ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ” มากขึ้นและมีได้มองความสัมพันธ์นี้ในฐานะของความสัมพันธ์ระดับรัฐเท่านั้น นักกฎหมายเริ่มตระหนักและไม่สงสัยอีกต่อไปว่า นิติสัมพันธ์ระหว่างประเทศอาจเป็นนิติสัมพันธ์ของเอกชนได้ด้วย ทั้งนี้เพราะความสัมพันธ์ระหว่าง “คนข้ามชาติ (Transnational man)” กลายเป็นเรื่องที่เป็นปกติธรรมดาสามัญภายในเริ่มคุ้นเคยต่อการพิจารณาคดีของเอกชนที่มีลักษณะระหว่างประเทศ และเริ่มคุ้นเคยที่จะใช้สนธิสัญญาระหว่างประเทศ กฎหมายจารีตประเพณี ตลอดจนหลักกฎหมายระหว่างประเทศพร้อมกับปรากฏการณ์ข้ามชาติต่าง ๆ นี้ เราได้พบเห็น “คนต่างด้าว” ในสังคมประจำวันและท้ายที่สุด นานารัฐเริ่มไม่สงสัยกับการปรากฏตัวของ “คนชาติที่มีองค์ประกอบต่างด้าว” ในดินแดนของตน ความรู้สึกนี้เองที่ทำให้กฎหมายของนานารัฐมักจะยอมรับให้คนต่างด้าวแปลงสัญชาติมาเป็นคนชาติของตน นอกจากนี้ กฎหมายนี้ยังยอมรับให้คู่สมรสของคนชาติของตนได้สัญชาติของตน และบุตรของคนต่างด้าวที่เกิดในประเทศของตนได้สัญชาติของตน ปรากฏการณ์ดังกล่าวเกิดในประเทศไทยเช่นกัน ในวันนี้เราจึงเข้าใจคำว่า “คนไทยที่มีองค์ประกอบต่างด้าว” ได้อย่างไม่ยากนัก

คนสัญชาติไทยอาจจะมียุติธรรมประกอบต่างด้าวตั้งแต่เกิดได้ หากบุคคลนั้นมีบิดาและ/หรือมารดาเป็นคนต่างด้าว หรือเกิดในต่างประเทศ คนสัญชาติไทยกลุ่มนี้อาจจะมีหลายสัญชาติหรือไม่ก็ได้ เป็นอีกปัญหาหนึ่ง แต่ที่ปฏิเสธไม่ได้ ก็คือ บุคคลในลักษณะนี้ จะมีความสัมพันธ์อย่างแท้จริงกับรัฐต่างประเทศควบคู่ไปกับประเทศไทย

นอกจากนั้น คนสัญชาติไทยอาจจะมียุติธรรมประกอบต่างด้าวภายหลังการเกิด กล่าวคือ ในขณะที่เกิดไม่มีองค์ประกอบต่างด้าว เพราะบิดาและมารดาเป็นไทย ทั้งยังเกิดในประเทศไทย แต่ต่อมามีคู่สมรสเป็นต่างด้าวหรือไปมีภูมิลำเนาอยู่ในรัฐต่างประเทศ หรือไปแปลงสัญชาติเป็นต่างด้าว

แต่อย่างไรก็ตาม แม้วารัฐจะไต่ยอมรับให้สัญชาติไทยแก่บุคคลที่มีองค์ประกอบต่างด้าวแล้ว แต่กฎหมายของนานารัฐก็ยังคงกำหนดให้เป็นอำนาจของรัฐที่จะเข้าควบคุมบุคคลดังกล่าวในลักษณะที่มากกว่าคนชาติที่ไม่มีองค์ประกอบต่างด้าว ในปัจจุบันจึงมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาปัญหานี้อย่างลึกซึ้งและครอบคลุมที่สุด เพราะในสถานการณ์ที่ความเป็นต่างด้าว

¹ อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

เข้าครอบงำประเทศใดประเทศหนึ่ง ความเป็นเอกราชของประเทศนั้นย่อมตกอยู่ในความเสี่ยง ความเป็นเอกราชในที่นี้ย่อมไม่หมายความถึงเฉพาะความเป็นเอกราชทางการเมือง แต่ยักรวมถึงความเป็นเอกราชทั้งในทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม อีกด้วย

เมื่อคณะกรรมการเนติบัณฑิต สมัยที่ ๕๐ ขอให้เขียนบทความทางวิชาการ ที่มี “เนื้อหาสาระเกี่ยวกับปัญหาในทางกฎหมาย สังคม เศรษฐกิจ และทางการเมือง อีกทั้ง กระบวนการยุติธรรมโดยรวม” จึงใคร่จะนำปัญหา “การควบคุมคนไทยที่มีองค์ประกอบต่างด้าว” มาเขียนให้ปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหากฎหมายของยุคสมัยใหม่ซึ่งมีผลทั้งในทางสังคม เศรษฐกิจ และทางการเมือง อีกทั้งคดีพิพาทที่เกิดขึ้นระหว่างรัฐและเอกชนดังกล่าวปรากฏเป็นปัญหา ที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมมากขึ้น

การศึกษาย่อมจะต้องเริ่มต้นที่ “เหตุผลที่ทำให้หนานารัฐมีแนวความคิด ที่จะควบคุมคนไทยที่มีองค์ประกอบต่างด้าวเสียก่อน (หัวข้อที่ ๑) แล้วจึงไปศึกษาถึงองค์กรของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ควบคุมคนไทยที่มีองค์ประกอบต่างด้าว (หัวข้อที่ ๒) และข้อเท็จจริง อันเป็นเหตุที่ทำให้คนไทยที่มีองค์ประกอบต่างด้าวเสียสัญชาติไทย (หัวข้อที่ ๓)

(๑) แนวความคิดในการควบคุมคนไทยที่มีองค์ประกอบต่างด้าว

ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว “คนไทยที่มีองค์ประกอบต่างด้าว” เป็นผลลัพธ์ (output) ของกระบวนการยอมรับให้คนต่างด้าวผสมกลมกลืนในสังคมไทย (Integration of Alien in Thai Society) แม้ว่าการยอมรับให้สัญชาติไทยแก่คนต่างด้าวหรือบุตรของคนต่างด้าวจะทำให้บุคคล ดังกล่าวมีสัญชาติไทยและความเป็นต่างด้าวในประเทศไทยของบุคคลนั้นสิ้นสุดลง แต่อย่างไรก็ตาม ความเป็นจริงที่ต้องยอมรับก็คือสัญชาติไทยที่ได้รับไม่อาจตัดขาด ความสัมพันธ์ในทางข้อเท็จจริงระหว่างบุคคลนั้นกับรัฐต่างประเทศได้ ความสัมพันธ์นี้ อาจจะเฉื่อยฉางลงและหายไปภายหลังจากที่บุคคลนั้นผสมกลมกลืนในสังคมไทย หรือในทางกลับกันความสัมพันธ์ดังกล่าวอาจจะทวีขึ้นจนทำให้รัฐนั้นกลับมีความสำคัญต่อบุคคล ดังกล่าวมากกว่าประเทศไทยก็เป็นได้ หรืออย่างน้อยที่สุด ความสัมพันธ์ดังกล่าวก็อาจจะอยู่ อย่างคู่ขนานไปกับความเป็นไทยของบุคคลนั้น เพื่อควบคุมคนชาติของตนที่มีลักษณะต่างด้าว กฎหมายสัญชาติของหนานารัฐจึงต้องกำหนดกฎเกณฑ์ในการเพิกถอนสัญชาติที่ตนได้ให้แก่ บุคคลที่มีองค์ประกอบต่างด้าว กฎหมายนี้มักจะกำหนดข้อเท็จจริงที่รัฐเห็นว่า “ขัดต่อ การถือสัญชาติของตน” ข้อเท็จจริงดังกล่าวจึงถูกกำหนดให้มีสถานะเป็น “เหตุ” ที่ให้อำนาจแก่ องค์กรผู้บังคับตามกฎหมายของรัฐเข้าเพิกถอนสัญชาติที่ให้ไปได้

(๒) องค์กรของรัฐที่ทำหน้าที่เพิกถอนสัญชาติไทยของคนไทย ที่มีองค์ประกอบต่างด้าว การถอนสัญชาติไทยเป็นงานที่อยู่ในความรับผิดชอบของ หลายองค์กรของรัฐ ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า การทำงานของรัฐในเรื่องนี้จึงมีลักษณะเป็น “กระบวนการ” มิใช่อำนาจหน้าที่ขององค์กรหนึ่งองค์กรใดเท่านั้น โดยหลักกระบวนการของรัฐ

ในการควบคุมคนในชาติที่มีองค์ประกอบต่างด้าวย่อมต้องมีวัตถุประสงค์เพื่อควบคุมความเป็นไปได้ของความกลมกลืนระหว่างบุคคลที่มีลักษณะต่างด้าวและสังคมไทยนั่นเอง

ในการศึกษาประวัติศาสตร์กฎหมายสัญชาติไทยพบว่า ได้มีความพยายามที่จะจัดระบบองค์กรของรัฐเข้าทำหน้าที่ควบคุมคนไทยที่มีองค์ประกอบต่างด้าวตั้งแต่ในพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๔๕๖ และได้มีการพัฒนามาจนสมบูรณ์มากขึ้นในพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งมีผลในปัจจุบัน เราอาจจะกล่าวได้ว่า รัฐอาจแสดงเจตนาถอนสัญชาติไทยของคนไทยที่มีองค์ประกอบต่างด้าวโดยผ่าน ๓ องค์กรด้วยกัน กล่าวคือ ฝ่ายนิติบัญญัติของรัฐ (๒.๑) ฝ่ายบริหารของรัฐ (๒.๒) และฝ่ายตุลาการของรัฐ (๒.๓)

(๒.๑) การถอนสัญชาติไทยของคนไทยที่มีองค์ประกอบต่างด้าวโดยฝ่ายนิติบัญญัติของรัฐ

ฝ่ายนิติบัญญัติของประเทศไทยได้กำหนดกลไกในการถอนสัญชาติของคนไทยที่มีองค์ประกอบต่างด้าวเอาไว้ใน ๒ ลักษณะ กล่าวคือ การกำหนดกลไกอัตโนมัติในการถอนสัญชาติไทยเอาไว้ในพระราชบัญญัติสัญชาติ ลักษณะหนึ่ง และการออกกฎหมายพิเศษมาเพิกถอนสัญชาติไทยในสถานการณ์พิเศษ อีกลักษณะหนึ่ง

ในประการแรก พบว่า ฝ่ายนิติบัญญัติมักแสดงเจตนาถอนสัญชาติไทยของคนไทย ซึ่งมีองค์ประกอบต่างด้าวไว้ในกฎหมายทั่วไปว่าด้วยสัญชาติไทย โดยจะกำหนดข้อเท็จจริงที่รัฐไม่อาจยอมรับให้คนไทยซึ่งมีองค์ประกอบต่างด้าวประพฤติปฏิบัติเอาไว้กฎหมายนี้จะกำหนดให้บุคคลดังกล่าวต้องเสียสัญชาติไทยทันทีที่มีการกระทำดังกล่าว การเสียสัญชาติในลักษณะนี้จึงเกิดขึ้นโดยผลของกฎหมายของฝ่ายนิติบัญญัติโดยตรง ไม่ต้องรอให้ศาลหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมาใช้อำนาจตามกฎหมายมีคำสั่งถอนสัญชาติ กลไกในการถอนสัญชาตินี้จึงเป็นกลไกอัตโนมัติ

ตั้งแต่ต้นของวิวัฒนาการกฎหมายสัญชาติไทยจนถึงปัจจุบัน ข้อเท็จจริงที่กฎหมายไทยเคยกำหนดให้เป็นเหตุทำให้คนไทยเสียสัญชาติไทยโดยผลอัตโนมัติของกฎหมายมีอยู่ ๒ กรณี กล่าวคือ การเสียสัญชาติไทยเพราะแปลงสัญชาติเป็นต่างด้าว^๑ ประการหนึ่ง และการเสียสัญชาติไทยเพราะแสดงตนเป็นต่างด้าวในประเทศไทย อีกประการหนึ่ง^๒

ในประการที่สอง พบว่า ในบางช่วงของเวลาฝ่ายนิติบัญญัติได้เคยประกาศกฎหมายถอนสัญชาติไทยของคนไทยโดยการเกิดที่มีองค์ประกอบต่างด้าวบางกรณี ฝ่ายนิติบัญญัติจะกำหนดลักษณะของบุคคลที่เป็นเป้าหมายของกฎหมายเอาไว้ และกำหนดให้บุคคลใดก็ตามที่มีลักษณะดังกล่าวเสียสัญชาติไทยในวันที่กฎหมายนั้นมีผล การเสียสัญชาติในกรณีนี้จึงเกิดโดยผลของกฎหมายเช่นกัน กลไกในการถอนสัญชาติในลักษณะนี้จึงมีลักษณะเป็น

^๑ มาตรา ๕ และมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๔๕๖ ; มาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๔๙๕ ; มาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘

^๒ มาตรา ๖ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๔๙๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๖ ; มาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘

กลไกอัตโนมัติเช่นกัน กลไกพิเศษนี้แตกต่างจากกลไกปกติในลักษณะที่ว่า กลไกแรกมีผลครั้งเดียวแต่จำนวนคนที่เสียสัญชาตินั้นมีจำนวนมากทีเดียวพร้อมๆ กัน ในขณะที่กลไกหลังมีผลอยู่ตลอดตราบเท่าที่พระราชบัญญัติสัญชาติที่กำหนดกฎเกณฑ์นั้นยังคงมีผล ข้อเท็จจริงอันเป็นเหตุแห่งการเสียสัญชาติอาจเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ข้อเท็จจริงเกิดขึ้นเมื่อใด การเสียสัญชาติไทยย่อมเกิดขึ้นเมื่อนั้น

ตัวอย่างของกลไกปกติในการถอนสัญชาติของฝ่ายนิติบัญญัติ กล่าวคือ ในปัจจุบัน เมื่อมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ กำหนดให้คนไทยที่แปลงสัญชาติเป็นต่างด้าวเสียสัญชาติไทย ดังนั้น เมื่อนายอัปดุลซึ่งได้สัญชาติไทยโดยการเกิดโดยหลักดินแดนในปี พ.ศ. ๒๕๐๑ ต่อมาได้แปลงสัญชาติเป็นอังกฤษในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ นายอัปดุลก็จะเสียสัญชาติไทยโดยผลของกฎหมายในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ หรือเมื่อนายโจซึ่งได้สัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติเป็นไทยในปี พ.ศ. ๒๕๓๖ ต่อมาได้แปลงสัญชาติเป็นลาวอีกครั้งในปี พ.ศ. ๒๕๓๘ ผลของการแปลงสัญชาติของนายโจจึงทำให้นายโจเสียสัญชาติไทยที่ได้รับมาโดยผลของกฎหมายในปี พ.ศ. ๒๕๓๘ จะเห็นว่า ทั้งนายอัปดุลและนายโจเสียสัญชาติไทยโดยข้อกฎหมายอันเดียวกัน นั่นก็คือ โดยผลของมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แต่เสียในเวลาที่แตกต่างกัน

ตัวอย่างของกลไกพิเศษในการถอนสัญชาติของฝ่ายนิติบัญญัติ ก็คือ ในปี พ.ศ. ๒๕๑๕ ได้มีการประกาศใช้ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ซึ่งข้อ ๑ แห่ง ปว. นี้กำหนดให้ถอนสัญชาติไทยของคนไทยที่มีองค์ประกอบ ๒ ประการดังต่อไปนี้ กล่าวคือ (๑) เกิดในประเทศไทย (๒) บิดาที่ชอบด้วยกฎหมายเป็นต่างด้าวที่เข้าเมืองแบบไม่ถาวร หรือในกรณีที่ไม่ปรากฏบิดาที่ชอบด้วยกฎหมาย มารดาเป็นคนต่างด้าวที่เข้าเมืองแบบไม่ถาวร จึงปรับข้อเท็จจริงได้ว่า บุคคลทุกคนที่มีคุณสมบัติดังกล่าวจึงเสียสัญชาติไทยโดยผลของกฎหมายพิเศษนี้ ไม่ว่าจะได้สัญชาติไทยโดยการเกิดตั้งแต่เมื่อใด ดังนั้น หากปรากฏว่า นายแซมเกิดในประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๖๗ จึงได้สัญชาติไทยโดยการเกิดโดยหลักดินแดนตามพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๔๕๖ หรือนายสตีเวนเกิดในประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๒ จึงได้สัญชาติไทยโดยการเกิดโดยหลักดินแดนตามพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๔๕๕ หรือนางสาวคิมเกิดในประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๗ จึงได้สัญชาติไทยโดยการเกิดโดยหลักดินแดนตามพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ จะเห็นว่า บุคคลทั้งสามได้สัญชาติโดยหลักดินแดนโดยการเกิดเหมือนกัน แต่หากปรากฏในวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ว่า “ในขณะที่เกิด บิดาที่ชอบด้วยกฎหมายเป็นคนต่างด้าวที่เข้าเมืองแบบไม่ถาวร หรือในกรณีที่ไม่ปรากฏบิดาที่ชอบด้วยกฎหมาย มารดาเป็นคนต่างด้าวที่เข้าเมืองแบบไม่ถาวร” บุคคลทั้งหมดจะเสียสัญชาติไทยนี้พร้อมกัน ในวันที่ ๑๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ อันเป็นวันที่ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ มีผล

**(๒.๒) การถอนสัญชาติไทยของคนไทยที่มีองค์ประกอบต่างด้าว
โดยคำสั่งของฝ่ายบริหารของรัฐ**

กฎหมายสัญชาติไทยในทุกยุคทุกสมัยให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยที่จะมีคำสั่งถอนสัญชาติไทยของคนไทยที่มีองค์ประกอบต่างด้าว หากว่าบุคคลนั้นมีกรกระทำที่กฎหมายห้ามและกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจของรัฐมนตรีนี้ที่จะมีอำนาจสั่งถอนสัญชาติไทยของคนไทยที่มีองค์ประกอบต่างด้าวใน ๓ สถานการณ์ดังต่อไปนี้

ในสถานการณ์แรก กฎหมายสัญชาติไทยในปัจจุบันกำหนดให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยควบคุมคนไทยโดยการแปลงสัญชาติในขณะที่บรรลุนิติภาวะแล้ว โดยกำหนดให้อำนาจถอนสัญชาติไทยได้ หากมีข้อเท็จจริงใน ๖ สถานการณ์ดังต่อไปนี้

- (๑) บุคคลนั้นเป็นภัยต่อสถาบันรัฐ
- (๒) บุคคลนั้นเป็นภัยต่อสังคม
- (๓) บุคคลนั้นละทิ้งประเทศไทย
- (๔) บุคคลนั้นละเลยสัญชาติไทย
- (๕) การแปลงสัญชาติเป็นไทยของบุคคลนั้นไม่สุจริต และ
- (๖) บุคคลนั้นฝึกฝึในชนชาติศัตรู

ในสถานการณ์ที่สอง กฎหมายสัญชาติไทยในปัจจุบันกำหนดให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยควบคุมหญิงไทยโดยการสมรส โดยกำหนดให้อำนาจถอนสัญชาติไทยได้ หากมีข้อเท็จจริงใน ๓ สถานการณ์ดังต่อไปนี้

- (๑) บุคคลนั้นเป็นภัยต่อสถาบันรัฐ^๑
- (๒) บุคคลนั้นเป็นภัยต่อสังคม และ
- (๓) การสมรสกับชายไทยของบุคคลนั้นไม่สุจริต

จะเห็นว่า การละทิ้งประเทศไทยและการละเลยสัญชาติไทยมิใช่เหตุที่กฎหมายรับรองให้อำนาจแก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยใช้เป็นเหตุในการสั่งถอนสัญชาติไทยของหญิงไทยโดยการสมรส

ในสถานการณ์ที่สาม กฎหมายสัญชาติไทยในปัจจุบันกำหนดให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยควบคุมคนไทยโดยหลักดินแดนโดยทั่วไป^๒ โดยกำหนดให้อำนาจถอนสัญชาติไทยได้ หากมีข้อเท็จจริงใน ๒ สถานการณ์ต่อไปนี้

- (๑) บุคคลนั้นละทิ้งประเทศไทย^๓ และ

^๑ มาตรา ๑๖(๒) แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘

^๒ ในยุคที่พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๔๙๕ มีผล ผู้มีอำนาจในการถอนสัญชาติไทยโดยการเกิดโดยหลักดินแดนของบุคคลที่ละทิ้งประเทศไทยหรือละเลยสัญชาติไทยก็คือศาลเท่านั้น แต่ในยุคที่พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มีผลกฎหมายให้อำนาจแก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยที่จะสั่งถอนสัญชาติไทยโดยการเกิดโดยหลักดินแดน

^๓ มาตรา ๑๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘

(๒) บุคคลนั้นละเลยสัญชาติไทย^๖ แต่ในกรณีที่คนไทยนั้นมีสัญชาติไทย โดยหลักดินแดน โดยผลของคำสั่งของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย กฎหมายก็ให้อำนาจแก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยที่จะถอนสัญชาติไทยของบุคคลนี้ในทันทีที่พบว่า มี “พฤติการณ์” ที่เป็นภัยต่อรัฐ^๗

กฎหมายสัญชาติไทยได้กำหนด “วิธีพิจารณาความในระดับพนักงานเจ้าหน้าที่” โดยเฉพาะเจาะจงที่จะต้องปฏิบัติเพื่อการถอนสัญชาตินี้ กล่าวคือ กฎหมายกำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่เสนอพฤติการณ์อันเป็นเหตุแห่งการถอนสัญชาติต่อคณะกรรมการพิจารณาถอนสัญชาติเพื่อมีความเห็นเสียก่อน และภายหลังจากขั้นตอนนี้ กฎหมายจึงให้อำนาจรัฐมนตรีที่จะมีคำสั่งถอนสัญชาติไทยได้ คำสั่งถอนสัญชาติไทยจะมีผลให้ผู้ถูกถอนสัญชาติตกเป็นต่างด้าวในวันที่มีการประกาศคำสั่งนี้ในราชกิจจานุเบกษาเท่านั้น^๘

แต่อย่างไรก็ตาม ขอให้สังเกตว่า คณะกรรมการพิจารณาถอนสัญชาติเป็นคณะกรรมการที่ตั้งโดยมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ คณะกรรมการนี้ ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นประธานกรรมการ โดยมีกรรมการจากอีก ๔ หน่วยงาน กล่าวคือ อธิบดีกรมการปกครอง อธิบดีกรมตำรวจ สำนักงานอัยการสูงสุด และผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศ จะเห็นว่า กรรมการในคณะกรรมการพิจารณาถอนสัญชาติส่วนใหญ่จะเป็นหน่วยงานของกระทรวงมหาดไทย ซึ่งมีแนวโน้มที่จะถ่วงเกี่ยวกับความมั่นคงภายในของรัฐเป็นงานหลักมากกว่าที่จะคำนึงถึงสิทธิของปัจเจกชน หรือภาพพจน์ของประเทศไทยในประชาคมระหว่างประเทศ แต่อย่างไรก็ตาม ข้อคำนึงทั้งสองก็จะต้องปรากฏอยู่เนื่องจากการเข้าร่วมในคณะกรรมการของอัยการสูงสุดที่มาจากหน่วยงานที่ถือว่าหน้าที่ปกป้องสิทธิเสรีภาพของปัจเจกชนเป็นงานหลักของหน่วยงาน และเนื่องจากการเข้าร่วมของผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีภาระหน้าที่รับผิดชอบในเรื่องความมั่นคงในทางระหว่างประเทศของประเทศไทย

แต่อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่คณะกรรมการพิจารณาถอนสัญชาติมีความเห็นแล้ว รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่ต้องรับฟังความเห็นนี้ แต่ไม่มีหน้าที่จะต้องสั่งตามความเห็นนี้แต่อย่างไร กฎหมายรับรองให้อำนาจสั่งการเป็นของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

คำสั่งถอนสัญชาติไทยเป็นการกระทำของฝ่ายปกครองประเภทหนึ่ง ดังนั้น หากรัฐมนตรีมีคำสั่งโดยไม่ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการพิจารณาถอนสัญชาติ คำสั่งนั้นย่อมเป็นการกระทำของฝ่ายปกครองที่มีชอบด้วยกระบวนการตามกฎหมายอันเป็นเหตุแห่งการเพิกถอนได้

^๖ มาตรา ๑๗ (๒) แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘

^๗ มาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘

^๘ มาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘

และนอกจากนั้น กฎหมายมิได้รับรองอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยที่จะสั่งถอนสัญชาติไทยของบุคคลใดก็ได้ตามอำเภอใจ รัฐมนตรีจะมีคำสั่งถอนสัญชาติไทยของบุคคลใดได้ก็ต่อเมื่อบุคคลนั้น ได้กระทำการที่กฎหมายกำหนดให้เป็นเหตุที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยอาจใช้อำนาจถอนสัญชาติได้ในกรณีที่รัฐมนตรีมีคำสั่งถอนสัญชาติไทยโดยไม่มีกฎหมายให้อำนาจ คำสั่งนั้นย่อมถูกเพิกถอนได้เช่นกัน ในปัจจุบัน ไม่มีศาลปกครองในประเทศไทย ศาลยุติธรรมส่วนแพ่งจึงทำหน้าที่ศาลปกครองในการเพิกถอนคำสั่งของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยที่มีชอบในกรณีที่มีการตั้งศาลปกครองแล้ว หน้าที่ย่อมเป็นของศาลปกครอง

(๒.๓) การถอนสัญชาติไทยของคนไทยที่มีองค์ประกอบต่างด้าว โดยคำสั่งของฝ่ายตุลาการ

ภายใต้กฎหมายสัญชาติไทยในปัจจุบัน ศาลมีอำนาจที่จะสั่งถอนสัญชาติคนไทยโดยหลักดินแดนเพราะเหตุว่า เป็นภัยต่อรัฐและเป็นภัยต่อสังคมเท่านั้น^{๙๙} แม้อัตินี้เป็นคดีปกครอง เพราะเป็นคดีระหว่างรัฐและเอกชน แต่ในยุคที่ประเทศไทยยังไม่มีศาลปกครอง ศาลแพ่งจึงทำหน้าที่พิจารณาคดีปกครอง และในกระบวนการพิจารณาของศาลนั้นก็ใช้กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งแทนกฎหมายวิธีพิจารณาความปกครอง ในระบบที่เป็นอยู่ศาลมีคำสั่งถอนสัญชาติไทยก็ต่อเมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่โดยทั่วไป ก็คือ เจ้าหน้าที่ตำรวจจะเสนอเรื่องต่ออัยการเพื่อให้อัยการนำคดีขึ้นสู่ศาลเพื่อพิจารณา^{๑๐๐}

ขอให้สังเกตว่า การถอนสัญชาติไทยของคนไทย โดยหลักดินแดน โดยผลของกฎหมายเพราะเป็นภัยต่อรัฐและสังคมจึงเกิดขึ้นได้ยากมาก จะเห็นว่าแม้มีความเห็นจากกรมตำรวจว่า ควรถอนสัญชาติ แต่อัยการก็อาจจะไม่เห็นด้วยและมีคำสั่งไม่ฟ้องต่อศาล หรือในกรณีที่อัยการเห็นควรถอนสัญชาติเช่นกัน ศาลก็อาจไม่เห็นด้วยก็เป็นไปได้ และศาลนี้ย่อมหมายความว่าถึงศาลทั้ง ๓ ชั้น กล่าวคือ ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา การกลั่นกรองว่าจะถอนสัญชาติไทยของคนไทยโดยหลักดินแดน โดยผลของกฎหมายเพราะเป็นภัยต่อรัฐและสังคม หรือไม่ จึงมีกระบวนการเบ็ดเสร็จถึง ๕ ขั้นตอนทีเดียว

ขอให้สังเกตว่า กฎหมายระบุเป็นอำนาจของศาลที่จะมีคำสั่งที่จะถอนสัญชาติไทยของคนไทยโดยหลักดินแดนโดยทั่วไป ดังนั้น คำว่า “สัญชาติไทยโดยหลักดินแดน” ในที่นี้จึงหมายความว่ารวมทั้งโดยผลอัตโนมัติของกฎหมาย^{๑๐๑} และโดยผลของคำสั่งของ

^{๙๙} ในยุคที่พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๔๙๕ มีผล ผู้มีอำนาจในการถอนสัญชาติไทยโดยหลักดินแดนของบุคคลในทุกกรณีก็คือศาลเท่านั้น แต่ในยุคที่พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มีผล กฎหมายให้อำนาจแก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ที่จะสั่งถอนสัญชาติไทยโดยการเกิดโดยหลักดินแดนหากบุคคลนั้นละทิ้งประเทศไทยหรือละเลยสัญชาติไทย

^{๑๐๐} มาตรา ๑๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘

^{๑๐๑} พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร, การยอมรับให้คนต่างด้าวผสมกลมกลืนในสังคมไทย : ข้อสำรวจทางกฎหมาย ปัญหาและทางเลือกนโยบาย, รายงานวิจัยในชุดโครงการวิจัยทางเลือกนโยบายการนำเข้าแรงงานข้ามชาติของประเทศไทย : การศึกษาข้อเท็จจริงจากกลุ่มผลประโยชน์ ข้อสำรวจทางกฎหมาย และวิเคราะห์ระบบการจัดการของรัฐ โดยการสนับสนุนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.), ๒๕๔๐, บทที่ ๔

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย^{๓๓} แต่อย่างไรก็ตามขอให้สังเกตว่า ในกรณีที่คนไทย โดยหลักดินแดนโดยผลของคำสั่งของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นภัยต่อรัฐนั้น กฎหมายสัญชาติไทยในปัจจุบันก็รับรองให้อำนาจแก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยที่จะมีคำสั่งถอนสัญชาติไทยนี้ได้ด้วย ดังนั้น โดยหลักกฎหมาย เจ้าหน้าที่ตำรวจอาจจะดำเนินการโดยเสนอเรื่องให้คณะกรรมการพิจารณาถอนสัญชาติเพื่อมีความเห็นให้รัฐมนตรีมีคำสั่งถอนสัญชาติ หรือเสนอเรื่องให้อัยการฟ้องศาลก็ได้ แต่โดยทางปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ตำรวจกรณีน่าจะไปในทางหลังมากกว่า เพราะการดำเนินการเป็นไปโดยง่าย และเป็นไปตามข้อเสนอของเจ้าหน้าที่ตำรวจได้มากกว่า

(๓) ข้อเท็จจริงที่กฎหมายไทยกำหนดให้เป็นเหตุแห่งการเสียสัญชาติไทย โดยเจตนาของรัฐ

หลังจากกล่าวถึงองค์ประกอบของรัฐที่มีอำนาจถอนสัญชาติไทยของบุคคลแล้ว จึงควรที่จะศึกษาถึงข้อเท็จจริงที่กฎหมายไทยยอมรับให้เป็นเหตุแห่งการถอนสัญชาติได้ จากการศึกษาประวัติศาสตร์กฎหมายสัญชาติไทย พบว่า ข้อเท็จจริงดังกล่าวมีอยู่ ๙ ประการด้วยกัน กล่าวคือ

(๓.๑) ความเป็นภัยต่อรัฐ

ในกฎหมายสัญชาติไทย “ความเป็นภัยต่อรัฐ” ย่อมหมายความว่าถึง “กระทำการใดๆ อันเป็นการกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงหรือขัดต่อประโยชน์ของรัฐหรือเป็นการเหยียดหยามประเทศชาติ” ดังได้กล่าวมาแล้วว่า หลักกฎหมายสัญชาติไทยให้อำนาจแก่ทั้งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ศาล และฝ่ายนิติบัญญัติ ที่จะใช้หลักความเป็นภัยต่อรัฐในการถอนสัญชาติไทยของบุคคล

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยอาจใช้เหตุดังกล่าวนี้ ในการถอนสัญชาติไทยของคนไทยที่มีองค์ประกอบต่างตัว ๓ ลักษณะ กล่าวคือ คนไทยโดยการแปลงสัญชาติ^{๓๔} หญิงไทยโดยการสมรส^{๓๕} และคนไทยโดยหลักดินแดนโดยคำสั่งของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย^{๓๕}

^{๓๓} อ้างแล้วในเชิงอรรถ ๑๑

^{๓๔} มาตรา ๑๘ (๓) แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕, มาตรา ๑๘ (๓) แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘

^{๓๕} มาตรา ๑๓ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งถูกแก้ไขและเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๐๓ ; มาตรา ๑๖ (๒) แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘

^{๓๕} มาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ; มาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

ในกรณีที่คนไทยโดยหลักดินแดนโดยคำสั่งของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีพฤติการณ์ที่เป็นภัยต่อรัฐ กล่าวคือ มีพฤติการณ์อันสมควรเพื่อความมั่นคงหรือประโยชน์ของรัฐ กฎหมายสัญชาติไทยในปัจจุบันก็รับรองให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจถอนสัญชาติไทยของบุคคลดังกล่าว โดยกระบวนการพิจารณาเบื้องต้นของคณะกรรมการพิจารณาถอนสัญชาติตามมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ โดยมีต้องส่งอัยการเพื่อร้องขอให้ศาลมีคำสั่งถอนสัญชาติ ดังเช่นกรณีของบุคคลผู้ได้สัญชาติไทยโดยหลักดินแดนโดยผลอัตโนมัติของกฎหมายและขอให้สังเกตว่า รัฐมนตรีอาจสั่งถอนสัญชาติไทย ในกรณีนี้แม้คนไทยดังกล่าวยังไม่มี “การกระทำ” ที่เป็นภัยต่อรัฐ เพราะกฎหมายกำหนดว่า แม้มีเพียง “พฤติการณ์” รัฐมนตรีก็มีอำนาจที่จะเข้าควบคุมการใช้สัญชาติไทยของคนไทยโดยหลักดินแดนโดยคำสั่งของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยแล้ว

แต่ในกรณีของคนไทยโดยการสมรสและคนไทยโดยการแปลงสัญชาติ กฎหมายให้อำนาจรัฐมนตรีที่จะสั่งถอนสัญชาติไทยในกรณีที่มี “การกระทำ” ที่เป็นภัยต่อรัฐแล้วเท่านั้น เพียงแต่กรณี “พฤติการณ์” ไม่เพียงพอที่จะสั่งถอนสัญชาติไทยของบุคคลดังกล่าว

ส่วนกฎหมายสัญชาติไทยได้ยอมรับให้ศาลใช้เหตุนี้ในการสั่งถอนสัญชาติไทยของคนไทยโดยหลักดินแดนโดยการเกิดที่มีบิดาที่ชอบด้วยกฎหมายเป็นต่างด้าวทุกประเภท แต่ในทางปฏิบัติดังกล่าวมาแล้วข้างต้น ในส่วนที่เกี่ยวกับคนไทยโดยหลักดินแดนโดยคำสั่งของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เนื่องจากกฎหมายให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ที่จะเสนอให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้ถอนสัญชาติก็ได้ หรือให้ศาลถอนสัญชาติก็ได้ ดังนั้น พนักงานเจ้าหน้าที่เบื้องต้นจึงมีแนวโน้มที่จะใช้วิธีการถอนสัญชาติโดยเสนอให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้ถอนสัญชาติ เพราะขั้นตอนซับซ้อนน้อยกว่าและใช้เวลาน้อยกว่า

แต่ในส่วนที่เกี่ยวกับคนไทยโดยหลักดินแดนโดยผลของกฎหมาย เนื่องจากกฎหมายไม่ได้ให้อำนาจแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ที่จะเลือก การถอนสัญชาติไทยทำได้โดยวิธีการทางศาลเท่านั้น ความมั่นคงในทางสัญชาติของคนไทยโดยหลักดินแดนโดยผลของกฎหมายจึงมีมากกว่าคนไทยโดยหลักดินแดนโดยคำสั่งของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

นอกจากนั้นในการสำรวจประวัติศาสตร์กฎหมายสัญชาติไทย พบว่าฝ่ายนิติบัญญัติเคยออกกฎหมายลายลักษณ์อักษรพิเศษมาเพื่อถอนสัญชาติไทยของคนไทยโดยหลักดินแดนโดยการเกิด ทั้งนี้ โดยอ้างอิงอย่างชัดเจนว่า บุคคลดังกล่าวเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ การกระทำดังกล่าวของฝ่ายนิติบัญญัติเคยเกิดขึ้นแล้ว ๒ ครั้ง กล่าวคือ ครั้งแรกปรากฏในข้อ ๑ แห่งประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ และในอีกครั้งหนึ่งปรากฏในมาตรา ๑๑ วรรคที่ ๑ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

ขอให้สังเกตว่า หากคนไทยโดยหลักสืบสายโลหิตกระทำการที่ถือได้ว่าเป็นภัยต่อรัฐ กฎหมายมิได้ให้อำนาจแก่ทั้งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยหรือศาลที่จะถอนสัญชาติของบุคคลดังกล่าวได้เลย

(๓.๒) ความเป็นภัยต่อสังคม

ในกฎหมายสัญชาติไทย “ความเป็นภัยต่อสังคม” ย่อมหมายถึงความถึง “กระทำการใดๆ อันขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน” รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยอาจใช้เหตุดังกล่าวนี้ในการถอนสัญชาติไทยของคนไทยที่มีองค์ประกอบต่างด้าว ๒ ลักษณะ กล่าวคือ คนไทยโดยการแปลงสัญชาติ^{๑๖} และหญิงไทยโดยการสมรส^{๑๗} ส่วนศาลอาจใช้เหตุนี้ในการสั่งถอนสัญชาติไทยของคนไทยโดยหลักดินแดนโดยการเกิดที่มีบิดาที่ชอบด้วยกฎหมายเป็นต่างด้าว^{๑๘}

ขอให้สังเกตว่า หากคนไทยโดยหลักสืบสายโลหิตกระทำการที่ถือได้ว่าเป็นภัยสังคม กฎหมายมิได้ให้อำนาจแก่ทั้งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยหรือศาลที่จะถอนสัญชาติไทยของบุคคลดังกล่าวได้เลยเช่นกัน

(๓.๓) กระบวนการได้สัญชาติของบุคคลนั้นไม่สุจริต

ในกฎหมายสัญชาติไทย “กระบวนการได้สัญชาติไม่สุจริต” ย่อมหมายถึงการแปลงสัญชาตินั้นได้เป็นไปโดยปกปิดข้อเท็จจริง หรือแสดงข้อความเท็จอันเป็นสาระสำคัญ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยอาจใช้เหตุดังกล่าวนี้ในการถอนสัญชาติไทยของคนไทยที่มีองค์ประกอบต่างด้าว ๒ ลักษณะ กล่าวคือ คนไทยโดยการแปลงสัญชาติ^{๑๙} และหญิงไทยโดยการสมรส^{๒๐}

(๓.๔) การละทิ้งประเทศไทย

ในกฎหมายสัญชาติไทย “การละทิ้งประเทศไทย” ย่อมหมายถึง “ไปอยู่ต่างประเทศโดยไม่มีภูมิลำเนาในประเทศไทยเป็นเวลาเกินห้าปี” โดยข้อเท็จจริงดังกล่าว

^{๑๖} มาตรา ๑๗ (๔) แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๔๙๕ ; มาตรา ๑๙ (๔) แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘

^{๑๗} มาตรา ๑๓ ทวิ (๓) แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๔๙๕ ซึ่งถูกแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๐๓ มาตรา ๑๖ (๔) แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘

^{๑๘} มาตรา ๑๘ (๔) แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แต่ในยุคที่ใช้พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๔๙๕ อำนาจดังกล่าวเป็นของศาล (มาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๔๙๕)

^{๑๙} มาตรา ๑๙ (๑) แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๔๙๕ ; มาตรา ๑๙ (๔) แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘

^{๒๐} มาตรา ๑๓ ทวิ (๑) แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๔๙๕ ซึ่งถูกแก้ไขและเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๐๓ ; มาตรา ๑๖ (๒) แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจถอนสัญชาติไทยของคนไทยโดยหลักดินแดนที่มีบิดาที่ชอบด้วยกฎหมายเป็นต่างด้าว^{๒๐} หรือคนไทยโดยการแปลงสัญชาติ^{๒๑}

ขอให้สังเกตว่า ในขณะที่กฎหมายไม่อนุญาตให้คนไทยโดยการแปลงสัญชาติหรือคนไทยโดยการเกิดโดยหลักดินแดนที่มีบิดาต่างด้าวละทิ้งประเทศไทย การกระทำดังกล่าวถือเป็นเหตุอันสมควรที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจะมีคำสั่งถอนสัญชาติไทยของบุคคล แต่กฎหมายกลับไม่กำหนดห้ามหญิงไทยโดยการสมรสหรือคนไทยโดยการเกิดโดยหลักสืบสายโลหิตละทิ้งประเทศไทย ในกรณีนี้บุคคลดังกล่าวไปจากประเทศไทยเกินกว่ากฎหมายกำหนด กฎหมายไทยจึงไม่ได้ให้อำนาจแก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยที่จะถอนสัญชาติไทยของบุคคลได้

แต่อย่างไรก็ตาม มีกรณีในศาลฎีกาที่จะต้องกำหนดความเป็นไทยโดยการเกิด โดยหลักดินแดนของบุคคลที่มีบิดาต่างด้าวซึ่งเดินทางออกไปนอกประเทศไทยเกิน ๕ ปี นับแต่บรรลุนิติภาวะ พนักงานอัยการมักจะทำเหตุนี้มาเป็นเหตุในการชี้ว่าบุคคลดังกล่าวเสียสัญชาติไทยแล้ว แต่ศาลไม่เห็นด้วย ศาลอ้างบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าการเสียสัญชาติไทยในกรณีนี้จะเกิดขึ้นมาได้ก็จะต้องมีคำสั่งของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เพื่อถอนสัญชาติไทยของบุคคลนี้โดยเฉพาะเจาะจงเสียก่อน และความเป็นต่างด้าวจะเกิดก่อนบุคคลในทางระหว่างประเทศก็ต่อเมื่อได้มีการประกาศคำสั่งของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเพื่อถอนสัญชาติไทยของบุคคลดังกล่าวในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ดังนั้นจะเห็นว่า ในปัจจุบัน มีคนไทยจำนวนมากที่ออกไปตั้งรกรากในต่างประเทศ และไม่ได้กลับมาเมืองไทยเกินกว่า ๕ ปี นับแต่บรรลุนิติภาวะ บุคคลดังกล่าวก็ยังมีสัญชาติไทยอยู่ตราบเท่าที่รัฐมนตรีไม่ได้ใช้อำนาจตามกฎหมายที่จะมีคำสั่งเพื่อถอนสัญชาติ^{๒๒} และโดยความเห็นที่เป็นเอกฉันท์ของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจหน้าที่ในการตั้งสำนวนเสนอการถอนสัญชาติไทยของคนไทยที่มีองค์ประกอบต่างด้าว^{๒๓} ระยะเวลา ๕ ปี มิใช่ระยะเวลาที่ชี้ถึงเจตนาที่ชัดเจนของบุคคลว่าประสงค์จะละทิ้งประเทศไทย จึงควรจะมีการกำหนดระยะเวลาที่นานกว่านี้เพื่อที่ถือได้ว่า บุคคลได้ละทิ้งประเทศไทยแล้ว กล่าวคือ ความกลมกลืนระหว่างบุคคลและสังคมไทยได้สิ้นสุดลงแล้ว

^{๒๐} มาตรา ๑๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แต่ในยุคที่ใช้พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๔๙๕ อำนาจดังกล่าวเป็นของศาล (มาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๔๙๕)

^{๒๑} มาตรา ๑๘ (๕) แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๙๕ ; มาตรา ๑๙ (๕) แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘

^{๒๒} ฎ. ๒๗๔๖/๒๕๓๕

^{๒๓} ได้สอบถามจากเจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่และเจ้าหน้าที่ทางทูต ซึ่งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ในกรณีนี้

(๓.๕) การละเลยสัญชาติไทย

ในกฎหมายสัญชาติไทย “การละเลยสัญชาติไทยย่อมหมายความว่า “การที่บุคคลยังใช้สัญชาติเดิม”แม้ว่าจะมีสถานภาพเป็นไทยก็ตาม กฎหมายสัญชาติไทยปัจจุบันให้อำนาจแก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยที่จะถอนสัญชาติไทยของคนไทยโดยหลักดินแดนที่มีบิดาที่ชอบด้วยกฎหมายเป็นต่างด้าว^{๒๕} หรือคนไทยโดยการแปลงสัญชาติ^{๒๖}”

ขอให้เปรียบเทียบอีกเช่นกันว่า หากหญิงไทยโดยการสมรส หรือคนไทยโดยการเกิดโดยหลักสืบสายโลหิต ละเลยสัญชาติไทย กฎหมายไทยก็ไม่ได้ให้อำนาจแก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยที่จะถอนสัญชาติไทยของบุคคลดังกล่าวได้ ในขณะที่กฎหมายไม่อนุญาตให้คนไทยโดยการแปลงสัญชาติหรือคนไทยโดยการเกิดโดยหลักดินแดนกระทำเช่นนั้น การกระทำดังกล่าวถือเป็นเหตุอันสมควรที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจะมีคำสั่งถอนสัญชาติไทยได้

(๓.๖) การเป็นชนชาติศัตรู

ในกฎหมายสัญชาติไทย “การเป็นชนชาติศัตรู” ย่อมหมายถึง “การที่ยังคงมีสัญชาติของประเทศที่ทำสงครามกับประเทศไทย” ในการพิจารณาประวัติศาสตร์กฎหมายของไทย พบว่า ทั้งฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหารต่างก็ใช้เหตุอันนี้ในการทำให้บุคคลเสียสัญชาติไทย

ฝ่ายนิติบัญญัติได้เคยบัญญัติให้คนไทยที่กระทำการเป็นชนชาติศัตรูต้องเสียสัญชาติไทยไว้ในมาตรา ๗ ตรี แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยชนชาติศัตรูและทรัพย์สินของชนศัตรู พ.ศ. ๒๕๓๕^{๒๗} ซึ่งถูกเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติว่าด้วยชนชาติศัตรูและทรัพย์สินของชนศัตรู (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๕ โดยกำหนดว่า “ชนศัตรูซึ่งมีสัญชาติไทยย่อมสูญเสียสัญชาติไทยทันทีเมื่อมีประกาศระบุว่า เป็นชนศัตรู...” โดยผลของกฎหมายนี้ บุคคลที่อาจถูกรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศว่า เป็น “ชนศัตรู” ก็คือ “บุคคลซึ่งมีถิ่นที่อยู่ในอาณาเขตต์แห่งประเทศหรือจักรภพที่ทำสงครามต่อประเทศไทย” หรือ “บุคคลซึ่งเป็นคนชาติแห่งประเทศหรือจักรภพที่ทำสงครามต่อประเทศไทย”^{๒๘} ดังนั้น ในระหว่างภาวะสงครามของประเทศไทย คนไทยซึ่งมีถิ่นที่อยู่ในประเทศคู่สงครามกับประเทศไทยหรือคนไทยซึ่งมีสัญชาติของประเทศคู่สงครามกับประเทศไทย ย่อมเสียสัญชาติไทยจะเห็นได้ชัดเจนว่า แม้โดยข้อเท็จจริงจะยังคงมีความสัมพันธ์ที่แท้จริงระหว่างประเทศไทยและบุคคลดังกล่าว แต่ด้วยเหตุผลทางความมั่นคง กฎหมายจึงกำหนดให้ความสัมพันธ์ดังกล่าวสิ้นสุดลง กฎหมาย

^{๒๕} มาตรา ๑๗ (๒) แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แต่ในยุคที่ใช้พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕ อำนาจดังกล่าวเป็นของศาล (มาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕)

^{๒๖} มาตรา ๑๘ (๒) แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕ ; มาตรา ๑๘ (๒) แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘

^{๒๗} ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๙ ตอนที่ ๑๑ ลงวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๕ หน้า ๔๕๑

^{๒๘} มาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยชนศัตรูและทรัพย์สินของชนศัตรู (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๕

ดังกล่าวจึงทำให้คนสัญชาติเยอรมันที่ได้แปลงสัญชาติเป็นไทยก่อนสงครามโลกเสียสัญชาติไทย เพราะการประกาศสงครามระหว่างประเทศไทยและประเทศเยอรมัน^{๕๔}

กฎหมายสัญชาติไทยปัจจุบันให้อำนาจแก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ที่จะถอนสัญชาติไทยของคนไทยโดยการแปลงสัญชาติ^{๕๕} ในลักษณะเดียวกัน หากหญิงไทยโดยการสมรส หรือคนไทยโดยการเกิด มีสัญชาติของประเทศที่ทำสงคราม กับประเทศไทย กฎหมายไทยก็ไม่ได้ให้อำนาจแก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ที่จะถอนสัญชาติไทยของบุคคลได้ในขณะที่กฎหมายไม่อนุญาตให้คนไทยโดยการแปลงสัญชาติ กระทำเช่นนั้น การกระทำดังกล่าวถือเป็นเหตุอันสมควรที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จะมีคำสั่งถอนสัญชาติไทย

(๓.๗) การที่บุพการีถูกถอนสัญชาติไทย

จะเห็นว่า คนไทยโดยการแปลงสัญชาติในขณะนี้ยังเป็นผู้เยาว์อาจถูกถอน สัญชาติไทยด้วยเหตุผล ๒ ประการ กล่าวคือ เมื่อตนเองมีการกระทำที่กฎหมายห้ามประการหนึ่ง และเมื่อบุพการีมีการกระทำที่กฎหมายห้ามอีกประการหนึ่ง

ในกรณีที่คนไทยโดยการแปลงสัญชาติในขณะนี้ยังเป็นผู้เยาว์มีการกระทำ ที่กฎหมายห้ามเอง กล่าวคือ เป็นภัยต่อรัฐ หรือเป็นภัยต่อสังคม หรือมีการแปลงสัญชาติ ที่ไม่สุจริต หรือละเลยสัญชาติไทย หรือละทิ้งสัญชาติไทย หรือเป็นชนศัตรูในภาวะสงคราม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจ^{๕๖} ที่จะมีการสั่งถอนสัญชาติไทยแก่ผู้ซึ่งได้สัญชาติไทย โดยการแปลงสัญชาติในขณะนี้ยังเป็นผู้เยาว์ได้

หรือในกรณีที่บุพการีมีการกระทำที่กฎหมายห้ามข้างต้น รัฐมนตรีมีอำนาจ ที่จะมีการสั่งถอนสัญชาติไทยแก่ผู้ซึ่งได้สัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติในขณะนี้ยังเป็นผู้เยาว์ได้ แต่ต้องมีเงื่อนไข ๓ ประการดังต่อไปนี้

ในประการแรก รัฐมนตรีจะต้องมีอำนาจที่จะมีคำสั่งถอนสัญชาติไทย ของบิดา หรือมารดาของบุตรผู้นั้น ในกรณีที่รัฐมนตรีไม่มีอำนาจถอนสัญชาติไทยของบุพการี จะมาถอนสัญชาติไทยของบุตรแต่ผู้เดียวไม่ได้

ในประการที่สอง บุตรนั้นจะต้องได้สัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติ ในขณะนี้ยังเป็นผู้เยาว์^{๕๗} เพราะบิดาหรือมารดานั้นได้แปลงสัญชาติเป็นไทยพร้อมกับบุตร ดังนั้น หากบุตรเกิดหลังบิดาหรือมารดาได้สัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติ บุตรย่อมมี

^{๕๔} หลวงประดิษฐมนูธรรม, กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล, ๒๔๗๘, แห่ง ๘๘-๑๐๐, ทวี ตะเวทีกุล, กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล, ๒๔๗๘, หน้า ๑๔๓.

^{๕๕} มาตรา ๑๘ (๖) แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ.๒๔๘๕ ; มาตรา ๑๘ (๖) แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘

^{๕๖} มาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ.๒๔๘๕, ตามมาตรา ๑๘ วรรคที่ ๑ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘

^{๕๗} กล่าวคือ กรณีตามมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติแปลงชาติ พ.ศ. ๑๓๐ และตามมาตรา ๑๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘

สัญชาติไทยโดยหลักสืบสายโลหิต ในกรณีที่ยกถอนสัญชาติไทยของบิดาหรือมารดา จึงไม่อาจขยายคำสั่งถอนสัญชาติไทยมาถึงบุตรผู้นี้

ในประการที่สาม บุตรนั้นจะต้องยังไม่บรรลุนิติภาวะตามกฎหมาย กล่าวคือ ยังมีอายุไม่ครบ ๒๐ ปีบริบูรณ์ หรือในกรณีที่ยังมีอายุไม่เกิน ๒๐ ปีบริบูรณ์ ก็อาจถอนสัญชาติไทยของบุตรมิได้ หากว่าบุตรสมรสแล้ว เพราะการสมรสมีผลทำให้บุคคลบรรลุนิติภาวะได้เช่นกัน

(๓.๘) การแปลงสัญชาติเป็นต่างด้าว

ตั้งแต่วันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๕^{๓๓} จนถึงปัจจุบัน^{๓๔} กฎหมายไทยได้กำหนดให้การแปลงสัญชาติเป็นต่างด้าวมีสถานะเป็นข้อเท็จจริงอันเป็นเหตุให้เสียสัญชาติไทย โดยผลของกฎหมาย การสิ้นสุดของสัญชาติไทยจึงเกิดขึ้นโดยอัตโนมัติ เป็นการเสียสัญชาติไทยโดยเจตนาของฝ่ายนิติบัญญัติโดยตรง กฎหมายไทยไม่ยอมรับให้บุคคลมีสัญชาติไทยควบคู่ไปกับสัญชาติต่างด้าวโดยการแปลงสัญชาติ เหตุผลที่กำหนดดังกล่าวก็น่าจะเป็นเพราะกฎหมายไทยต้องการจะป้องกันมิให้บุคคลนี้ถือสองสัญชาติในเวลาเดียวกัน

ขอให้สังเกตว่า ในบางกรณี กฎหมายยอมรับให้บุคคลมีหลายสัญชาติพร้อมกันได้ กล่าวคือ กฎหมายไทยมิได้ห้ามมิให้บุคคลมีสัญชาติโดยการเกิด ๒ สัญชาติ อาทิ สัญชาติไทย โดยหลักสืบสายโลหิตและสัญชาติไทยโดยหลักดินแดน แต่หากบุคคลนั้นเองแสดงเจตนาจะได้สัญชาติอื่น กฎหมายไทยไม่ยอมรับที่จะให้เขามีสัญชาติไทยต่อไป การแปลงสัญชาติเป็นต่างด้าวทำให้เขาเสียสัญชาติไทยโดยผลของกฎหมาย แม้บุคคลนั้นจะไม่มีเจตนาจะเสียสัญชาติไทย และไม่จำเป็นที่องค์กรของรัฐอื่นใดจะต้องมาแสดงเจตนาถอนสัญชาติ การเสียสัญชาติไทยเกิดขึ้นโดยอัตโนมัติทันทีที่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า มีการแปลงสัญชาติเป็นต่างด้าว บุคคลผู้แปลงสัญชาติเป็นต่างด้าวย่อมหมดสิทธิที่จะอ้างความเป็นไทยต่อรัฐกล่าวคือประเทศไทยผู้เป็นเจ้าของสัญชาติ แต่อย่างไรก็ตาม บุคคลผู้แปลงสัญชาติเป็นต่างด้าวจะตกเป็นต่างด้าวก็ต่อเมื่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้ ประกาศการเสียสัญชาติเพราะแปลงสัญชาติเป็นต่างด้าวนี้ในราชกิจจานุเบกษา^{๓๕} กล่าวคือ การเสียสัญชาติจึงจะมีผลโดยทั่วไปต่อสาธารณชน มิใช่แต่เฉพาะระหว่างผู้ให้สัญชาติและเอกชนผู้ได้สัญชาติ

การเสียสัญชาติไทยเพราะการแปลงสัญชาติเป็นต่างด้าวในช่วงเวลานับแต่วันวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๕ จนถึงวันที่ ๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๐๘ ย่อมเป็นไป

^{๓๓} มาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๕๕ ซึ่งกำหนดว่า “คนไทยซึ่งได้แปลงสัญชาติเป็นคนต่างด้าวย่อมขาดจากสัญชาติไทย”

^{๓๔} มาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งกำหนดว่า “ผู้ซึ่งมีสัญชาติไทยและได้แปลงสัญชาติเป็นคนต่างด้าว หรือสละสัญชาติไทย หรือถูกถอนสัญชาติไทยย่อมเสียสัญชาติไทย”

^{๓๕} ความเห็นของกรมอัยการที่ ห. ๑๔๘/๒๕๒๔ นอกจากกรมอัยการจะเห็นว่า ผลของการเสียสัญชาติไทยเพราะแปลงสัญชาติเป็นอเมริกันจะเกิดผลสมบูรณ์ก็ต่อเมื่อมีการประกาศการเสียสัญชาติในราชกิจจานุเบกษา กรมอัยการมีความเห็นไปถึงว่า เมื่อยังไม่มีการประกาศการเสียสัญชาติไทยนี้ บุคคลจึงมีสองสัญชาติ ซึ่งอาจจะสละสัญชาติไทยได้ตามมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘

โดยผลของมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๔๙๕ แต่หากการเสียสัญชาติไทย เพราะการแปลงสัญชาติเป็นต่างด้าวในช่วงเวลานับแต่วันที่ ๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๐๘ จนถึงปัจจุบันย่อมเป็นไปโดยผลของมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘

(๓.๙) การแสดงตนเป็นต่างด้าวในประเทศไทย

กฎหมายสัญชาติไทยในปัจจุบัน^{๖๖} กำหนดห้ามมิให้คนไทยโดยการเกิด ที่มีบิดาที่ชอบด้วยกฎหมายเป็นต่างด้าวถือใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนคนต่างด้าว^{๖๗} ดังนั้น หากคนไทยโดยหลักดินแดนหรือคนไทยโดยหลักสืบสายโลหิตจากมารดาคนใดที่มีบิดาที่ชอบด้วยกฎหมายเป็นต่างด้าวบุคคลนั้นก็ถูกห้ามมิให้ทำเช่นนั้น การฝ่าฝืนย่อมหมายความว่า บุคคลนั้นจะเสียสัญชาติไทย โดยผลของกฎหมายนี้ตั้งแต่วันที่ได้รับใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว

การมีหลายสัญชาติของบุคคลย่อมเปิดโอกาสให้บุคคลนั้นแสดงตนว่าเป็นคนชาติของรัฐเจ้าของสัญชาติหลายรัฐ เช่น นายโจมีสัญชาติไทยโดยหลักสืบสายโลหิตจากมารดาและมีสัญชาติฝรั่งเศสโดยหลักสืบสายโลหิตจากบิดา กฎหมายไทยย่อมยอมรับหากนายโจจะกล่าวอ้างความเป็นไทยต่อประเทศไทย อาทิ ร้องขอมีบัตรประจำตัวประชาชนไทย ตามกฎหมายไทยว่าด้วยการทะเบียนราษฎร และไม่ถือเป็นเหตุให้เสียสัญชาติไทย หากนายโจจะกล่าวอ้างความเป็นฝรั่งเศสต่อประเทศฝรั่งเศสจนกระทั่งร้องขอมีบัตรประจำตัวประชาชนฝรั่งเศสตามกฎหมายฝรั่งเศสว่าด้วยการทะเบียนราษฎร แต่กฎหมายไทยย่อมไม่อาจยอมรับหากนายโจจะกล่าวอ้างความเป็นต่างด้าวต่อประเทศไทยโดยการร้องขอใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนคนต่างด้าว เพราะเท่ากับบุคคลเลือกที่จะเป็นต่างด้าวในประเทศไทย ดังนั้น เขาจึงควรที่จะเสียสัญชาติไทย

ขอให้สังเกตว่า กฎหมายสัญชาติไทยทุกยุคทุกสมัยไม่ได้กำหนดห้ามคนไทยถือใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว ดังนั้น เราอาจแบ่งวิวัฒนาการของกฎหมายสัญชาติไทยว่าด้วยการยอมรับให้คนไทยโดยหลักดินแดนถือใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวออกเป็น ๔ ยุค กล่าวคือ

ในยุคแรกนั้น จะเห็นว่า พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๔๙๖ และ พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๔๙๕ ก่อนถูกแก้ไข ไม่ได้ห้ามคนไทยโดยหลักดินแดนถือใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว ดังนั้น คนไทยโดยหลักดินแดนตั้งแต่วันที่ ๑๐ เมษายน พ.ศ. ๒๔๙๖ จนถึงวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๙๖ จึงอาจถือใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวควบคู่ไปกับบัตรประจำตัวประชาชน

^{๖๖} มาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

^{๖๗} ในปัจจุบัน ก็คือ พระราชบัญญัติการทะเบียนคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๓๓

ยุคที่สอง ก็คือ ยุคที่มาตรา ๑๖ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๔๙๕ ซึ่งถูกแก้ไขและเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๖ ได้กำหนดให้คนไทยโดยหลักดินแดนซึ่งได้รับใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวทั้งก่อน และหลังวันที่พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๖ เสียสัญชาติไทยนั้น จึงมีการโต้แย้งความชอบธรรมของมาตรา ๑๖ ทวิ มากมาย^{๓๓} และถูกยกเลิกไปในที่สุดในวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๐๐ โดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๔๙๙ จึงกล่าวได้ว่า มาตรา ๑๖ ทวิ มีผลตั้งแต่วันที่ ๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๙๖ จนถึงวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๐๐ คนไทยโดยหลักดินแดนที่ถือใบต่างด้าวก่อนวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๙๖ และถือในช่วงเวลาดังกล่าว จึงเสียสัญชาติไทยโดยหลักดินแดนนั้น มาตรา ๑๖ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๔๙๕ ซึ่งถูกแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๖ กำหนดว่า “บุคคลผู้มีสัญชาติไทยเพราะเกิดในราชอาณาจักร แต่บิดาเป็นคนต่างด้าวนั้น ถ้าได้รับใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวให้ขาดจากสัญชาติไทย ไม่ว่าจะได้รับใบสำคัญประจำตัวก่อนหรือหลังวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ” ผลของมาตรา ๑๖ ทวิ นี้ จึงทำให้คนไทยโดยหลักดินแดนซึ่งมีบิดาที่ชอบด้วยกฎหมาย เป็นต่างด้าวเสียสัญชาติไทยโดยผลของกฎหมาย หากปรากฏข้อเท็จจริงว่าได้รับใบสำคัญ ประจำตัวคนต่างด้าว แต่ขอให้สังเกตว่า การรับใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวที่ทำให้ เสียสัญชาติไทยนี้อาจจะเกิดก่อนวันที่ มาตรา ๑๖ ทวิ มีผลหรือหลังวันที่มาตรา ๑๖ ทวิ มีผลก็ได้ จึงมีการโต้แย้งในวงการนิติศาสตร์ไทยว่า “มาตรา ๑๖ ทวิ นี้เป็นบทบัญญัติ ที่ขัดต่อหลักกฎหมายรัฐธรรมนูญ” เพราะบทบัญญัตินี้เป็นกฎหมายที่ย้อนหลังเป็นโทษต่อบุคคล แต่อย่างไรก็ตาม ศาลฎีกาก็เห็นว่า บทบัญญัติแห่งมาตรา ๑๖ ทวิ มิได้ขัดต่อหลักกฎหมายรัฐธรรมนูญ^{๓๔} จะเห็นว่า มาตรา ๑๖ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๔๙๕ ซึ่งถูกแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๖ มีผลใน วันที่ ๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๙๖ แต่มีผลทำให้บุคคลที่ได้รับใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว ก่อนวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๙๖ เสียสัญชาติไทย

เหตุที่กฎหมายนี้ขัดความรู้สึกของบุคคลโดยทั่วไปจนเกิดความรู้สึกว่า กฎหมายนี้ไม่เป็นธรรม ก็เพราะกฎหมายนี้กำหนดให้การกระทำอย่างหนึ่งมีโทษต่อบุคคล ทั้งที่กฎหมายมิได้ห้ามการกระทำดังกล่าวนั้นมาก่อน บุคคลควรจะได้รู้ก่อนว่า การกระทำใด มีผลทำให้เขาต้องเสียสัญชาติไทย ในกรณีที่บุคคลนั้นได้รู้แล้วว่า การรับใบสำคัญประจำตัว คนต่างด้าวทำให้เสียสัญชาติและก็ยังทำเช่นนั้น การเสียสัญชาตินี้จึงมิใช่เรื่องที่ไม่เป็นธรรม

^{๓๓} ฎ. ๑๔๖/๒๔๙๗, ฎ. ๑๒๑๒/๒๔๙๗, ฎ. ๖๕๘/๒๔๙๘, ฎ. ๙๗๗/๒๔๙๘, ฎ. ๑๒๘๙/๒๔๙๘, ฎ. ๑๔๕๒/๒๔๙๘, ฎ. ๑๕๗๖-๑๕๙๐/๒๔๙๘, ฎ. ๑๗๔๑/๒๔๙๘, ฎ. ๑๙๓๘-๑๗๔๕/๒๔๙๙, ฎ. ๑๔๘๗-๑๔๘๙/๒๕๐๐, ฎ. ๔๔๓/๒๕๐๒, ฎ. ๕๕๘/๒๕๐๖, ฎ. ๕๗๓/๒๕๐๖

^{๓๔} ฎ. ๑๒๑๒/๒๔๙๗, ฎ. ๑๔๖๐/๒๔๙๗ และ ฎ. ๑๖๙๖/๒๕๐๐

ต่อบุคคล แต่ในกรณีที่กฎหมายมิได้ห้ามการรับใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว บุคคลจึงมิได้รู้ว่า การกระทำนี้มีผลทำให้เขาต้องเสียสัญชาติไทย เพราะหากเขาไม่ต้องการเสียสัญชาติไทย เขาก็จะไม่รับใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวก็ได้ ดังนั้น การกำหนดให้บุคคลต้องเสียสัญชาติไทย เพราะเหตุที่กฎหมายไม่เคยห้ามมาก่อนจึงเป็นเรื่องที่บุคคลจำนวนหนึ่งเห็นว่าไม่เป็นธรรม

แต่อย่างไรก็ตาม กฎหมายที่ไม่เป็นธรรมก็ยังมีผลบังคับหากยังไม่มี การประกาศยกเลิกกฎหมายนั้น จึงอาจสรุปได้ว่า ในวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๖ คนไทย โดยหลักดินแดนซึ่งมีบิดาที่ชอบด้วยกฎหมายเป็นต่างด้าวและมีใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว ก่อนวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๖ ย่อมเสียสัญชาติไทยแล้วโดยผลของมาตรา ๑๖ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๕๕ ซึ่งถูกแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖

การโต้แย้งความไม่เป็นธรรมของมาตรา ๑๖ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติ สัญชาติ พ.ศ. ๒๕๕๕ ซึ่งถูกแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖ ได้นำไปสู่การประกาศใช้มาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๕ เพื่อยกเลิกมาตรา ๑๖ ทวิ นี้ในที่สุด

แต่อย่างไรก็ตาม มาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๕ กำหนดเพียงว่า “ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๖ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๕๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖” ปัญหา จึงเกิดขึ้นว่า การยกเลิกมาตรา ๑๖ ทวิ นี้จะมีผลเพียงไร บุคคลที่เสียสัญชาติไทยโดยผลของ มาตรา ๑๖ ทวิ นี้ จะกลับคืนสัญชาติไทยโดยอัตโนมัติโดยผลของกฎหมายหรือไม่

ฎ.๕๕๘/๒๕๐๖ และ ฎ.๑๒๐๒/๒๕๑๑ ได้ออกมาตอบอย่างชัดเจนว่า บุคคลผู้มีสัญชาติไทยเพราะเกิดในราชอาณาจักรไทย แต่ต้องขาดสัญชาติไทยได้รับใบสำคัญ ประจำตัวคนต่างด้าวตามมาตรา ๑๖ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๕๕ เมื่อมีมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๕ บัญญัติให้ผู้ที่เกิด ในราชอาณาจักรไทยได้สัญชาติไทยโดยการเกิด และมาตรา ๗ ให้ยกเลิกมาตรา ๑๖ ทวิ นั้นแล้ว ย่อมมีผลให้ผู้นั้นได้สัญชาติไทยกลับคืนมาอีก

ฎ.๕๕๘/๒๕๐๖ ยืนยันอีกว่า การได้สัญชาติไทยกลับคืนตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๕ นี้เป็นการได้สัญชาติไทยกลับคืน โดยอัตโนมัติ โดยผลของกฎหมายจึงมีต้องไปร้องขอตามมาตรา ๒๐ (๒) แห่งพระราชบัญญัติ สัญชาติ พ.ศ. ๒๕๕๕

ดังนั้น ตั้งแต่วันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๐๐ จนถึงวันที่ ๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๐๘ กล่าวคือ นับแต่วันที่มาตรา ๑๖ ทวิ ถูกยกเลิกโดยมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติ สัญชาติ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๕ จนถึงวันที่ประกาศใช้พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ การได้รับใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว ก็มีสาเหตุแห่งการเสียสัญชาติไทยโดยผลของกฎหมาย บุคคลจึงอาจจะแสดงตนเป็นทั้งไทยและต่างด้าวในประเทศไทย

ยุคที่สามจึงเป็นยุคที่ไม่มีการห้ามคนไทยโดยหลักดินแดนถือใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวอีกครั้ง กล่าวคือ นับวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๐๐ จนถึงวันที่ ๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๐๘ นอกจากนั้น ศาลฎีกายังยืนยันมากไปกว่านั้น ก็คือ คนไทยโดยหลักดินแดนที่ถือใบต่างด้าวก่อนวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๖ และถือในช่วงเวลาที่ใช้พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๑๖ จึงได้กลับคืนสัญชาติไทยโดยหลักดินแดนนั้น โดยผลของกฎหมาย^{๕๐}

แต่อย่างไรก็ตาม แนวความคิดในการห้ามมิให้คนไทยบางประเภทแสดงความเป็นต่างด้าวในประเทศไทยก็ได้รับการยอมรับอีกหนในมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งกำหนดว่า “ผู้ซึ่งมีสัญชาติไทยเพราะเกิดในราชอาณาจักรไทยโดยมีบิดาเป็นคนต่างด้าว ถ้าได้รับใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนคนต่างด้าว ให้เสียสัญชาติไทย”

ขอให้สังเกตว่า บุคคลที่ตกอยู่ภายใต้มาตรา ๒๑ ก็คือ “ผู้ซึ่งมีสัญชาติไทยเพราะเกิดในราชอาณาจักรไทยโดยมีบิดาเป็นคนต่างด้าว” กล่าวคือ คนไทยโดยหลักดินแดนซึ่งมีบิดาที่ชอบด้วยกฎหมายเป็นต่างด้าวเท่านั้น เช่นเดียวกับบทบัญญัติของมาตรา ๑๖ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๑๕

จากบทบัญญัติของมาตรา ๒๑ นี้ การตกอยู่ภายใต้มาตรานี้จะต้องมีข้อเท็จจริงครบ ๒ ประการ ตามข้อกำหนดของมาตรา ๒๑ ดังต่อไปนี้

- (๑) มีบิดาที่ชอบด้วยกฎหมายเป็นต่างด้าวในขณะที่เกิด^{๕๑} และ
- (๒) ได้รับใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนคนต่างด้าว

ขอให้สังเกตว่า บทบัญญัติมาตรา ๒๑ มิได้มีผลย้อนหลังเป็นโทษต่อบุคคลดังนั้น จึงไม่ถูกต้องด้านในลักษณะเดียวกับกับมาตรา ๑๖ ทวิ

ดังนั้น หากคนไทยโดยหลักดินแดนซึ่งมีบิดาที่ชอบด้วยกฎหมายเป็นต่างด้าวได้รับใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวในระหว่างวันที่ ๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๐๘ จนถึงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๕ เขาก็จะเสียสัญชาติไทยโดยผลของมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘

แต่ในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ เมื่อมีการแก้ไขบทบัญญัติในเรื่องการเลือกสัญชาติของ “ผู้มีสัญชาติไทยซึ่งเกิดในขณะที่บิดาเป็นคนต่างด้าว” ภายใต้มาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ จึงต้องแก้ไขบทบัญญัติว่าด้วยการเสียสัญชาติไทยโดยผลของกฎหมายเพราะแสดงตนเป็นต่างด้าวในประเทศไทยภายใต้มาตรา ๒๑ ให้มีความสอดคล้องกับมาตรา ๑๔ ใหม่

^{๕๐} ฎ. ๕๕๘/๒๕๐๘, ฎ. ๑๒๐๒/๒๕๑๑

^{๕๑} แม้บทบัญญัติจะใช้คำว่า “บิดา” เฉยๆ แต่ศาลฎีกาก็ยืนยันแล้วว่า หมายถึง “บิดาที่ชอบด้วยกฎหมาย”

มาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งถูกแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดว่า “ผู้มีสัญชาติไทยซึ่งเกิดในขณะที่บิดาเป็นคนต่างด้าว และอาจถือสัญชาติของบิดาได้ตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติของบิดา ถ้าได้รับใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนคนต่างด้าวแล้ว ให้เสียสัญชาติไทย”

มาตรา ๒๑ ซึ่งถูกแก้ไขโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มีความแตกต่างจากมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ อยู่ ๒ ประการ กล่าวคือ มาตรา ๒๑ ใหม่ มุ่งที่จะบังคับต่อบุคคลจำนวนมากกว่ามาตรา ๒๑ เก่า ประการหนึ่ง และมาตรา ๒๑ ใหม่ ได้เพิ่มเงื่อนไขในการเสียสัญชาติไทยเพราะแสดงตนเป็นคนต่างด้าวในประเทศไทยขึ้นมากกว่ามาตรา ๒๑ เก่า อีกประการหนึ่ง

มาตรา ๒๑ เก่า มุ่งจะใช้ต่อ “ผู้ซึ่งมีสัญชาติไทยเพราะเกิดในราชอาณาจักรไทย โดยมีบิดาเป็นคนต่างด้าว” เท่านั้น แต่มาตรา ๒๑ ใหม่ มุ่งที่จะใช้ต่อ “ผู้มีสัญชาติไทยซึ่งเกิดในขณะที่บิดาเป็นคนต่างด้าว” กล่าวคือ มาตรา ๒๑ ใหม่ มุ่งถึงคนไทยทุกประเภทที่มีบิดาที่ชอบด้วยกฎหมายเป็นต่างด้าวในขณะที่ตนเกิด จะเห็นว่า คนไทยที่อาจมี “บิดาที่ชอบด้วยกฎหมายเป็นต่างด้าวในขณะที่ตนเกิด” ก็คือคนไทย ๓ ประเภท ดังต่อไปนี้ กล่าวคือ คนไทยโดยหลักสืบสายโลหิตจากมารดา คนไทยโดยหลักดินแดน^{๕๒} และคนไทยโดยการแปลงสัญชาติในขณะที่ยังเป็นผู้เยาว์^{๕๓}

แต่อย่างไรก็ตาม การเสียสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๑ ใหม่นี้จะเกิดแก่ “ผู้มีสัญชาติไทย ซึ่งเกิดในขณะที่บิดาเป็นคนต่างด้าว” ก็ต่อเมื่อบุคคลนั้นมีข้อเท็จจริงครบ ๓ ประการ ตามข้อกำหนดของมาตรา ๒๑ กล่าวคือ

- (๑) บิดานั้นเป็นบิดาที่ชอบด้วยกฎหมายในขณะที่บุตรเกิด^{๕๔}
- (๒) บุคคลนั้นอาจถือสัญชาติของบิดาได้ตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติของบิดา และ
- (๓) ได้รับใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนคนต่างด้าว

ดังนั้น เมื่อปรากฏว่า บุคคลมีสถานะเป็น “ผู้มีสัญชาติไทยซึ่งเกิดในขณะที่บิดาเป็นคนต่างด้าว” และมีข้อเท็จจริงครบ ๓ ประการ ตามข้อกำหนดของมาตรา ๒๑ ในช่วง

^{๕๒} ทั้งมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ฉบับดั้งเดิม และมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขและเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ต่างก็มีบทบัญญัติในลักษณะเดียวกันต่อคนไทยโดยหลักดินแดน

^{๕๓} มาตรา ๒๑ มิได้ระบุถึงคนไทยโดยการแปลงสัญชาติในขณะที่ยังเป็นผู้เยาว์อย่างเฉพาะเจาะจงเช่นมาตรา ๑๔ ซึ่งมุ่งถึงบุคคลกลุ่มเดียวกัน แต่ก็เป็นสิ่งที่ปฏิเสธมิได้ว่า คนไทยโดยการแปลงสัญชาติในขณะที่ยังเป็นผู้เยาว์อาจมีบิดาที่ชอบด้วยกฎหมายเป็นต่างด้าวในขณะที่ตนเกิด คนไทยประเภทนี้จึงน่าจะตกอยู่ภายใต้มาตรา ๒๑ ใหม่ด้วย แม้มাত্রานี้จะไม่ได้ระบุถึงอย่างชัดแจ้งเช่นมาตรา ๑๔

^{๕๔} แม้นบทบัญญัติจะใช้คำว่า “บิดา” เฉย ๆ แต่ศาลฎีกาก็ยืนยันแล้วว่า หมายถึง “บิดาที่ชอบด้วยกฎหมาย”

ดังนั้น เมื่อปรากฏว่า บุคคลมีสถานะเป็น “ผู้มีสัญชาติไทยซึ่งเกิดในขณะที่บิดาเป็นคนต่างด้าว” และมีข้อเท็จจริงครบ ๓ ประการ ตามข้อกำหนดของมาตรา ๒๑ ในช่วงเวลาดังแต่วันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๕ จนถึงปัจจุบัน เขาก็จะเสียสัญชาติไทยโดยผลของมาตรา ๒๑ ใหม่ เมื่อข้อเท็จจริงเป็นตามที่มาตรา ๒๑ กำหนด รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยก็มีหน้าที่ในการประกาศการเสียสัญชาติไทยของบุคคลดังกล่าวในราชกิจจานุเบกษา และบุคคลดังกล่าวก็จะตกเป็นต่างด้าวในวันที่มีการประกาศการเสียสัญชาติไทยนั้น

การเสียสัญชาติไทยเพราะแสดงตนเป็นต่างด้าวในประเทศไทยนี้เป็นเรื่องที่เกิดเป็นข้อพิพาทระหว่างรัฐและเอกชนในศาลไทยมากประเภทหนึ่ง หลักเกณฑ์ส่วนหนึ่งจึงมาจากการตีความตัวของศาล กล่าวคือ

ในประการแรก การแสดงหลักฐานการแจ้งออกจากประเทศไทยเพื่อกลับเข้าเมืองไทยตามแบบ ต.ม.๑๓ ของผู้เกิดในประเทศไทยจากบิดาที่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งเป็นคนต่างด้าวไม่เป็นเหตุให้เสียสัญชาติไทยเพราะแสดงตนเป็นต่างด้าวในประเทศไทย เนื่องจากแบบ ต.ม.๑๓ ไม่ใช่ใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว (ฎ.๑๑๒๐/๒๕๑๙)

ในประการที่สอง การเสียสัญชาติไทยเพราะแสดงตนเป็นต่างด้าวในประเทศไทยนี้จะต้องเกิดขึ้นจากการได้รับใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวโดยความสมัครใจของผู้เกิดในประเทศไทยจากบิดาที่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งเป็นคนต่างด้าวเอง ดังนั้น หากปรากฏว่าการได้รับใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวเกิดจากการกระทำของบิดาหรือมารดา บุคคลนั้นย่อมไม่เสียสัญชาติไทย (ฎ.๕๗๓/๒๕๐๖) หรือหากปรากฏว่าการได้รับใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวเกิดจากการบีบบังคับหรือคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ของรัฐ บุคคลนั้นย่อมไม่เสียสัญชาติไทยเช่นกัน (ฎ.๑๔๕๒/๒๔๙๘, ฎ.๑๕๗๖-๑๕๙๐/๒๔๙๘, ฎ.๔๔๓/๒๕๐๒)

อัยการสูงสุดในยุคที่มีสถานะเป็น “กรมอัยการ” ก็ได้ยืนยันว่า คนไทยโดยหลักดินแดนซึ่งบิดามีสัญชาติจีน ย่อมไม่เสียสัญชาติไทยเพราะบิดาร้องขอใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวให้ในขณะที่ตนยังเป็นผู้เยาว์ การถือใบสำคัญประจำตัวต่างด้าวในช่วงที่เป็นผู้เยาว์จึงไม่ได้เกิดจากเจตนาของคนไทยโดยหลักดินแดนนี้เอง แต่หากปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า บุคคลดังกล่าวได้รับและถือใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวตลอดมาจนบรรลุนิติภาวะแล้วอีกด้วย บุคคลก็ย่อมเสียสัญชาติไทยโดยผลของมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งมีผลตั้งแต่วันที่ ๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๐๘^{๕๕}

ในประการที่สาม ในกรณีที่บุคคลรับใบสำคัญประจำตัวต่างด้าวก่อนที่พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ จะมีผล การกระทำนั้นจึงมีอาจถือเป็นที่ทำให้เสียสัญชาติไทย เพราะกฎหมายไม่ได้กำหนดให้เป็นเหตุแห่งการเสียสัญชาติไทย แต่หากปรากฏข้อเท็จจริงว่าบุคคลถือใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวต่อมาภายหลังจากวันที่

^{๕๕} ความเห็นกรมอัยการที่ ท. ๑๒๒/๒๕๑๘

๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๐๘ มีใช้ตั้งแต่วันเริ่มต้นถือใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว (ฎ.๑๒๐/๒๕๑๗, ฎ.๒๗๘/๒๕๑๘, ฎ.๘๙๘/๒๕๑๘, ฎ.๑๕๔/๒๕๑๙)

ในที่สุด จึงอาจสรุปข้อเท็จจริงที่กฎหมายไทยกำหนดในการควบคุมคนไทยที่มีองค์ประกอบต่างด้าวดังตารางต่อไปนี้

ตารางแสดงเหตุแห่งการเสียสัญชาติไทยของคนไทยที่มีองค์ประกอบต่างด้าว

ข้อเท็จจริงอันเป็นเหตุแห่งการเสียสัญชาติไทย	คนไทยโดยหลักสืบสายโลหิตจากบิดา	คนไทยโดยหลักสืบสายโลหิตจากมารดา	คนไทยโดยหลักดินแดนที่มีบิดาและมารดาต่างด้าว	คนไทยโดยการแปลงสัญชาติ	คนไทยโดยการสมรส
๑. ความเป็นภียต่อรัฐ	X	X	/	/	/
๒. ความเป็นภียต่อสังคม	X	X	/	/	/
๓. กระบวนการได้สัญชาติไม่สุจริต	X	X	x	/	/
๔. การละทิ้งประเทศไทย	X	X	/	/	/
๕. การละเลยสัญชาติไทย	X	X			
๖. การเป็นชนชาติศัตรู	/	/	/	/	/
๗. การที่บุพการีถูกถอนสัญชาติไทย	x	x	x	/	x
๘. การแปลงสัญชาติเป็นต่างด้าว	/	/	/	/	/
๙. การแสดงตนเป็นต่างด้าวในประเทศไทย	x	/	/	x	x

ในท้ายที่สุด ขอให้ตระหนักว่า คนไทยที่ไม่มีองค์ประกอบต่างด้าวเลย ไม่อาจถูกถอนสัญชาติได้เลย และในส่วนของคนที่เกี่ยวกับคนไทยที่มีองค์ประกอบต่างด้าวนั้น แม้ว่า จะเสียสัญชาติไทยไม่ว่าจะเนื่องจากข้อเท็จจริงใดๆ มาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๙๓ ก็ยังกำหนดให้ “คนสัญชาติไทยผู้เสียไปซึ่งสัญชาติไทย ไม่ว่าจะด้วยเหตุใด ให้ไปขอใบสำคัญประจำตัวจากนายทะเบียนในท้องที่ที่ตนอยู่ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ ได้รู้หรือควรรู้ว่า ตนได้เสียไปซึ่งสัญชาติไทย” จะเห็นว่า การถือใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว ย่อมหมายความว่า บุคคลผู้ถือมีสถานะเป็น “คนต่างด้าวที่มีถิ่นที่อยู่ถาวรในประเทศไทย” โดยมีต้องไปขอรับใบสำคัญถิ่นที่อยู่ตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองอีก^{๖๖} ดังนั้น การเสียสัญชาติไทยของบุคคลจึงมีความหมายเพียงทำให้สายสัมพันธ์ระหว่างเอกชนและประเทศไทย ในสถานะของรัฐในฐานะเจ้าของสัญชาติของบุคคลสิ้นสุดลง แต่อย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์ระหว่างเอกชนและบุคคลที่เคยมีสัญชาติไทยยังคงอยู่ต่อไป เพียงแต่ระดับความสัมพันธ์ระหว่าง

^{๖๖} พันธุ์ทิพย์ กาญจนจิตรรา สายสุนทร, หมายเหตุท้ายคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๕๕๙-๑๕๖๓/๒๕๓๘, ฉบับของสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ กระทรวงยุติธรรม, เล่ม ๔, หน้า ๑-๒๐

ในสถานะของรัฐในฐานะเจ้าของสัญชาติของบุคคลสิ้นสุดลง แต่อย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์ระหว่างเอกชนและบุคคลที่เคยมีสัญชาติไทยยังคงอยู่ต่อไป เพียงแต่ระดับความสัมพันธ์ระหว่างเอกชนและรัฐลดระดับลงเหลือเพียงแค่การยอมรับให้คนต่างด้าวผสมกลมกลืนในสังคมไทย โดยการให้ถิ่นที่อยู่ถาวรในประเทศไทยเท่านั้น ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นจึงเป็นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและประเทศไทยในฐานะที่เป็นรัฐเจ้าของภูมิลำเนาถาวรของบุคคล มิใช่รัฐเจ้าของสัญชาติของบุคคลอีกต่อไป

แต่โดยผลของใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวนี้บุคคลก็จะยังคงใช้ชีวิตอยู่ในประเทศไทยได้อีกต่อไป ในช่วงเวลาที่ ปว. ๓๓๗ มีผลทำให้บุคคลที่เกิดในประเทศไทย เสียหรือไม่ได้สัญชาติไทย จึงได้มีความพยายามที่จะร้องขอใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวของบุคคลที่เสียสัญชาติไทย แต่ทางกรมตำรวจก็ได้มีวิธีปฏิบัติทางราชการที่เคร่งครัดและถือว่า การออกใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวเป็นดุลยพินิจของกองทะเบียนคนต่างด้าวและภาษีอากร กรมตำรวจที่จะพิจารณาเรื่อง^{๘๘} จึงเกิดการเรียกร้องของเอกชนที่เกี่ยวข้องในหลายระดับ ในระดับสภาผู้แทนราษฎร ก็ได้มีการตั้งกระทู้ถามรัฐบาล^{๘๙} หรือในกระบวนการทางศาล ศาลฎีกาก็ได้มีโอกาสดัดสินเรื่องดังกล่าวหลายครั้ง^{๙๐}

แต่อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบัน ความเป็นที่สุดของเรื่องก็คือ ศาลฎีกาได้ยืนยันอย่างเป็นทางการที่สุดและหนักแน่นว่า บุคคลที่เสียสัญชาติไทยไปไม่ว่าด้วยกรณีใด ๆ มีสิทธิเรียกร้องขอใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว และมีหน้าที่จะต้องยื่นคำร้องขอภายใน ๓๐ วัน นับแต่รู้หรือควรรู้ว่า เสียสัญชาติไทย ในส่วนพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจออกใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวก็คือเจ้าหน้าที่ตำรวจท้องที่ที่บุคคลนั้นมีภูมิลำเนา เมื่อมีการร้องขอใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวเกินกว่าระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด พนักงานเจ้าหน้าที่ก็ยังคงต้องรับรองสิทธิของบุคคลนั้นอยู่ เพียงแต่จะต้องลงโทษ^{๙๑} สำหรับการไม่ปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนดเท่านั้น จะปฏิเสธไม่ออกใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวมิได้

นอกจากนั้น การเสียสัญชาติไทยนี้ไม่หมายความว่า กฎหมายห้ามบุคคลที่จะร้องขอสัญชาติไทยอีกครั้งหนึ่ง ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเปลี่ยนสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติ^{๙๒} หรือสัญชาติไทยโดยการสมรส^{๙๓}

^{๘๘} หนังสือกองทะเบียนคนต่างด้าวและภาษีอากรที่ มท.๐๖๑๓.๐๑/๒๓๗๒ ลงวันที่ ๑๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๒๘

^{๘๙} บันทึกการรายงานการประชุมของต่อที่ประชุมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่ ๑๒/๒๕๓๒ ในเรื่องกระทู้ถามที่ ๘๘ เรื่องขอให้แก้ปัญหาผู้ถือบัตรประจำตัวหรือใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว ซึ่งนายสุรชาติ ชานาญศิลป์ ตามรัฐธรรมนูญว่าการกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๓๒

^{๙๐} ฎ. ๑๔๘๖/๒๕๒๗, ฎ. ๕๕๗๖/๒๕๓๔, ฎ. ๒๑๖๒/๒๕๓๖, ฎ. ๑๕๕๗-๑๕๖๓/๕๓๘

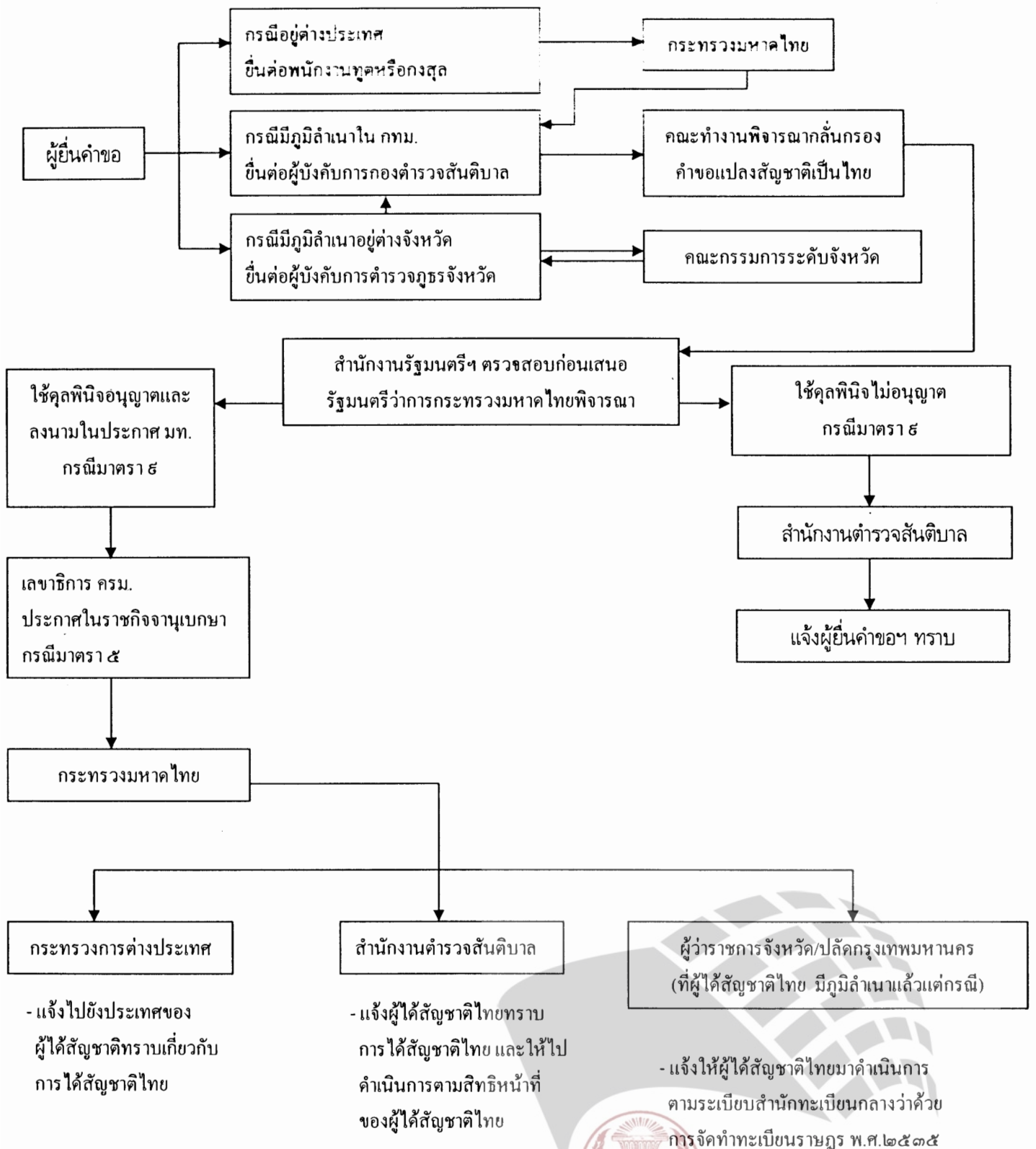
^{๙๑} ภายใต้มาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๓๓ ซึ่งถูกแก้ไขและเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๕ ผู้ละเลยไม่ปฏิบัติตามความในมาตรา ๘ มีความผิดต้องระวางโทษไม่เกิน ๕๐๐ บาท

^{๙๒} การร้องขอแปลงสัญชาติของผู้เคยมีสัญชาติไทยย่อมเป็นไปตามกรณีพิเศษ

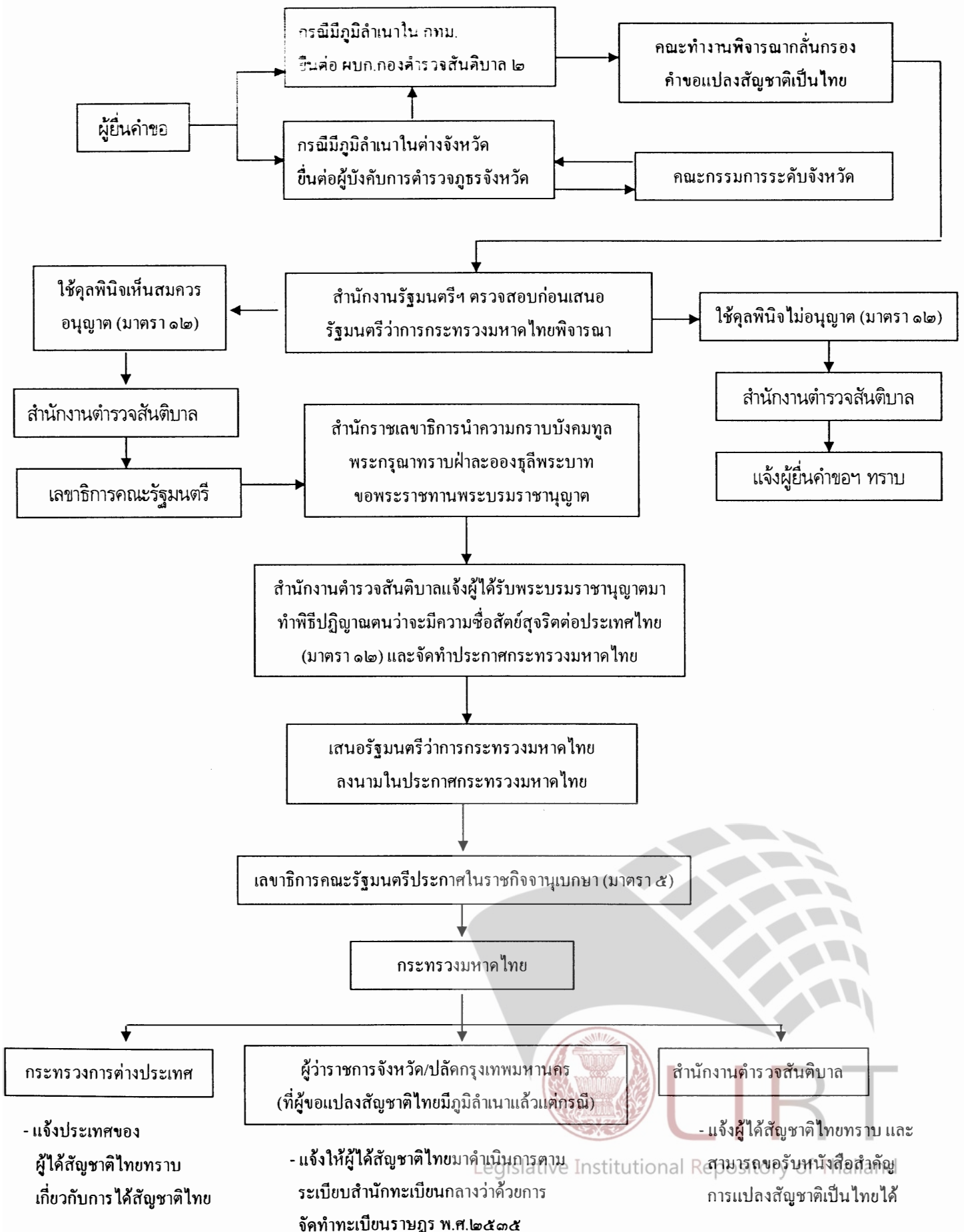
^{๙๓} โดยข้อหารือที่ ๓/๒๕๓๖ ที่สำนักงานอัยการสูงสุดให้แก่กรมตำรวจ หนังสือวันที่เสียสัญชาติไทยตาม ปว. ๓๓๗ อาจร้องขอมีสัญชาติไทยตามสามีไทยโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘

จึงสรุปได้ว่า การมีสัญชาติไทยเพียงครั้งเดียวของบุคคล ก็จะทำให้บุคคลนั้นมีความสัมพันธ์ที่เป็นพิเศษกับประเทศไทยตลอดไป การเสียสัญชาติไทยก็ไม่อาจทำให้ความสัมพันธ์นั้นสิ้นสุดลงไปเลย เพียงแต่ลดระดับจากคนชาติลงมาเป็นคนต่างด้าวที่มีถิ่นที่อยู่ถาวรในประเทศไทยตามพระราชบัญญัติการทะเบียนคนต่างด้าวเท่านั้นเอง

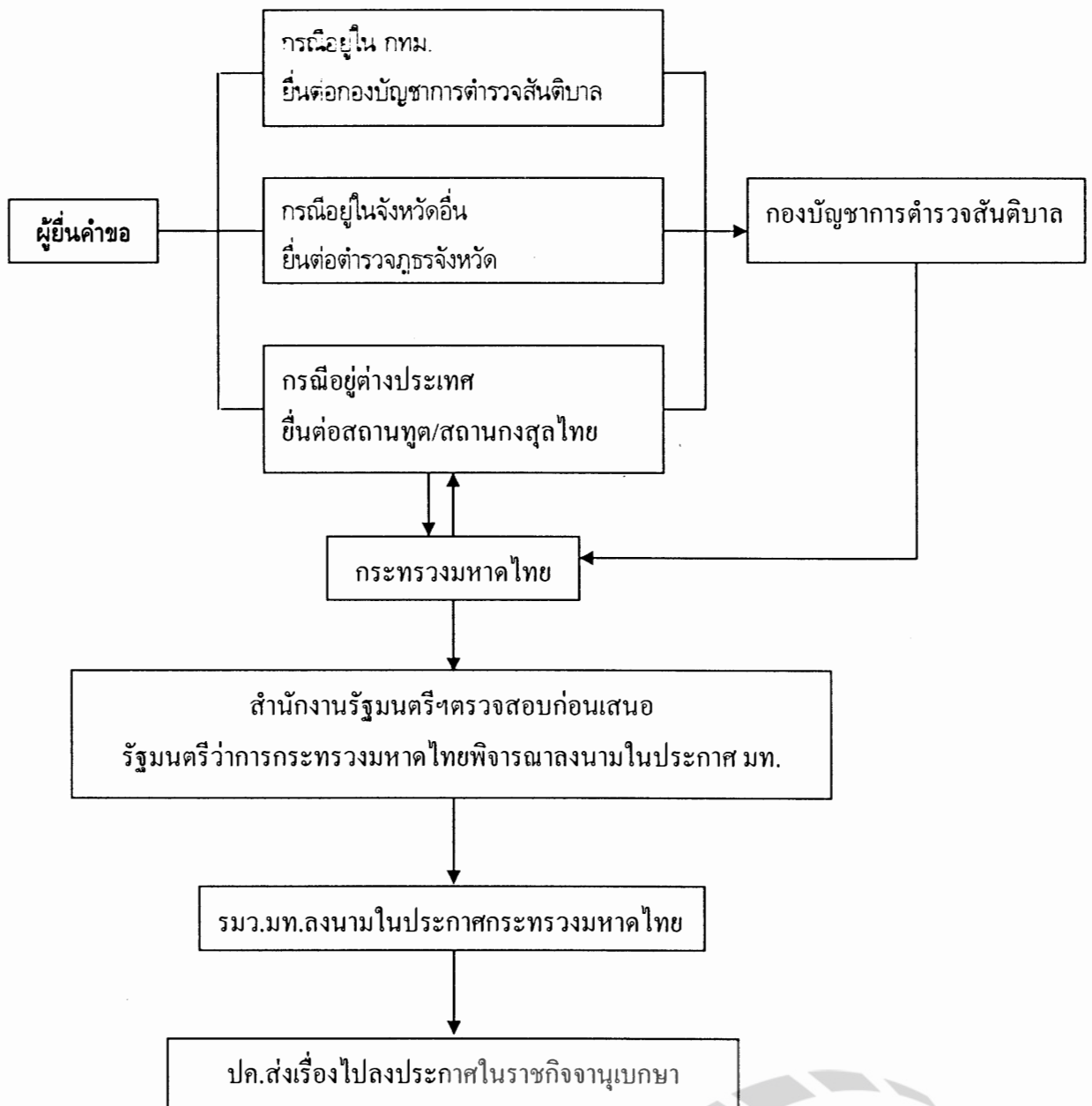
การขอถือสัญชาติตามสามีของหญิงซึ่งเป็นคนต่างด้าว

การขอแปลงสัญชาติเป็นไทย ตามมาตรา ๑๐

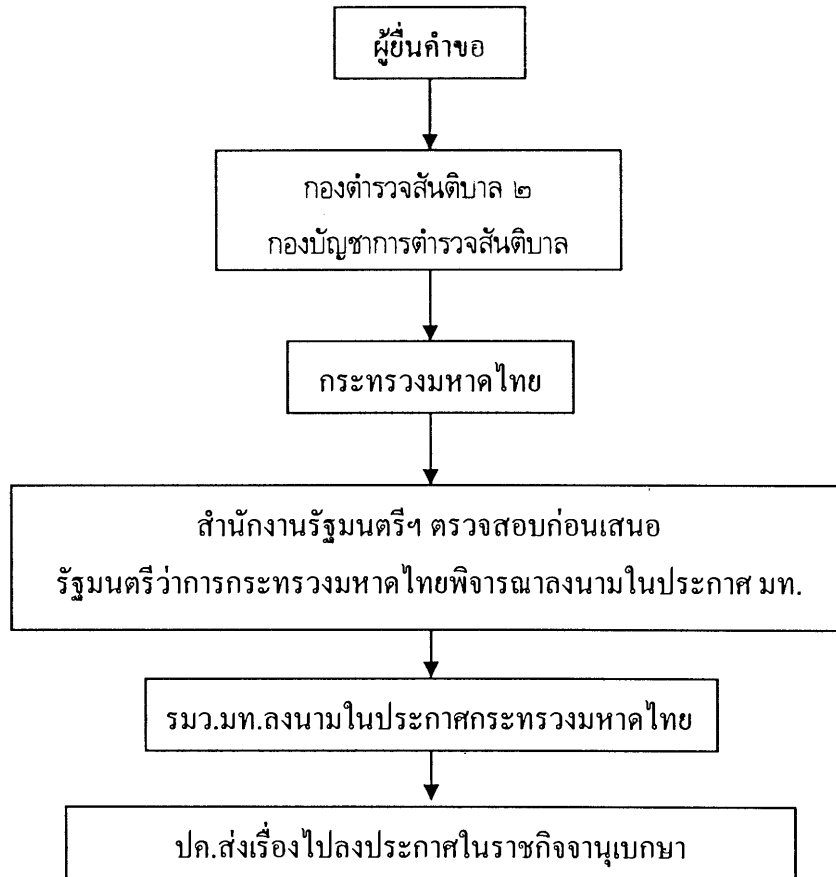

การสละสัญชาติไทย

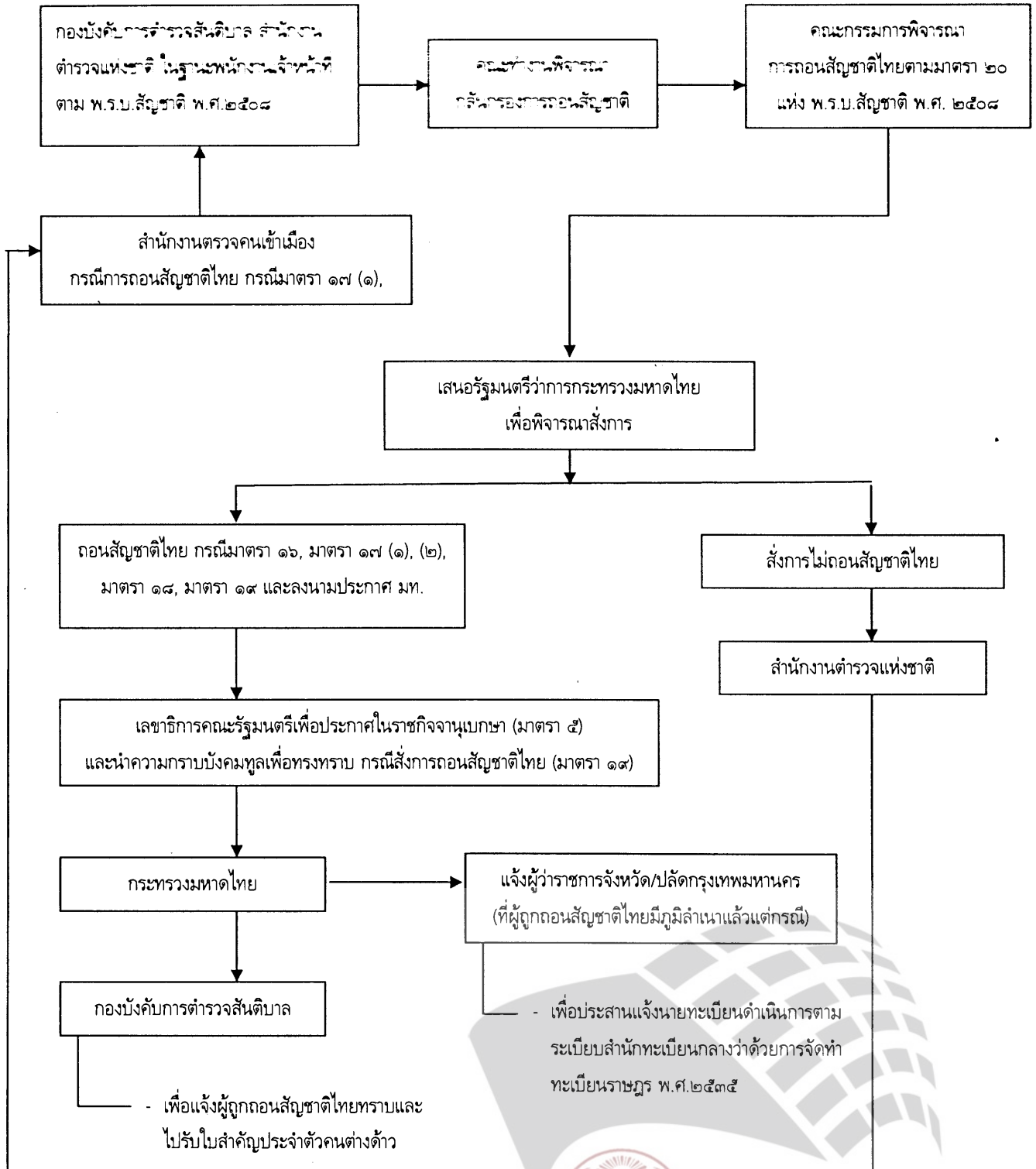
LIART

การกลับเข้าถือสัญชาติไทย

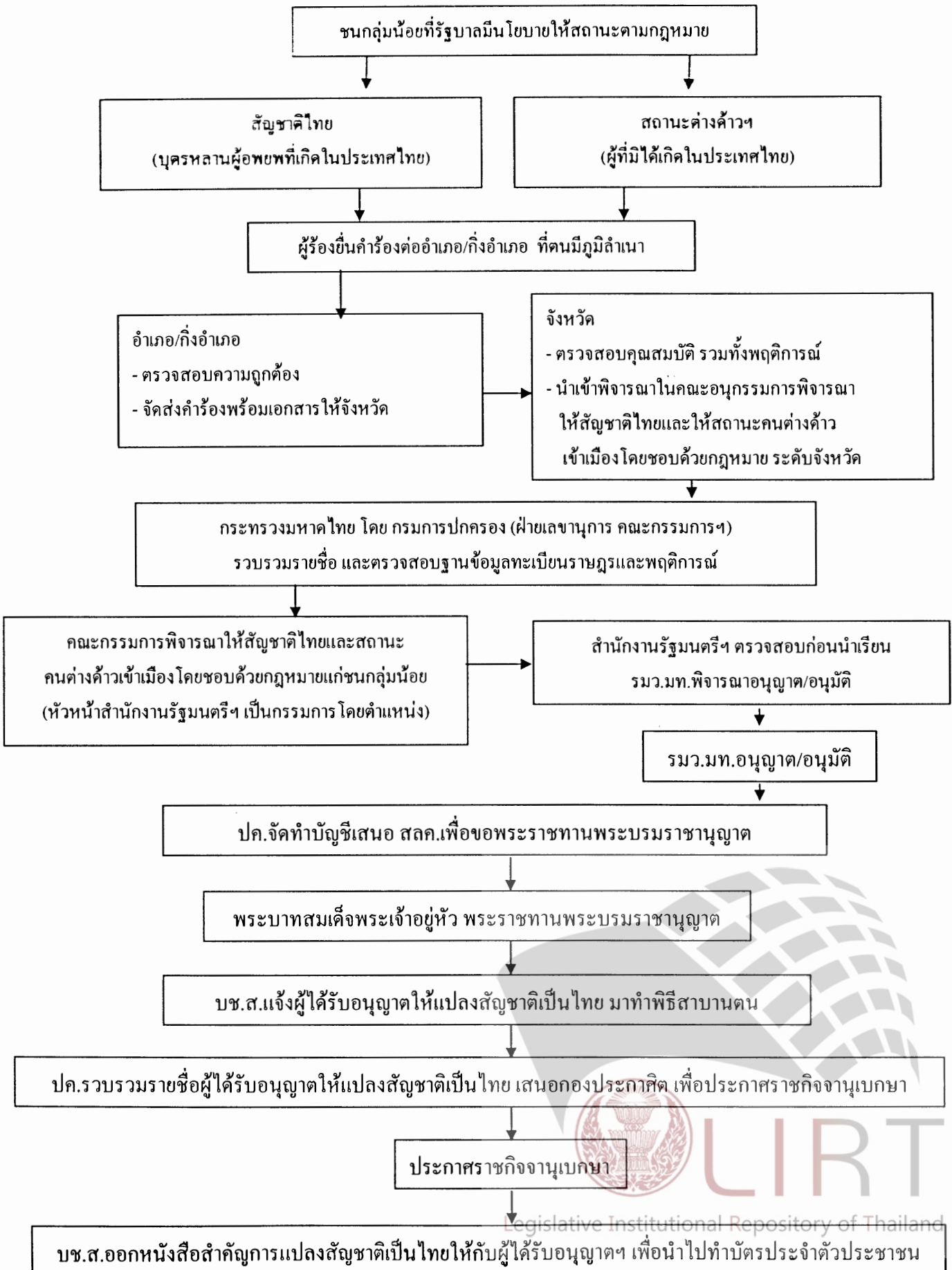

การถอนสัญชาติไทย

ตามมาตรา ๑๖ มาตรา ๑๗ (๑),(๒) มาตรา ๑๘ และมาตรา ๑๙ แห่ง พ.ร.บ.สัญชาติ พ.ศ.๒๕๐๘

การกำหนดสถานะของชนกลุ่มน้อย

ภาคผนวก

: ร่างพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่..) พ.ศ.
(นางเตือนใจ ดีเทศน์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
แห่งชาติ และคณะ เป็นผู้เสนอ)

: พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘

(๑)

(สำเนา)

เลขรับ ๑๑๐/๒๕๕๐ วันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๐
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ
ถนนอุทองใน กทม. ๑๐๓๐๐

๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติสัญญาชาติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

กราบเรียน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างพระราชบัญญัติสัญญาชาติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

พร้อมด้วยบันทึกหลักการและเหตุผล

ด้วยดิฉัน และคณะสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติผู้มีรายชื่อท้ายนี้ ขอเสนอร่างพระราชบัญญัติสัญญาชาติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. พร้อมด้วยบันทึกหลักการและเหตุผลมาเพื่อขอได้โปรดนำเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณา ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๙ มาตรา ๑๐ วรรคสอง ดังมีรายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วยตามแนบท้ายนี้

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

	(ลงชื่อ)		เดือนใจ ดีเทศน์	ผู้เสนอ
			(นางเดือนใจ ดีเทศน์)	
(ลงชื่อ)	สุริชัย หวันแก้ว	ผู้เสนอ	(ลงชื่อ) วัลลภ คังคณานุรักษ์	ผู้เสนอ
	(นายสุริชัย หวันแก้ว)		(นายวัลลภ คังคณานุรักษ์)	
(ลงชื่อ)	สมชาย แสวงการ	ผู้เสนอ	(ลงชื่อ) มุกดา อินดีะสาร	ผู้เสนอ
	(นายสมชาย แสวงการ)		(นางมุกดา อินดีะสาร)	
(ลงชื่อ)	พลเอก ปฐมพงษ์ เกษรศุกร์	ผู้เสนอ	(ลงชื่อ) ดวง อันทะไชย	ผู้เสนอ
	(ปฐมพงษ์ เกษรศุกร์)		(นายดวง อันทะไชย)	

สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติผู้ร่วมเสนอร่างพระราชบัญญัติสัญญาติ

(ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ต่อ)

(ลงชื่อ)	วันชัย ศิริชนะ (นายวันชัย ศิริชนะ)	ผู้เสนอ	(ลงชื่อ)	อำพล จินดาวัฒนะ (นายอำพล จินดาวัฒนะ)	ผู้เสนอ
(ลงชื่อ)	ทศพร ศิริสัมพันธ์ (นายทศพร ศิริสัมพันธ์)	ผู้เสนอ	(ลงชื่อ)	กัญญา ศิลปอาชา (นางสาวกัญญา ศิลปอาชา)	ผู้เสนอ
(ลงชื่อ)	บัญญัติ ทศนียะเวช (นางบัญญัติ ทศนียะเวช)	ผู้เสนอ	(ลงชื่อ)	อุมา สุคนธมาน (นางอุมา สุคนธมาน)	ผู้เสนอ
(ลงชื่อ)	จुरี วิจิตรวาทการ (นางจुरี วิจิตรวาทการ)	ผู้เสนอ	(ลงชื่อ)	แถมสิน รัตนพันธุ์ (นายแถมสิน รัตนพันธุ์)	ผู้เสนอ
(ลงชื่อ)	เชนทร์ วิวัฒน์บวรวงศ์ (นายเชนทร์ วิวัฒน์บวรวงศ์)	ผู้เสนอ	(ลงชื่อ)	ทรงพล ทิมาศาสตร์ (นายทรงพล ทิมาศาสตร์)	ผู้เสนอ
(ลงชื่อ)	กীরติ บุญเจือ (นายกীরติ บุญเจือ)	ผู้เสนอ	(ลงชื่อ)	พลตำรวจเอก สุนทร ช้ายขวัญ (สุนทร ช้ายขวัญ)	ผู้เสนอ

สำเนาถูกต้อง

(นายรพีพงศ์ ภูษณาภิรมย์)

ผู้อำนวยการกลุ่มงานพระราชบัญญัติ

สำนักการประชุม

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ..)
พ.ศ.

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘

(๑) แก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์การได้สัญชาติไทยโดยการเกิด (แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๗ และมาตรา ๗ ทวิ)

(๒) กำหนดให้ชายซึ่งเป็นคนต่างด้าวและได้สมรสกับผู้มีสัญชาติไทยขอสัญชาติไทยได้ (แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๙)

(๓) แก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์วิธีการและคุณสมบัติการขอแปลงสัญชาติเป็นไทย (แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๑๑ (๒) มาตรา ๑๒ และเพิ่มมาตรา ๑๒/๑)

(๔) แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการสละสัญชาติไทย (แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๑๓ และมาตรา ๑๔)

(๕) แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการถอนสัญชาติไทย (แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๑๖ มาตรา ๑๗ มาตรา ๑๘ และมาตรา ๑๙)

(๖) ยกเลิกบทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการที่มีหน้าที่พิจารณาการถอนสัญชาติไทย (ยกเลิกมาตรา ๒๐)

(๗) แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการกลับคืนสัญชาติไทย (แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๒๓ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๔ วรรคสอง)

(๘) กำหนดให้มีคณะกรรมการกลั่นกรองเกี่ยวกับสัญชาติ องค์ประกอบ และอำนาจหน้าที่ (เพิ่มหมวด ๔ คณะกรรมการกลั่นกรองเกี่ยวกับสัญชาติ มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๑ และมาตรา ๓๒)

เหตุผล

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติบางประการของพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ เพื่อให้มีการรองรับสิทธิของบุคคลให้เกิดความเท่าเทียมกันในเรื่องสัญชาติ โดยกำหนดให้ผู้เกิดโดยบิดาซึ่งเป็นผู้มีสัญชาติไทยแต่มีแม่บิดาที่ชอบด้วยกฎหมาย ได้สัญชาติไทยโดยการเกิด กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการขอแปลงสัญชาติเป็นไทย การถอนสัญชาติไทยของชายต่างด้าวซึ่งสมรสกับหญิงผู้มีสัญชาติไทย กำหนดให้ชายซึ่งมีสัญชาติไทยและสมรสกับหญิงซึ่งเป็นคนต่างด้าว มีสิทธิสละสัญชาติไทยในภายหลังได้ กำหนดให้มีคณะกรรมการกลั่นกรองเกี่ยวกับสัญชาติ เป็นผู้มีอำนาจหน้าที่พิจารณาเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีว่าการอนุญาตในการให้สัญชาติไทย การถอนสัญชาติไทย และการพิจารณากลับคืนสัญชาติไทย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๗ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๗ ทวิ ผู้เกิดในราชอาณาจักรไทยโดยบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าว ย่อมไม่ได้สัญชาติไทย ถ้าในขณะที่เกิดบิดาตามกฎหมายหรือบิดาซึ่งมิได้มีการสมรสกับมารดาหรือมารดาของผู้เป็น

- (๑) ผู้ที่ได้รับการผ่อนผันให้พักอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยเป็นกรณีพิเศษ เฉพาะราย
- (๒) ผู้ที่ได้รับอนุญาตให้เข้าอยู่ในราชอาณาจักรไทยเพียงชั่วคราว หรือ
- (๓) ผู้ที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทยโดยมิได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วย

คนเข้าเมือง

ให้ถือว่าผู้เกิดในราชอาณาจักรไทยซึ่งไม่ได้สัญชาติไทยตามวรรคหนึ่ง โดยมีบิดา หรือมารดาเป็นบุคคลตาม (๑) หรือ (๒) มีสิทธิอาศัยในราชอาณาจักรไทยตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง เช่นเดียวกับบิดาหรือมารดา สุดแต่สิทธิของบิดาหรือมารดาจะเป็นคุณต่อผู้นั้นมากกว่า

สำหรับผู้ซึ่งไม่ได้สัญชาติไทยตามวรรคหนึ่ง โดยมีบิดาและมารดาเป็นบุคคลตาม (๓) มิให้ถือว่าเป็นผู้ที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทย โดยมิได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง และให้ถือว่าเป็นผู้ที่ได้รับการผ่อนผันให้พักอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยเป็นกรณีพิเศษเฉพาะราย ตราบเท่าที่บิดาหรือมารดาซึ่งอาศัยอยู่จริงในราชอาณาจักรไทย หรือในกรณีที่ทำบิดาหรือมารดาไม่พบ ให้ได้รับการผ่อนผันให้อาศัยอยู่ได้ตราบเท่าระยะเวลาที่รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ ตามมาตรา ๒๕ กำหนด

รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการตามมาตรา ๒๕ จะสั่งเปลี่ยนแปลงสถานะ การอยู่อาศัยในราชอาณาจักรไทยของบุคคลตามวรรคสองและวรรคสามให้เป็นผู้มีถิ่นที่อยู่ใน ราชอาณาจักรไทยเป็นกรณีพิเศษเฉพาะรายหรือเป็นการทั่วไปโดยมีเงื่อนไขตามที่เห็นสมควรด้วยหรือไม่ ก็ได้และจะสั่งเพิกถอนสิทธิของบุคคลตามวรรคสามเป็นกรณีพิเศษเฉพาะรายหรือเป็นการทั่วไปก็ได้

ในกรณีที่เห็นสมควรรัฐมนตรีจะพิจารณาและสั่งให้บุคคลตามวรรคหนึ่ง ได้สัญชาติไทย เป็นกรณีเฉพาะรายหรือเป็นการทั่วไปได้ตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด”

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ และให้ ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๙ ชายหรือหญิงซึ่งเป็นคนต่างด้าวและได้สมรสกับผู้มีสัญชาติไทย ถ้าประสงค์ จะได้สัญชาติไทย ให้ยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามแบบและวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง การอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ได้สัญชาติไทย ให้คณะกรรมการตามมาตรา ๒๕ พิจารณา เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีเพื่อมีคำสั่ง”

มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความใน (๒) ของมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(๒) เป็นบุตร ภริยา หรือสามีของผู้ซึ่งได้แปลงสัญชาติเป็นไทยหรือของผู้ได้กลับคืนสัญชาติไทย”

มาตรา ๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๒ ผู้ใดประสงค์จะขอแปลงสัญชาติเป็นไทย ให้ยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามแบบและวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

การอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้แปลงสัญชาติเป็นไทย ให้คณะกรรมการตามมาตรา ๒๕ พิจารณาเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีเพื่อมีคำสั่ง และเมื่อรัฐมนตรีสั่งอนุญาตให้บุคคลใดแปลงสัญชาติเป็นไทย ให้รัฐมนตรีนำความกราบบังคมทูลขอพระราชทานพระบรมราชานุญาต เมื่อได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตแล้ว ให้ผู้ขอแปลงสัญชาติเป็นไทยปฏิบัติตามที่จะมีความซื่อสัตย์สุจริตต่อประเทศไทย

ผู้แปลงสัญชาติเป็นไทยชอบที่จะขอหนังสือสำคัญการแปลงสัญชาติเป็นไทยได้”

มาตรา ๘ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๒/๑ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘

“มาตรา ๑๒/๑ นอกจากกรณีตามมาตรา ๑๒ บุคคลอื่นอาจขอแปลงสัญชาติเป็นไทยให้กับบุคคลซึ่งไม่มีสัญชาติไทยที่มีภูมิลำเนาอยู่ในประเทศไทยได้ ดังนี้

(๑) บิดาหรือมารดาซึ่งเป็นผู้ขอแปลงสัญชาติเป็นไทยหรือได้รับอนุญาตให้แปลงสัญชาติเป็นไทยแล้วตามมาตรา ๑๒ หรือได้รับการกลับคืนสัญชาติไทยตามมาตรา ๑๑ (๒) อาจขอแปลงสัญชาติเป็นไทยให้กับบุตรซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะตามกฎหมายไทย

(๒) ผู้รับบุตรบุญธรรมซึ่งมีสัญชาติไทย อาจขอแปลงสัญชาติเป็นไทยให้กับบุตรบุญธรรมที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะตามกฎหมายไทย

(๓) ผู้อนุบาลตามคำสั่งของศาลอาจขอแปลงสัญชาติเป็นไทยให้กับคนไร้ความสามารถ

(๔) ผู้ปกครองสถานสงเคราะห์ของรัฐอาจขอแปลงสัญชาติเป็นไทยให้แก่ผู้เยาว์ที่อยู่ในความดูแลของสถานสงเคราะห์มาไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี

บุคคลที่ขอแปลงสัญชาติเป็นไทยตามวรรคหนึ่ง (๑) (๒) (๓) และ (๔) ให้ได้รับการยกเว้น ไม่ต้องมีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๐ (๑) (๓) (๔) และ (๕)”

มาตรา ๙ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๓ ชายหรือหญิงซึ่งมีสัญชาติไทยและได้สมรสกับคนต่างด้าวและอาจถือสัญชาติของภริยาหรือสามีได้ตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติของภริยาหรือสามี ถ้าประสงค์จะละสัญชาติไทย ให้แสดงความจำนงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามแบบและวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง”

มาตรา ๑๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ และพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๔ ผู้มีสัญชาติไทยซึ่งเกิดในขณะที่บิดาเป็นคนต่างด้าวและได้สัญชาติของบิดาด้วยตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติของบิดา หรือผู้ซึ่งได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๑๒/๑ ถ้ายังประสงค์จะถือสัญชาติอื่นอยู่ต่อไป ให้แสดงความจำนงสละสัญชาติไทยตามแบบและวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวงภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่มิอายุครบยี่สิบปีบริบูรณ์”

มาตรา ๑๑ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๖ ชายหรือหญิงซึ่งเป็นคนต่างด้าวและได้สัญชาติไทยโดยการสมรส อาจถูกถอนสัญชาติไทยได้เมื่อปรากฏว่า

- (๑) การสมรสนั้นได้เป็นไปโดยปกปิดข้อเท็จจริงหรือแสดงข้อความเท็จอันเป็นสาระสำคัญ
- (๒) กระทำการใด ๆ อันเป็นการกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงหรือขัดต่อประโยชน์ของรัฐ หรือเป็นการเหยียดหยามประเทศชาติ
- (๓) กระทำการใด ๆ อันเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน”

มาตรา ๑๒ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๗ ผู้ซึ่งมีสัญชาติไทยเพราะเกิดในราชอาณาจักรไทย โดยมีบิดาเป็นคนต่างด้าว อาจถูกถอนสัญชาติไทยได้ เมื่อปรากฏว่า

- (๑) ไปอยู่ในต่างประเทศที่บิดามีหรือเคยมีสัญชาติเป็นเวลาติดต่อกันเกินห้าปี นับแต่วันที่บรรลุนิติภาวะ
- (๒) มีหลักฐานแสดงว่าใช้สัญชาติของบิดาหรือสัญชาติอื่นหรือฝักใฝ่อยู่ในสัญชาติของบิดาหรือสัญชาติอื่น
- (๓) กระทำการใด ๆ อันเป็นการกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงหรือขัดต่อประโยชน์ของรัฐ หรือเป็นการเหยียดหยามประเทศชาติ
- (๔) กระทำการใด ๆ อันเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

การถอนสัญชาติไทยตาม (๑) หรือ (๒) ให้คณะกรรมการตามมาตรา ๒๕ พิจารณาเสนอความเห็นให้รัฐมนตรีเป็นผู้สั่ง ส่วนการถอนสัญชาติไทยตาม (๓) หรือ (๔) เมื่อพนักงานอัยการร้องขอให้ศาลเป็นผู้สั่ง”

มาตรา ๑๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๔ เมื่อมีพฤติการณ์อันเป็นการสมควรเพื่อความมั่นคงหรือประโยชน์ของรัฐ รัฐมนตรีมีอำนาจถอนสัญชาติไทยของผู้ซึ่งได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคท้าย ตามคำแนะนำของ คณะกรรมการตามมาตรา ๒๕”

มาตรา ๑๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๔ รัฐมนตรีมีอำนาจถอนสัญชาติไทยของผู้ซึ่งได้สัญชาติไทยโดยการแปลง สัญชาติตามความเห็นของคณะกรรมการตามมาตรา ๒๕ เมื่อปรากฏว่า

- (๑) การแปลงสัญชาตินั้นได้เป็นไปโดยปกปิดข้อเท็จจริงหรือแสดงข้อความเท็จ อันเป็นสาระสำคัญ
- (๒) มีหลักฐานแสดงว่าผู้แปลงสัญชาตินั้นยังใช้สัญชาติเดิม
- (๓) กระทำการใด ๆ อันเป็นการกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงหรือขัดต่อประโยชน์ของรัฐ หรือเป็นการเหยียดหยามประเทศชาติ
- (๔) กระทำการใด ๆ อันเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

(๕) ไปอยู่ในต่างประเทศโดยไม่มีภูมิลำเนาในประเทศไทยเป็นเวลาเกินห้าปี

(๖) ยังคงมีสัญชาติของประเทศที่ทำสงครามกับประเทศไทย

การถอนสัญชาติไทยตามมาตรา ๑๔ ให้รวมถึงบุตรของผู้ถูกถอนสัญชาติไทย ซึ่งได้สัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติ บุตรบุญธรรมและยังไม่บรรลุนิติภาวะ ผู้เยาว์ในสถานสงเคราะห์ หรือคนไร้ความสามารถซึ่งได้สัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติตามมาตรา ๑๒/๑ ด้วยก็ได้ และเมื่อ รัฐมนตรีสั่งถอนสัญชาติไทยตามความเห็นของคณะกรรมการตามมาตรา ๒๕ แล้ว ให้รัฐมนตรีนำความ กราบบังคมทูลเพื่อทรงทราบ”

มาตรา ๑๕ ให้ยกเลิกมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔

มาตรา ๑๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๓ ชายหรือหญิงซึ่งมีสัญชาติไทยและได้สละสัญชาติไทยในกรณีได้สมรสกับคน ต่างต่างตามมาตรา ๑๓ ถ้าได้ขาดจากการสมรสแล้วไม่ว่าด้วยเหตุใด ๆ ย่อมมีสิทธิขอกลับคืนสัญชาติไทย ได้”

มาตรา ๑๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“การอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้กลับคืนสัญชาติไทย ให้คณะกรรมการตามมาตรา ๒๕ พิจารณาเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีเพื่อมีคำสั่ง”

มาตรา ๑๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นหมวด ๔ คณะกรรมการก้นกรองเกี่ยวกับสัญชาติ
มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๑ และมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘

**“หมวด ๔
คณะกรรมการก้นกรองเกี่ยวกับสัญชาติ**

มาตรา ๒๕ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการก้นกรองเกี่ยวกับสัญชาติ” ประกอบด้วย

(๑) ปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นประธานกรรมการ

(๒) ปลัดกระทรวงกลาโหมหรือผู้แทน ปลัดกระทรวงการต่างประเทศหรือผู้แทน ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์หรือผู้แทน ปลัดกระทรวงยุติธรรมหรือผู้แทน เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติหรือผู้แทน อัยการสูงสุดหรือผู้แทน ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติหรือผู้แทน เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง

(๓) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสามคน ซึ่งมาจากการคัดเลือกกันเองจากผู้ที่มีความรู้ทางด้านนิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ และสังคมวิทยา มานุษยวิทยา ซึ่งมีประสบการณ์การทำงานด้านสัญชาติเป็นที่ประจักษ์ โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิในแต่ละด้านจำนวนไม่เกินหนึ่งคน

(๔) ผู้แทนที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติแต่งตั้งจำนวนหนึ่งคน เป็นกรรมการ

(๕) ผู้แทนที่สภานายความแต่งตั้งจำนวนหนึ่งคน เป็นกรรมการ

(๖) ผู้แทนองค์กรเอกชนจำนวนสามคน ซึ่งมาจากการคัดเลือกกันเองจากองค์กรเอกชนที่มีวัตถุประสงค์มิใช่เป็นการแสวงหากำไรและดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับด้านสัญชาติ เป็นกรรมการ

ให้อธิบดีกรมการปกครองเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้อธิบดีกรมการปกครองแต่งตั้งข้าราชการในกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา ๒๖ กรรมการตามมาตรา ๒๕ (๓) (๔) (๕) และ (๖) ต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

(๑) มีสัญชาติไทย

(๒) ไม่เป็นบุคคลไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๓) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่พ้นโทษมาแล้วไม่น้อยกว่าสองปี หรือเป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

มาตรา ๒๗ กรรมการตามมาตรา ๒๕ (๓) (๔) (๕) และ (๖) มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจดำรงตำแหน่งได้อีก แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

ในกรณีที่กรรมการพ้นจากตำแหน่งตามวาระในวาระหนึ่ง ให้ดำเนินการแต่งตั้งกรรมการขึ้นใหม่ภายในเก้าสิบวัน ในระหว่างที่ยังมิได้มีการแต่งตั้งกรรมการขึ้นใหม่ ให้กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไปจนกว่ากรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

มาตรา ๒๘ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการตามมาตรา ๒๕ (๓) (๔) (๕) และ (๖) พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๖

ในกรณีที่กรรมการตามมาตรา ๒๕ (๓) (๔) (๕) และ (๖) พ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้มีการแต่งตั้งกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่างลง เว้นแต่วาระของกรรมการจะเหลือไม่ถึงเก้าสิบวัน และในระหว่างที่ยังมิได้แต่งตั้งกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้กรรมการที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้

มาตรา ๒๙ ในกรณีที่มีการแต่งตั้งกรรมการตามมาตรา ๒๕ (๓) (๔) (๕) และ (๖) ในระหว่างที่กรรมการตามมาตรา ๒๕ (๓) (๔) (๕) และ (๖) ซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ไม่ว่าจะเป็นการแต่งตั้งเพิ่มขึ้นหรือแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งนั้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้วนั้น

มาตรา ๓๐ การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงเป็นองค์ประชุม

ให้ประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ในกรณีที่ประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการซึ่งมาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๓๑ คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) พิจารณาการให้สัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง มาตรา ๙ มาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ หรือมาตรา ๑๒ หรือมาตรา ๑๒/๑

(๒) พิจารณาการถอนสัญชาติไทยตามมาตรา ๑๖ มาตรา ๑๗(๑) หรือ (๒) มาตรา ๑๘ หรือมาตรา ๑๙

(๓) พิจารณาการกลับคืนสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๕

LIART

มาตรา ๓๒ คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อปฏิบัติกรตามทีคณะกรรมการมอบหมาย”

มาตรา ๑๔ บทบัญญัติมาตรา ๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสัญญาชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ให้มีผลใช้บังคับกับผู้ที่เกิดก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับด้วย

มาตรา ๒๐ บทบัญญัติมาตรา ๗ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติสัญญาชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญญาชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัตินี้ให้มีผลใช้บังคับกับผู้ที่เกิดก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับด้วย

มาตรา ๒๑ บรรดาบุคคลที่เคยมีสัญชาติไทยเพราะเกิดในราชอาณาจักรไทย แต่ถูกถอนสัญชาติไทยตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ข้อ ๑ และผู้ที่เกิดในราชอาณาจักรไทยแต่ไม่ได้สัญชาติไทยตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ข้อ ๒ รวมถึงบุตรของบุคคลดังกล่าวที่เกิดในราชอาณาจักรไทย ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับและไม่ได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสัญญาชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญญาชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ถ้าบุคคลผู้นั้นอาศัยอยู่จริงในราชอาณาจักรไทยติดต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน โดยปรากฏมีหลักฐานทางทะเบียนราษฎร และยังเป็นผู้มีความประพฤติดีหรือทำคุณประโยชน์ให้แก่สังคมหรือประเทศไทย ให้ได้สัญชาติไทยตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เว้นแต่ผู้ซึ่งรัฐมนตรีมีคำสั่งอันมีผลให้ได้สัญชาติไทยแล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๒๒ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....
นายกรัฐมนตรี

(๑๓)

พระราชบัญญัติ
สัญชาติ
พ.ศ. ๒๕๐๘

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๐๘
เป็นปีที่ ๒๐ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยสัญชาติ

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาร่างรัฐธรรมนูญในฐานะรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

- (๑) พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๔๙๕
- (๒) พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๖
- (๓) พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๔๙๙
- (๔) พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๐๓

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“คนต่างด้าว” หมายความว่า ผู้ซึ่งมิได้มีสัญชาติไทย
“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ การได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๙ หรือมาตรา ๑๒ การเสียสัญชาติไทยตามหมวด ๒ หรือการกลับคืนสัญชาติไทยตามหมวด ๓ ให้มีผลต่อเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา และให้มีผลเฉพาะตัว

ร.ก.๒๕๐๘/๖๒/๑พ/๕ สิงหาคม ๒๕๐๘

มาตรา ๖ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่และออกกฎกระทรวง กำหนดค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้ และยกเว้นค่าธรรมเนียมดังต่อไปนี้ให้แก่ผู้ใดตามที่เห็นสมควรก็ได้

- (๑) ค่าขอแปลงสัญชาติเป็นไทย
- (๒) หนังสือสำคัญการแปลงสัญชาติเป็นไทย
- (๓) ค่าขอกลับคืนสัญชาติไทย

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

การได้สัญชาติไทย

มาตรา ๗^๖ บุคคลดังต่อไปนี้ย่อมได้สัญชาติไทยโดยการเกิด

(๑) ผู้เกิดโดยบิดาหรือมารดาเป็นผู้มีสัญชาติไทย ไม่ว่าจะเกิดในหรือนอกราชอาณาจักรไทย

(๒) ผู้เกิดในราชอาณาจักรไทย ยกเว้นบุคคลตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง

มาตรา ๗ ทวิ^๗ ผู้เกิดในราชอาณาจักรไทย โดยบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าวย่อมไม่ได้รับสัญชาติไทย ถ้าในขณะที่เกิดบิดาตามกฎหมายหรือบิดาซึ่งมิได้มีการสมรสกับมารดาหรือมารดาของผู้นั้นเป็น

(๑) ผู้ที่ได้รับการผ่อนผันให้พักอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยเป็นกรณีพิเศษ เฉพาะราย

(๒) ผู้ที่ได้รับอนุญาตให้เข้าอยู่ในราชอาณาจักรไทยเพียงชั่วคราว หรือ

(๓) ผู้ที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทยโดยมิได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง

ในกรณีที่เห็นสมควรรัฐมนตรีจะพิจารณาและสั่งเฉพาะรายให้บุคคลตามวรรคหนึ่งได้สัญชาติไทยก็ได้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

ให้ถือว่าผู้เกิดในราชอาณาจักรไทยซึ่งมิได้สัญชาติไทยตามวรรคหนึ่งเป็นผู้ที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทยโดยมิได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง เว้นแต่จะมีการสั่งเป็นอย่างอื่นตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

มาตรา ๘ ผู้เกิดในราชอาณาจักรไทยโดยบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าวย่อมไม่ได้รับสัญชาติไทย ถ้าขณะที่เกิดบิดาหรือมารดาเป็น

(๑) หัวหน้าคณะผู้แทนทางทูตหรือเจ้าหน้าที่ในคณะผู้แทนทางทูต

^๖ มาตรา ๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

^๗ มาตรา ๗ ทวิ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

- (๒) หัวหน้าคณะผู้แทนทางกงสุลหรือเจ้าหน้าที่ในคณะผู้แทนทางกงสุล
- (๓) พนักงานหรือผู้เชี่ยวชาญขององค์การระหว่างประเทศ
- (๔) คนในครอบครัวซึ่งเป็นญาติอยู่ในความอุปการะหรือคนใช้ ซึ่งเดินทางจากต่างประเทศมาอยู่กับบุคคลใน (๑) (๒) หรือ (๓)

มาตรา ๙ หญิงซึ่งเป็นคนต่างด้าวและได้สมรสกับผู้มีสัญชาติไทย ถ้าประสงค์จะได้สัญชาติไทย ให้ยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามแบบและวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง การอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้สัญชาติไทยให้อยู่ในดุลพินิจของรัฐมนตรี

มาตรา ๑๐ คนต่างด้าวซึ่งมีคุณสมบัติครบถ้วนดังต่อไปนี้ อาจขอแปลงสัญชาติเป็นไทยได้

- (๑) บรรลุนิติภาวะแล้วตามกฎหมายไทยและกฎหมายที่บุคคลนั้นมีสัญชาติ
- (๒) มีความประพฤติดี
- (๓) มีอาชีพเป็นหลักฐาน
- (๔) มีภูมิลำเนาในราชอาณาจักรไทยต่อเนื่องมาจนถึงวันที่ยื่นคำขอแปลงสัญชาติเป็นไทยเป็นเวลาไม่น้อยกว่าห้าปี
- (๕) มีความรู้ภาษาไทยตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๑ บทบัญญัติในมาตรา ๑๐ (๔) และ (๕) มิให้นำมาใช้บังคับ ถ้าผู้ขอแปลงสัญชาติเป็นไทย

- (๑) ได้กระทำความดีความชอบเป็นพิเศษต่อประเทศไทย หรือได้ทำคุณประโยชน์ให้แก่ทางราชการซึ่งรัฐมนตรีเห็นสมควร
- (๒) เป็นบุตรหรือภริยาของผู้ซึ่งได้แปลงสัญชาติเป็นไทย หรือของผู้ได้กลับคืนสัญชาติไทย
- (๓) เป็นผู้ได้เคยมีสัญชาติไทยมาก่อน

มาตรา ๑๒ ผู้ใดประสงค์จะขอแปลงสัญชาติเป็นไทย ให้ยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามแบบและวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

ถ้าผู้ประสงค์จะขอแปลงสัญชาติเป็นไทยตามวรรคหนึ่งมีบุตรซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะตามกฎหมายไทย และบุตรนั้นมีภูมิลำเนาอยู่ในประเทศไทย อาจขอแปลงสัญชาติเป็นไทยให้แก่บุตรพร้อมกับตนได้ โดยบุตรนั้นได้รับการยกเว้นไม่ต้องมีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๐ (๑) (๓) (๔) และ (๕)

การอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้แปลงสัญชาติเป็นไทย ให้อยู่ในดุลพินิจของรัฐมนตรี เมื่อรัฐมนตรีเห็นสมควรอนุญาตให้นำความกราบบังคมทูลขอพระราชทานพระบรมราชานุญาต เมื่อได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตแล้ว ให้ผู้ขอแปลงสัญชาติเป็นไทยปฏิญาณตนว่า จะมีความซื่อสัตย์สุจริตต่อประเทศไทย

ผู้แปลงสัญชาติเป็นไทยชอบที่จะขอหนังสือสำคัญการแปลงสัญชาติเป็นไทยได้

หมวด ๒
การเสียสัญชาติไทย

มาตรา ๑๓ หญิงซึ่งมีสัญชาติไทยและได้สมรสกับคนต่างด้าวและอาจถือสัญชาติของสามีได้ตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติของสามี ถ้าประสงค์จะสละสัญชาติไทย ให้แสดงความจำนงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามแบบและวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๔^๔ ผู้มีสัญชาติไทยซึ่งเกิดในขณะที่บิดาเป็นคนต่างด้าวและได้สัญชาติของบิดาด้วยตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติของบิดาหรือผู้ซึ่งได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๑๒ วรรคสอง ถ้ายังประสงค์จะถือสัญชาติอื่นอยู่ต่อไป ให้แสดงความจำนงสละสัญชาติไทยตามแบบและวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวงภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่มิอายุครบยี่สิบปีบริบูรณ์

เมื่อได้พิจารณาความจำนงดังกล่าวแล้วเห็นว่ามีหลักฐานเชื่อถือว่าผู้นั้นอาจถือสัญชาติของบิดาหรือสัญชาติอื่นได้จริงก็ให้รัฐมนตรีอนุญาต เว้นแต่ในระหว่างประเทศไทยมีการรบหรืออยู่ในสถานะสงคราม รัฐมนตรีจะสั่งระงับการสละสัญชาติไทยรายใดก็ได้

มาตรา ๑๕^๕ นอกจากกรณีตามมาตรา ๑๔ ผู้ซึ่งมีสัญชาติไทยและสัญชาติอื่นหรือผู้ซึ่งได้สัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติ ถ้าประสงค์จะสละสัญชาติไทย ให้ยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามแบบและวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

การอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้สละสัญชาติไทย ให้อยู่ในดุลพินิจของรัฐมนตรี

มาตรา ๑๖ หญิงซึ่งเป็นคนต่างด้าวและได้สัญชาติไทยโดยการสมรส อาจถูกถอนสัญชาติไทยได้เมื่อปรากฏว่า

(๑) การสมรสนั้นได้เป็นไปโดยปกปิดข้อเท็จจริง หรือแสดงข้อความเท็จอันเป็นสาระสำคัญ

(๒) กระทำการใด ๆ อันเป็นการกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงหรือขัดต่อประโยชน์ของรัฐ หรือเป็นการเหยียดหยามประเทศชาติ

(๓) กระทำการใด ๆ อันเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

มาตรา ๑๗ ผู้ซึ่งมีสัญชาติไทยเพราะเกิดในราชอาณาจักรไทยโดยมีบิดาเป็นคนต่างด้าวอาจถูกถอนสัญชาติไทยได้ เมื่อปรากฏว่า

^๔ มาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕

^๕ มาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

(๑) ไปอยู่ในต่างประเทศที่บิดามีหรือเคยมีสัญชาติเป็นเวลาติดต่อกันเกินห้าปี นับแต่วันที่บรรลุนิติภาวะ

(๒) มีหลักฐานแสดงว่าใช้สัญชาติของบิดาหรือสัญชาติอื่น หรือฝึกใฝ่อยู่ในสัญชาติของบิดาหรือสัญชาติอื่น

(๓) กระทำการใด ๆ อันเป็นการกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงหรือขัดต่อประโยชน์ของรัฐ หรือเป็นการเหยียดหยามประเทศชาติ

(๔) กระทำการใด ๆ อันเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

การถอนสัญชาติไทยตาม (๑) หรือ (๒) ให้รัฐมนตรีเป็นผู้สั่ง ส่วนการถอนสัญชาติไทยตาม (๓) หรือ (๔) เมื่อพนักงานอัยการร้องขอ ให้ศาลเป็นผู้สั่ง

มาตรา ๑๘^๖ เมื่อมีพฤติการณ์อันเป็นการสมควรเพื่อความมั่นคงหรือประโยชน์ของรัฐ รัฐมนตรีมีอำนาจถอนสัญชาติไทยของผู้ซึ่งได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง

มาตรา ๑๙ รัฐมนตรีมีอำนาจถอนสัญชาติไทยแก่ผู้ซึ่งได้สัญชาติไทย โดยการแปลงสัญชาติ เมื่อปรากฏว่า

(๑) การแปลงสัญชาตินั้นได้เป็นไปโดยปกปิดข้อเท็จจริงหรือแสดงข้อความเท็จ อันเป็นสาระสำคัญ

(๒) มีหลักฐานแสดงว่าผู้แปลงสัญชาตินั้นยังใช้สัญชาติเดิม

(๓) กระทำการใด ๆ อันเป็นการกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงหรือขัดต่อประโยชน์ของรัฐ หรือเป็นการเหยียดหยามประเทศชาติ

(๔) กระทำการใด ๆ อันเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

(๕) ไปอยู่ในต่างประเทศโดยไม่มีภูมิลำเนาในประเทศไทยเป็นเวลาเกินห้าปี

(๖) ยังคงมีสัญชาติของประเทศที่ทำสงครามกับประเทศไทย

การถอนสัญชาติไทยตามมาตรา นี้ จะขยายไปถึงบุตรของผู้ถูกถอนสัญชาติไทยในเมื่อบุตรนั้นยังไม่บรรลุนิติภาวะและได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๑๒ วรรคสองด้วยก็ได้ และเมื่อรัฐมนตรีสั่งถอนสัญชาติไทยแล้วให้นำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงทราบ

มาตรา ๒๐ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง ประกอบด้วยปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นประธานกรรมการ ผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศ อธิบดีกรมการปกครอง อธิบดีกรมตำรวจ และอธิบดีกรมอัยการเป็นกรรมการ มีหน้าที่พิจารณาการถอนสัญชาติไทยตามมาตรา ๑๖ มาตรา ๑๗ (๑) หรือ (๒) มาตรา ๑๘ หรือมาตรา ๑๙

^๖ มาตรา ๑๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๔

เมื่อมีพฤติการณ์ปรากฏว่า ผู้ใดอาจถูกถอนสัญชาติไทยได้ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เสนอต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณา เมื่อคณะกรรมการพิจารณาแล้ว ให้เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีเพื่อสั่งการ

มาตรา ๒๑^๗ ผู้มีสัญชาติไทยซึ่งเกิดในขณะที่บิดาเป็นคนต่างด้าวและอาจถือสัญชาติของบิดาได้ตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติของบิดา ถ้าได้รับใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนคนต่างด้าวแล้ว ให้เสียสัญชาติไทย

มาตรา ๒๒ ผู้ซึ่งมีสัญชาติไทยและได้แปลงสัญชาติเป็นคนต่างด้าวหรือสละสัญชาติไทย หรือถูกถอนสัญชาติไทยย่อมเสียสัญชาติไทย

หมวด ๓
การกลับคืนสัญชาติไทย

มาตรา ๒๓ หญิงซึ่งมีสัญชาติไทยและได้สละสัญชาติไทย ในกรณีที่ได้สมรสกับคนต่างด้าวตามมาตรา ๑๓ ถ้าได้ขาดจากการสมรสแล้วไม่ว่าด้วยเหตุใด ๆ ย่อมมีสิทธิขอกลับคืนสัญชาติไทยได้

การขอกลับคืนสัญชาติไทยให้ยื่นแสดงความจำนงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามแบบและวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๔ ผู้ซึ่งมีสัญชาติไทยและได้เสียสัญชาติไทยตามบิดาหรือมารดาขณะที่ตนยังไม่บรรลุนิติภาวะ ถ้าประสงค์จะกลับคืนสัญชาติไทย ให้ยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามแบบและวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง ภายในสองปีนับแต่วันที่บรรลุนิติภาวะตามกฎหมายไทย และกฎหมายที่บุคคลนั้นมีสัญชาติ

การอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้กลับคืนสัญชาติไทย ให้อยู่ในดุลพินิจของรัฐมนตรี

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ถนอม กิตติขจร

นายกรัฐมนตรี

^๗ มาตรา ๒๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๔

ค่าธรรมเนียม

(๑) ค่าขอแปลงสัญชาติเป็นไทย	ครั้งละ	๕,๐๐๐	บาท
(๒) ค่าขอแปลงสัญชาติเป็นไทยสำหรับ บุตรซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะของผู้แปลงสัญชาติ เป็นไทยคนหนึ่ง	ครั้งละ	๒,๕๐๐	บาท
(๓) หนังสือสำคัญการแปลงสัญชาติเป็นไทย	ฉบับละ	๕๐๐	บาท
(๔) ใบแทนหนังสือสำคัญการแปลงสัญชาติเป็นไทย	ฉบับละ	๕๐๐	บาท
(๕) ค่าขอกลับคืนสัญชาติไทย	ครั้งละ	๑,๐๐๐	บาท
(๖) ค่าขออื่น ๆ	ฉบับละ	๕	บาท

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากกฎหมายว่าด้วยสัญชาติได้ตราออกบังคับใช้เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๕ และได้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงเรื่อยมาใน พ.ศ. ๒๔๙๖ พ.ศ. ๒๔๙๙ และ พ.ศ. ๒๕๐๓ รวมเป็น ๔ ฉบับ ทำให้เกิดความไม่สะดวกในการใช้ นอกจากนี้ยังมีหลักการบางประการที่ควรแก้ไขเพิ่มเติมให้เหมาะสมรัดกุมยิ่งขึ้น จึงเห็นสมควรที่จะปรับปรุงกฎหมายนี้และรวมให้เป็นฉบับเดียวกัน

ภคินี/แก้ไข

๓๑/๑/๒๕๕๕

A+B (C)

พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕^๕

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕

มาตรา ๑๐ บทบัญญัติมาตรา ๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ให้มีผลใช้บังคับกับผู้เกิดก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับด้วย

มาตรา ๑๑ บทบัญญัติมาตรา ๗ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ให้มีผลใช้บังคับกับผู้เกิดก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับด้วย เว้นแต่ผู้ซึ่งรัฐมนตรีมีคำสั่งอันมีผลให้ได้รับสัญชาติไทย ตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

บุคคลที่เกิดในราชอาณาจักรไทยก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับแต่ไม่ได้สัญชาติไทยตามวรรคหนึ่ง อาจได้สัญชาติไทยได้ตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ในการนี้รัฐมนตรีจะสั่งให้ได้สัญชาติไทยเป็นการทั่วไปหรือเป็นการเฉพาะรายก็ได้

มาตรา ๑๒ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่สมควรให้บุตรของหญิงไทยสามารถมีสัญชาติไทยได้โดยหลักสายโลหิตด้วยตามหลักการเท่าเทียมกันระหว่างหญิงและชาย และสมควรกำหนดหลักเกณฑ์การได้สัญชาติไทยของบุตรและหลานตลอดทั้งสายของคนต่างด้าวที่เป็นผู้อพยพ ผู้หลบหนีเข้าเมืองโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ผู้เข้าเมืองเพียงชั่วคราว และผู้ได้รับผ่อนผันให้พักอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยเป็นกรณีพิเศษเฉพาะรายเสียใหม่ให้เหมาะสมรัดกุม เพราะการยึดหลักการสมรสโดยชอบด้วยกฎหมายตามประกาศของคณะปฏิวัติ

^๕ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๙/ตอนที่ ๑๓/หน้า ๓/๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕

(๒๑)

ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงเกี่ยวกับบุคคลเหล่านี้ที่โดยมากจะอยู่กินกันโดยไม่จดทะเบียนสมรส จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ภคินี/แก้ไข

๓๑/๑/๒๕๕๕

A+B (C)

พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕^๕

มาตรา ๔ ความในมาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ มิให้ใช้บังคับกับบุคคลที่มีอายุครบยี่สิบปีบริบูรณ์แล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ในกรณีที่บุคคลดังกล่าวประสงค์จะสละสัญชาติไทย ให้ดำเนินการตามมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการถือสัญชาติไทยของบุคคลผู้มีสัญชาติไทย และได้สัญชาติอื่นด้วย ตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติของบิดา หรือบุคคลที่ได้สัญชาติไทยจากการแปลงสัญชาติของบิดามารดา โดยให้บุคคลดังกล่าวต้องแจ้งความจำนงสละสัญชาติไทย ในกรณีที่ประสงค์จะถือสัญชาติอื่นต่อไป จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ภคินี/แก้ไข

๓๑/๑/๒๕๕๕

A+B (C)

นิลวรรณ/ปาจิริย์

จัดทำ

๕ มิ.ย. ๕๖

วชิระ/ปรับปรุง

๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๕

^๕ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๙/ตอนที่ ๕๒/หน้า ๙๔/๘ เมษายน ๒๕๓๕